

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КАЛЕНДАР

**ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

НА 2018 РІК

**(До 100-річчя заснування Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка та 100-річчя
заснування університетської бібліотеки)**

Довідково-біобібліографічне видання

Випуск 9

Кам'янець-Подільський
2018

УДК 059.3:378.4(477.43-21)
ББК 92.5+74.58(4Хме)
К17

Рекомендовано до друку вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (протокол № 1 від 25 січня 2018 р.)

Головний редактор:

С. А. Копилов, доктор історичних наук, професор, ректор університету.

Відповідальний редактор:

Л. В. Климчук, кандидат історичних наук,
директор бібліотеки університету.

Редакційна колегія:

І. М. Конет, доктор фізико-математичних наук, професор,
проректор з наукової роботи;

О. А. Рарицький, доктор філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри історії української літератури і компаративістики;

Н. Д. Коваленко, кандидат філологічних наук,
доцент, професор кафедри української мови.

Укладач:

Т. М. Опря, завідувач інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки.

К17 Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2018 рік. До 100-річчя заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та 100-річчя заснування університетської бібліотеки : довідково-біобібліографічне видання / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Бібліотека ; [уклад.: Т. М. Опря ; редкол.: С. А. Копилов (голов. ред.), Л. В. Климчук (відп. ред.), І. М. Конет та ін.]. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. — Вип. 9. — 104 с.

У календарі подано довідки про визначні події навчального закладу та ювілеї працівників Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, які відзначатимуться 2018 року, а також біобібліографічні матеріали про ювілярів.

Видання адресовано науковцям, викладачам, студентам, випускникам університету, краєзнавцям, усім, кому цікава історія Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

УДК 059.3:378.4(477.43-21)
ББК 92.5+74.58(4Хме)

ВІД УКЛАДАЧА

22 жовтня 2018 року Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка відзначатиме 100-літній ювілей. Навчальний заклад засновано у далекому 1918 році, коли в гострому політичному протистоянні реально формувалася українська система вищої освіти. За роки свого існування упродовж століття навчальний заклад зазнав чимало реорганізацій та змін.

Історичний шлях університету умовно можна поділити на такі періоди:

- 1) жовтень 1918 р. – лютий 1921 р. – Кам'янець-Подільський державний український університет;
- 2) лютий 1921 р. – літо 1930 р. – Кам'янець-Подільський інститут народної освіти;
- 3) 1930-1933 рр. – Кам'янець-Подільський інститут соціального виховання;
- 4) 1933-1935 рр. – Кам'янець-Подільський педагогічний інститут;
- 5) 1939-1948 рр. – Кам'янець-Подільський учительський інститут;
- 6) 1948 р. – вересень 1968 р. Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут;
- 7) вересень 1968 р. – 1997 р. – Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут імені В. П. Затонського;
- 8) 1997-2003 рр. – Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет;
- 9) 2003-2008 рр. – Кам'янець-Подільський державний університет;
- 10) з 2008 р. – до сьогодні – Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

На кожному з цих етапів заклад вирішував і вирішує сьогодні завдання з якісної підготовки здобувачів вищої освіти.

Активну участь у підготовці до свята бере колектив бібліотеки, яка у 2018 році відзначає 100-літній ювілей. Підготовлений до друку “Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2018 рік” присвячено 100-річчю заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та 100-річчю заснування університетської бібліотеки.

Мета календаря – за допомогою подання хронологічного переліку визначних дат навчального закладу та ювілеїв працівників університету сприяти пошуку інформації про події або персоналії.

Календар структурно поділено на три розділи. Перший розділ **“Визначні й пам'ятні дати 2018 року за місяцями”** містить хронологію визначних подій, пов'язаних з історією навчального закладу та ювілейні дати викладачів і співробітників університету.

У другому розділі **“2018 року виповнюється”** розміщено ювілеї знаменних подій, подані без точних дат (числа й місяця), які з певних причин не встановлено.

У третьому розділі **“Ювіляри університету. Біобібліографічні довідки”** описано життєвий шлях та наукова діяльність учених і співробітників університету, а саме осіб, прізвища яких виділені жирним шрифтом у першому розділі. У персональних рубриках подано коротку біографічну довідку, список наукових праць та список літератури про ювіляра.

Для полегшення пошуку необхідної інформації розроблено іменний покажчик, де зафіксовано прізвища ювілярів та авторів біобібліографічних довідок про них.

Видання адресоване випускникам університету, науковцям, аспірантам, студентам, красенцям, усім, хто цікавиться історією рідного навчального закладу.

ВИЗНАЧНІ ДАТИ 2018 РОКУ:

- Рік культурної спадщини в Європі (Рішення ЄС 2017/864).
- Рік охорони культурної спадщини в Україні.
- 100-річчя заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.
- 100-річчя заснування бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

ВИЗНАЧНІ Й ПАМ'ЯТНІ ДАТИ 2018 РОКУ ЗА МІСЯЦЯМИ

Січень

- 01 – 95 років від дня народження Сусанни Сергіївни Казар'янець (1923-2003), старшого викладача кафедри німецької мови
- 02 – 75 років від дня народження Володимира Михайловича Гораша (1943-2001), викладача кафедри філософських дисциплін
  - 70 років від дня народження Василя Федоровича **Олійника** (1948), старшого викладача кафедри музичного мистецтва
  - 60 років від дня народження Віктора Георгійовича Панькова (1958), кандидата фізико-математичних наук, доцента
- 03 – 135 років від дня народження Феоктиста Петровича Сушицького (1883-1920), відомого українського державного діяча, який доклав чимало зусиль до заснування К-ПДУУ
  - 55 років від дня народження Василя Йосиповича Мазура (1963), викладача кафедри спорту і спортивних ігор
  - 55 років від дня народження Оксани Олександрівни Дудко (1963), провідного фахівця навчального відділу (економічний і природничий факультет)
- 04 – 100 років тому (1918) Кам'янець-Подільська міська дума заслухала пропозицію О. П. Шульмінського про заснування в місті університету і, підтримавши її майже одностайно, обрала спеціальну делегацію для поїздки до столиці, щоб обміркувати це питання в Генеральному секретаріаті освітніх справ УНР
- 05 – 75 років від дня народження Мар'яна Івановича **Красуцького** (1943), заслуженого журналіста України, члена Національної спілки письменників України, почесного професора університету
- 10 – 70 років від дня народження Елеонори Іванівни **Федорчук** (1948), кандидата педагогічних наук, доцента, професора кафедри педагогіки та управління навчальним закладом, завідувача кафедри педагогіки (1992-2010)
- 20 – 80 років від дня народження Анатолія Феодосійовича **Сурового** (1938-2017), кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України, завідувача кафедри історії КПРС і політекономії (1975-1987)
- 22 – 10 років тому (2008) згідно з Указом Президента України Кам'янець-Подільському державному університету присвоєно статус національного (Кам'янець-Подільський національний університет)
- 28 – 100 років від дня народження Івана Вікторовича **Іваха** (1918-1989), кандидата педагогічних наук, доцента, ректора педагогічного інституту (1967-1977), завідувача кафедри загально-технічних дисциплін і креслення (1968-1983)
  - 55 років від дня народження Тетяни Михайлівни Пилипюк (1963), кандидата фізико-математичних наук, старшого викладача кафедри інформатики
- 30 – 55 років від дня народження Лариси Сергіївни Тихоліз (1963), провідного фахівця, лаборанта кабінету мультимедійних засобів навчання факультету української філології та журналістики
  - 50 років від дня народження Людмили Василівни Резнічук (1968), завідувача відділу абонементів та читальних залів бібліотеки університету

Лютий

- 01 – 60 років від дня народження Тетяни Володимирівни Домбровської (1958), провідного фахівця (касира) бухгалтерії
- 17 – 170 років від дня народження В'ячеслава Івановича Петра, ординарного професора К-ПДУУ(1848-1923)
- 25 – 55 років від дня народження Тетяни Петрівни Клімчук (1963), бібліотекаря 2-ї категорії, редактора відділу комплектування та наукової обробки літератури
- 27 – 50 років від дня народження Наталії Йосипівни Сивак (1968), бібліотекаря 1-ї категорії
- 29 – 50 років від дня народження Ліани Анатоліївни **Онупфрісової** (1968), кандидата психологічних наук, доцента, професора, завідувача кафедри загальної та практичної психології

Березень

- 01 – 80 років від дня народження Миколи Григоровича **Кукурудзяка** (1938-1999), доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри всесвітньої історії (1984-1999)
- 02 – 90 років від дня народження Семена Ілліча Білецького (1928-1988), кандидата філологічних наук, доцента, колишнього завідувача кафедри української мови і літератури, декана філологічного факультету (1971-1973)
- 11 – 55 років від дня народження Наталії Вікторівни Мельник (1963), старшого лаборанта кафедри політології та соціології
- 17 – 15 років тому (2003) Кабінет Міністрів України надав Кам'янець-Подільському державному педагогічному університету статус класичного (Кам'янець-Подільський державний університет)
- 18 – 65 років від дня народження Надії Калинівни Пазинюк (1953), бухгалтера 1 категорії
- 24 – 65 років від дня народження Анатолія Володимировича **Михальського** (1953), кандидата медичних наук, доцента кафедри психолого-медико-педагогічних основ корекційної роботи, декана факультету психології (2007-2011)
- 26 – 60 років від дня народження Надії Олексіївни **Лаврусевич** (1958), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри історії української літератури та компаративістики
- 28 – 100 років тому (1918) відбулося перше засідання університетської комісії, на якому було заслухано інформацію про результати поїздки до Києва делегації від місцевої «Просвіти». Комісія висловилася за необхідність і своєчасність відкриття до початку нового (1918-1919) навчального року Кам'янець-Подільського державного українського університету
- 30 – 90 років від дня народження Олексія Олександровича **Чехівського** (1928), кандидата філологічних наук, доцента, професора, завідувача кафедри української мови (1974-1984)

Квітень

- 01 – 100 років тому (1918) Кам'янець-Подільська міська дума розглянула пропозиції університетської комісії щодо створення належних умов для заснування університету. Дума ухвалила резолюцію: “Відкрити у Кам'янці-Подільському Університет”
- 25 років тому (1993) було утворено кафедру практичної психології
- 02 – 25 років тому (1993) було організовано дефектологічний факультет
- 04 – 100 років тому (1918) до Кам'янця-Подільського прибула міністерська комісія у складі професорів Київського народного університету І. М. Ганицького, І. І. Огієнка, В. В. Дуб'янського та інженера К. Д. Титаренка з метою з'ясувати можливість відкриття і функціонування університетського закладу в місті
- 50 років від дня народження Світлани Володимирівни Чайки (1968), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри музичного мистецтва
- 05 – 95 років від дня народження Полікарпа Івановича **Свідера** (1923-2012), доктора філологічних наук, професора, професора кафедри журналістики, академіка Академії наук вищої освіти України
- 09 – 50 років тому (1968) відповідно до наказу Міністерства освіти України № 69 на базі історико-філологічного факультету створено два самостійні факультети – історичний та філологічний

- 09 – 50 років від дня народження Інни Миколаївни Діяконович (1968), старшого викладача кафедри англійської мови
- 10 – 65 років від дня народження Міни Михайлівни Розенвасер (1953), бібліотекаря 1-ї категорії бібліотеки університету
- 11 – 105 років від дня народження Михайла Петровича Стефанцева (1913-1990), старшого викладача кафедри української мови та кафедри педагогіки і методики початкового навчання, виконувача обов'язків декана факультету підготовки вчителів початкових класів (сьогодні педагогічний факультет) (1960-1961), доцента
- 13 – 60 років від дня народження Віктора Андрійовича **Сорича** (1958), кандидата фізико-математичних наук, доцента кафедри математики
- 17 – 115 років від дня народження Георгія Семеновича Раздимахи (1903-1980), кандидата технічних наук, доцента, колишнього завідувача кафедри фізики
– 55 років від дня народження Наташі Олександрівни Соловйової (1963), провідного бібліотекаря
- 22 – 75 років від дня народження Тамари Миколаївни Христинич (1943), доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання

Травень

- 01 – 90 років від дня народження Бориса Миколайовича Сазонова (1928-2007), старшого викладача кафедри легкої атлетики з методикою викладання, тренера
- 03 – 145 років від дня народження Павла Петровича **Скоропадського** (1873-1945), визначного українського державного і політичного діяча, воєначальника, гетьмана України, який затвердив ухвалений Радою міністрів Закон “Про заснування з 1 липня 1918 року Кам’янець-Подільського державного українського університету”
- 04 – 130 років від дня народження Миколи Олексійовича Грінченка (1888-1942), видатного музикознавця і фольклориста, професора, директора Інституту народної творчості і мистецтв АН УРСР, викладача історії музичної культури К-ПДУУ в 1921 р.
- 15 – 65 років від дня народження Анатолія Григоровича **Філінюка** (1953), доктора історичних наук, професора, академіка Академії наук вищої освіти України, заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри історії України
- 18 – 100 років тому (1918) Рада лекторів Київського українського народного університету обрала І. І. Огієнка відповідальним за вчасне відкриття університетського закладу в Кам’янці на Поділлі
- 22 – 100 років тому (1918) Рада лекторів Київського українського народного університету ухвалила рішення про призначення Івана Івановича Огієнка в.о. ректора Кам’янець-Подільського державного українського університету
– 70 років від дня народження Миколи Михайловича Чайки (1948), викладача кафедри методики музичного виховання, вокалу і хорового диригування
10 років тому (2008) відбулася урочиста презентація Кам’янець-Подільського національного університету
- 26 – 75 років від дня народження Емілії Іванівни **Циганюк** (1943-2007), провідного редактора відділу комплектування та наукової обробки літератури
– 55 років від дня народження Геннадія Анатолійовича **Єдинака** (1963), доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора, професора кафедри теорії і методики фізичного виховання
- 30 – 50 років від дня народження Жанни Юріївни Карташової (1968), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри музичного мистецтва
- 31 – 60 років від дня народження Павла Івановича **Авдеюка** (1958), кандидата фізико-математичних наук, доцента кафедри математики

Червень

- 03 – 70 років від дня народження Тетяни Іванівни Балакіревої (1948), старшого викладача кафедри іноземних мов

- 04 – 100 років тому (1918) розпочала роботу Комісія в справах вищих шкіл і наукових інституцій на чолі з академіком Вернадським, створена при Міністерстві освіти з метою матеріалізації ідеї творення нових вишів в Україні
- 05 – 50 років від дня народження Ніни Василівни Соколовської (1968), провідного фахівця лабораторії обчислювальної техніки педагогічного факультету
- 06 – 80 років від дня народження Віктора Петровича **Турівного** (1938-2007), кандидата філософських наук, доцента кафедри політології та соціології
- 12 – 70 років від дня народження Олександри Павливни Ухань (1948), паспортистки університету
- 20 – 100 років тому (1918) відбулося перше засідання Комісії в справах вищих шкіл і наукових інституцій України, на якому було ухвалено рішення про подання Міністрові освіти М. П. Василенку “Законопроекту про перетворення Київського [Народного] Університету в державний університет і про заснування Державного Кам’янецького Університету”, підготовленого членами комісії
- 22 – 95 років від дня народження Марії Душанівни Цвіянович (1923), кандидата психологічних наук, колишнього завідувача кафедри педагогіки і методики початкового навчання
- 23 – 55 років від дня народження Сергія Анатолійовича **Копилова** (1963), доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри всесвітньої історії (2006-2015), декана історичного факультету (2002–2012), ректора університету (з 2012 р.)
- 65 років від дня народження Людмили Ростиславівни Головатой (1953), аккомпаніатора кафедри теорії і методики фізичного виховання
- 26 – 90 років від дня народження Надії Яківни **Грипас** (1928-2005), кандидата філологічних наук, професора, професора кафедри української мови
- 27 – 95 років від дня народження Євгена Михайловича **Паранюка** (1923-2015), дослідника української еміграції, громадського діяча, мецената
- 28 – 80 років від дня народження Тетяни Аркадіївни Сапешко (1938), старшого викладача кафедри спорту та спортивних ігор

Липень

- 01 – 105 років тому (1913) на кошти Подільського губернського земства в Кам’янець-Подільському було відкрито учительську семінарію для підготовки педагогів початкових шкіл краю
- 100 років тому (1918) Комісія із вищих шкіл і наукових інституцій України розглянула і схвалила законопроект про заснування Кам’янець-Подільського державного українського університету
- 04 – 95 років від дня народження Ені Йосипівни **Розенштейн** (1923-2010), старшого викладача кафедри іноземних мов
- 06 – 100 років тому (1918) в ролі керівника майбутнього університету до Кам’янця приїхав І. І. Огієнко. Відбулося засідання міської думи, на якому вирішувалися питання створення матеріальної бази та фінансування закладу. Також було обрано постійну університетську комісію на чолі з ректором університету І. І. Огієнком у складі 21 особи
- 55 років від дня народження Світлани Петрівни **Миронової** (1963), доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти
- 08 – 90 років від дня народження Анатолія Дмитровича **Босенка** (1928-1987), викладача гімнастики, декана факультету фізичного виховання (1976-1983), колишнього завідувача кафедри теорії фізичного виховання і гімнастики
- 65 років від дня народження Світлани Семенівни Петровської (1953), кандидата філологічних наук, доцента, професора кафедри слов’янської філології
- 09 – 100 років тому (1918) газета “Подольский край” першою в регіоні словістила про прийом заяв для вступу до Кам’янець-Подільського державного українського університету
- 65 років від дня народження Раїси Віталіївни **Козак** (1953), кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови
- 11 – 90 років від дня народження Олександра Дмитровича **Степенка** (1928-2004), кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України

- 15 – 70 років тому (1948) відповідно до рішення Ради Міністрів СРСР та наказу Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР № 1017 Кам'янець-Подільський учительський інститут було реорганізовано в педагогічний із чотирирічним терміном навчання
- 65 років від дня народження Любові Михайлівни Шишкіної (1953), старшого лаборанта кафедри педагогіки і методики початкового навчання та дошкільного виховання
- 22 – 65 років від дня народження Олени Людвигівни **Лясоти** (1953-2015), кандидата географічних наук, доцента кафедри географії та методики її викладання
- 24 – 80 років від дня народження Анатолія Петровича **Гаврищука** (1938), доцента кафедри філософських дисциплін, краєзнавця, редактора газети “Студентський меридіан” (2002-2013)
- 28 – 80 років від дня народження Володимир Григоровича Куза (1938), доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України, заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри дошкільної педагогіки і психології Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини, декана педагогічного факультету Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту імені В. П. Затонського (1985-1989)
- 29 – 55 років від дня народження Ігоря Петровича Портяного (1963), провідного фахівця Центру інформаційних технологій
- 30 – 100 років тому (1918) Міністерство народної освіти і мистецтва подало на розгляд Ради міністрів Української держави “Законопроект про заснування Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету”
- 31 – 60 років від дня народження Марії Василівни Матковської (1958), доцента кафедри англійської мови

Серпень

- 01 – 80 років від дня народження Олексія Давидовича **Беца** (1938), доцента кафедри музичного мистецтва, композитора, заслуженого працівника культури України
- 05 – 100 років тому (1918) Рада міністрів Української держави схвалила два закони – “Про перетворення Київського народного університету в Київський державний український університет” і “Про заснування Кам'янець-Подільського державного українського університету”
- 06 – 100 років тому (1918) Міністр народної освіти і мистецтва М. П. Василенко повідомив І. І. Огієнка: “Ви командуєтесь з 1 липня 1918 р. на два роки для виконання обов'язків ректора Кам'янець-Подільського державного Українського Університету і залишаєтесь на відповідних посадах в університеті св. Володимира і в Київському Українському Державним Університеті”
- 08 – 50 років від дня народження Алли Олександрівни **Хоптяр** (1968), кандидата філологічних наук, доцента кафедри англійської мови
- 09 – 50 років від дня народження Наталії Петрівни Панчук (1968), кандидата психологічних наук, доцента кафедри психології освіти
- 12 – 90 років від дня народження Надії Григорівни Литовченко (1928-1999), кандидата біологічних наук, доцента, колишнього завідувача кафедри анатомії і фізіології людини
- 50 років від дня народження Аліси Володимирівни Дудко (1968), методиста вищої категорії навчального відділу
- 13 – 55 років від дня народження Емілії Іванівни Варфоломєєвої (1963), старшого лаборанта кафедри журналістики
- 17 – 100 років тому (1918) гетьман України П. Скоропадський затвердив ухвалений Радою міністрів Української держави Закон “Про заснування з 1 липня 1918 року Кам'янець-Подільського державного українського університету у складі 4-х факультетів: історико-філологічного, фізико-математичного (з двома відділами – математичним і природничим), богословського і правничого”
- 19 – 55 років від дня народження Ірини Володимирівни **Ящишиної** (1963), доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри економіки підприємства
- 20 – 10 років тому (2008) згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України Кам'янець-Подільському національному університету присвоєно ім'я Івана Огієнка
- 21 – 100 років тому (1918) гетьман України П. Скоропадський видав Грамоту з нагоди утворення Кам'янець-Подільського державного українського університету

- 25 – 55 років від дня народження Антона Віталійовича Найчука (1963), кандидата філософських наук, доцента, завідувача кафедри філософських дисциплін
- 29 – 60 років від дня народження Володимира Агафангеловича **Гурського** (1958), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Вересень

- 05 – 100 років тому (1918) розпочала роботу бібліотека Кам'янець-Подільського державного українського університету
- 10 – 100 років тому (1918) відбулось засідання підкомісії університетської комісії щодо влаштування свята відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету
- 70 років від дня народження Віктора Миколайовича **Федорчука** (1948), кандидата психологічних наук, доцента, професора кафедри психології освіти
- 12 – 65 років від дня народження Анатолія Петровича Бурковського (1953), старшого викладача кафедри економіки підприємства
- 15 – 65 років від дня народження Юрія Олександровича **Маркітантова** (1953), кандидата філологічних наук, доцента, професора кафедри української мови, декана факультету української філології та журналістики (2004-2016)
- 16 – 50 років від дня народження Лесі Людвігівни **Галаманжук** (1968), доктора педагогічних наук, доцента, професора кафедри теорії та методик дошкільної освіти
- 17– 15 років тому (2003) в університеті відбувся II Міжнародний науковий конгрес українських істориків “Українська історична наука на сучасному етапі розвитку”
- 18 – 80 років від дня народження Юрія Михайловича Пушкарьова (1938), тренера-викладача факультету фізичної культури, колишнього голови спортивного клубу університету
- 21 – 105 років від дня народження Євгенії Мойсеївни **Гінзбург** (1913-2000), кандидата філологічних наук, доцента кафедри зарубіжної літератури
- 22 – 100 років тому (1918) університетська комісія надіслала телеграму на адресу Міністра освіти і мистецтва з проханням призначити день відкриття Кам'янецького університету святом і днем вільним від занять та повідомити про це всі школи Поділля
- 80 років від дня народження Зої Єгорівни **Запорожан** (1938), кандидата сільськогосподарських наук, доцента, професора кафедри математики і природознавства з методикою викладання
- 90 років від дня народження Альбіни Миколаївни Копчук (1928-2003), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки
- 29 – 110 років від дня народження Людмили Михайлівни Ляпустіної (1908-2002), викладача кафедри фізичного виховання

Жовтень

- 06 – 65 років від дня народження Олександра Зіновійовича Шулика (1953), завідувача навчальної лабораторії технології виробництва продукції (товарів, робіт, послуг) економічного факультету
- 12 – 100 років тому (1918) Наказом Міністра освіти І. І. Огієнко відряджений до Кам'янець-Подільського терміном на 2 роки, починаючи з 1 липня 1918 р., для роботи на посаді ректора Кам'янець-Подільського державного українського університету
- 15 – 125 років від дня народження Івана Антоновича **Любарського** (1893-1937), приват-доцента кафедри новогрецької мови богословського факультету К-ПДГУ (1919-1920), приват-доцента кафедри всесвітньої історії ІНО (1921-1930), професора, завідувача мовно-літературної кафедри Кам'янець-Подільського інституту соціального виховання (1930-1932)
- 16 – 100 років тому (1918) Київська газета “Слово” опублікувала звернення І. І. Огієнка до української громади, в якому йшлося про заснування університету в Кам'янці-Подільському, а також про його відкриття, що відбудеться 22 жовтня. На свято запрошували тих, хто не отримав персонального запрошення
- 70 років від дня народження Луїзи Данилівни Бонецької (1948), старшого лаборанта кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

- 20 – 50 років від дня народження Олександра Івановича Любинського (1968), доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри екології, академіка Міжнародної академії аграрної освіти
- 22 – 100 років тому (1918) відбулося урочисте відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету у складі історико-філологічного та фізико-математичного факультетів. Заклад отримав близько 400 вітальних адрес і понад 1000 телеграм з усієї України, а також з-за кордону
- 24 – 100 років тому (1918) видано наказ І. І. Огієнка про створення бібліотечної комісії для вирішення вузівсько-фахових потреб та поточних питань роботи бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету
- 27 – 90 років від дня народження Олександра Степановича Ліпінського (1928), викладача кафедри суспільних дисциплін
- 28 – 65 років від дня народження Миколи Григоровича Чобітька (1953), доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри теорії і методики фізичного виховання
- 31 – 75 років від дня народження Лариси Станіславівни Іванової (1943), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри математики і природознавства з методикою викладання
- 50 років від дня народження Валерія Васильовича **Щегельського** (1968), кандидата філологічних наук, старшого викладача кафедри історії української літератури та компаративістики, завідувача навчально-наукової лабораторії етнології

Листопад

- 01 – 100 років тому (1918) в Кам'янець-Подільському державному українському університеті розпочався навчально-виховний процес
- 70 років від дня народження Ярослава Михайловича **Чопика** (1948), кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови, колишнього завідувача Центру підвищення кваліфікації спеціалістів
- 100 років від дня народження Михайла Йосиповича Семиліта (1918-2013), викладача математики, завідувача кафедри математики (1956-1970)
- 04 – 85 років від дня народження Петра Григоровича **Сливки** (1933-1995), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки
- 09 – 65 років від дня народження Галини Йосипівни **Насмінчук** (1953), кандидата філологічних наук, професора, професора кафедри історії української літератури та компаративістики, завідувача кафедри української літератури (1991-2001)
- 11 – 110 років від дня народження Михайла Григоровича Фещука (1908-1972), заступника директора Кам'янець-Подільського педагогічного інституту із заочного навчання (1948-1972)
- 20 – 100 років тому (1918) гетьман П. Скоропадський затвердив закон “Про заснування богословського факультету Кам'янець-Подільського державного українського університету”
- 22 – 100 років тому (1918) Рада Міністрів України ухвалила закон “Про заснування з 1 липня 1918 року богословського факультету Кам'янець-Подільського державного українського університету”
- 22 – 100 років тому (1918) у “Державному віснику” було опубліковано ухвалений урядом закон “Про заснування богословського факультету Кам'янець-Подільського державного українського університету”
- 22 – 135 років від дня народження Володимира Олександровича **Гериновича** (1883-1949), приватдоцента кафедри географії фізико-математичного факультету К-ПДУУ, ректора Кам'янець-Подільського ІНО (з жовтня 1923 р. – по жовтень 1928 р.)
- 25 – 75 років від дня народження Надії Афанасіївни Огурцової (1943), бібліотекар-бібліографа вищої категорії, колишнього завідувача відділу комплектування, наукової обробки і каталогізації літератури
- 27 – 85 років від дня народження Генріха Антоновича **Весельського** (1933), старшого лаборанта кафедри теорії і методики фізичного виховання

Грудень

- 01 – 50 років від дня народження Олени Іванівни Главацької (1968), кандидата філологічних наук, доцента кафедри англійської мови
- 04 – 65 років від дня народження Ірини Петрівни Печеноги (1953), колишнього методиста вищої категорії Центру підвищення кваліфікації спеціалістів
- 05 – 65 років від дня народження Людмили Василівни Макарової (1953), асистента кафедри всесвітньої історії, колишнього методиста заочного відділу історичного факультету
- 09 – 50 років від дня народження Ольги Вікторівни Савицької (1968), кандидата психологічних наук, доцента кафедри психології освіти
- 14 – 50 років від дня народження Володимира Зіновійовича Миська (1968), асистента кафедри географії та методики її викладання
- 16 – 55 років від дня народження Миколи Дмитровича **Матвєєва** (1963), кандидата біологічних наук, доцента, професора кафедри біології та методики її викладання, декана природничо-економічного (від 2006 р. – природничого) факультету (з 2004 р.)
- 20 – 60 років від дня народження Наталії Іванівни Дворницької (1958), кандидата філологічних наук, доцента кафедри слов'янської філології та загального мовознавства
- 31 – 55 років від дня народження Вадима Дем'яновича Михайловського (1963), провідного фахівця відділу кадрів

2018 РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ

100 років тому (січень 1918) було створено спеціальну постійну університетську комісію з питань відкриття університету у складі 8 осіб на чолі з професором П. Бучинським, яка розпочала свою роботу 28 березня того ж року.

100 років тому (1918) розпочали роботу історико-філологічний та фізико-математичний (з математичним і природничим відділеннями) факультети.

95 років тому ректором Кам'янець-Подільського ІНО призначено професора Володимира Олександровича Гериневича (з жовтня 1923 р. – по жовтень 1928 р.).

85 років тому (1933-1934 н.р.) Кам'янець-Подільський інститут соціального виховання реорганізовано в Кам'янець-Подільський педагогічний інститут.

70 років тому (1948) Кам'янець-Подільський учительський інститут реорганізовано в педагогічний з чотирирічним терміном навчання.

70 років тому (1948) завідувачем університетської бібліотеки став Йосип Іванович Токар – учасник війни, фахівець з вищою бібліотечною освітою, який зробив великий внесок у розбудову бібліотеки.

55 років тому (1963) з ініціативи кафедри історії було засновано Подільське історико-красназнавче товариство, яке стало ініціатором і організатором проведення Подільських історико-красназнавчих конференцій.

50 років тому (1968) на базі педагогічного факультету було організовано музично-педагогічний факультет.

25 років тому (1993) розпочав роботу факультет перепідготовки зі спеціальності “Практична психологія”.

20 років тому (1998) в університеті відкрито магістратуру.

15 років тому (2003-2004 н.р.) з ініціативи Міністерства освіти і науки України у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації розпочато проведення педагогічного експерименту із запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Першими в університеті до участі в ньому долучилися фізико-математичний і педагогічний факультети (з 2004-2005 н.р.)

15 років тому (2003) в університеті почав функціонувати інформаційно-комп'ютерний центр, розпочалося створення єдиної внутрішньої комп'ютерної мережі університету.

15 років тому (2003) в університеті почав функціонувати юридичний відділ.

15 років тому (2003) в університеті почав функціонувати військово-мобілізаційний підрозділ.

15 років тому (2003) створено кафедру філософських дисциплін.

15 років тому (2003) створено кафедру політології та соціології.

15 років тому (2003) створено кафедру економічної теорії.

15 років тому (2003) створено кафедру економіки підприємства.

15 років тому (2003) на педагогічному факультеті відкрито абонемент мистецької літератури.

15 років тому (2003) видано перший том фундаментального видання “Кам'янець-Подільський державний університет в особах”, зініційований ректором університету О. М. Завальнюком.

10 років тому (2008) в університеті було організовано Наглядову раду, яку очолив директор Інституту історії України НАН України, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України Валерій Андрійович Смолій.

10 років тому (2008) спільно з іншими навчальними закладами університет став засновником Консорціуму університетів Західної України та Варшавського університету.

10 років тому (2008) спільно з Інститутом психології ім. Г. С. Костюка АПН України в університеті утворено наукову лабораторію психології навчання.

10 років тому (2008) на історичному факультеті утворено науково-дослідний центр “Революція в суспільному житті України: проблеми методології історії та історіографії”.

10 років тому (2008) на історичному факультеті утворено науково-дослідний центр “Міжнародний центр дослідження Центральної та Східної Європи”.

10 років тому (2008) розпочала роботу науково-дослідна лабораторія “Історія, теорія і практика музичної інструментально-виконавської освіти”.

10 років тому (2008) розпочала роботу науково-дослідна лабораторія діалектологічних досліджень.

10 років тому (2008) розпочала роботу науково-дослідна лабораторія дидактики історії.

10 років тому (2008) розпочала роботу науково-дослідна лабораторія дослідження актуальних проблем трансформаційної економіки.

10 років тому (2008) розпочала роботу науково-дослідна лабораторія новітніх освітніх технологій.

ЮВІЛЯРИ УНІВЕРСИТЕТУ. БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ ДОВІДКИ

2 січня

70 років від дня народження

Василя Федоровича Олійника,

старшого викладача кафедри музичного мистецтва

Народився 2 січня 1948 р. у с. Чабанівка в сім'ї колгоспників. Захоплення музикою привело його до Кам'янця-Подільського. Після закінчення Чабанівської восьмирічки вступив до культурно-освітнього училища на відділ народних інструментів. Після закінчення училища, з відзнакою, відразу ж був призваний на військову службу в Кам'янець-Подільське військово-інженерне училище, де став музикантом військового оркестру та одночасно працював з різними гуртками художньої самодіяльності в Будинку офіцерів, набував практичного досвіду: акомпанував курсантському хору й танцювальному колективу.

Після демобілізації вступив на перший курс музично-педагогічного факультету Кам'янець-Подільського педінституту, який закінчив у 1974 р. Упродовж року працював учителем музики середньої школи № 13, потім повернувся до інституту викладачем кафедри музики, де працює і сьогодні.

Василь Федорович активно впроваджує інформаційні та комп'ютерні технології у навчальний процес. З цією метою для майбутніх учителів музики розробив спецкурси "Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері" й "Комп'ютерне моделювання та аранжування в електронній студії". Автор розкриває широкі можливості аранжування музичних творів методом комп'ютерного моделювання, поєднуючи технічні можливості комп'ютера з творчим інтелектом людини.

В. Ф. Олійник постійно дбає про підвищення свого науково-педагогічного і методичного рівня. У 2004 р. з оцінкою "відмінно" захистив магістерську роботу "Формування готовності студентів музично-педагогічних факультетів до керівництва шкільними творчими колективами". Узагальнивши практичні та теоретичні напрацювання в цій галузі викладачів інших навчальних закладів, а також власний досвід, він у дослідженні обґрунтував особливості та методику підготовки таких спеціалістів. Багато уваги надає педагогічній практиці, формуванню готовності студентів музично-педагогічних спеціальностей до керівництва шкільними творчими колективами. За період роботи в університеті опублікував монографію, низку навчально-методичних посібників, окремі з яких рекомендовані МОН України, ряд наукових статей.

В. Ф. Олійник постійно вдосконалює свою музично-виконавську майстерність. Тривалий час (1975-2008 рр.) був активним учасником ансамблю народної музики Олексія Беца. Ансамбль гучно заявив про себе в місті, а згодом і в області. Виступали вони в Києві та Москві, надалі – Болгарії, Іспанії, країнах Західної Африки.

Василь Федорович – талановитий музикант, досвідчений викладач і наставник студентської молоді, працююча, неспокоїна, добра людина, що має заслужений авторитет, повагу в університеті, у м. Кам'янці-Подільському і за його межами. Позаду більше 40 років науково-педагогічної праці. За цей час отримала путівку в життя не одна плеяда його випускників. Багато з них досягли значних успіхів у мистецтві, інші працюють учителями музики у містах і селах Хмельницької та інших областей, згадують свого вчителя з теплотою і вдячністю.

За сумлінну працю, досягнуті успіхи у справі навчання та виховання підрастаючого покоління нагороджений Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, ЦК профспілки працівників освіти і науки України.

Маринін І. Г.

Основні праці:

1. Олійник В. Ф. Основи теорії і практики комп'ютерного аранжування музичних творів з використанням програми Cubase SX 3 : метод. посіб. / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2006. – 88 с.

2. Популярні п'єси для двох баянів : навч.-репертуар. посіб. / упорядкув. В. Ф. Олійника. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. міськ. друк., 2006. – 44 с.
3. Олійник В. Ф. Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері : навч.-метод. посіб. / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – 116 с.
4. Олійник В. Ф. Основні принципи перекладання фортепіанних творів для баяна : навч.-метод. посіб. / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Світ, 2008. – 24 с.
5. Олійник В. Ф. Методика застосування комп'ютерних технологій в музиці : навч. посіб. / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2009. – 168 с.
6. Олійник В. Ф. Методика роботи з дитячим оркестром у початковій школі : [навч.-метод. посіб.] / В. Ф. Олійник, А. В. Попович. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Світ, 2009. – 124 с.
7. Лабунець В. М. Гами та етюди як необхідний компонент вдосконалення технічної майстерності баяніста : [метод. посіб.] / В. М. Лабунець, В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Цвігайло М. М., 2010. – 96 с.
8. Олійник В. Ф. Методика навчання гри на хроматичній сопілці : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Світ, 2010. – 96 с.
9. Маринін І. Г. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль трійстих музик Олексія Беца : монографія / І. Г. Маринін, В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2011. – 320 с.
10. Лабунець В. М. Методика навчання гри на чотириструнній кобі : метод. посіб. / В. М. Лабунець, В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Вид. Цвігайло М. М., 2013 – 80 с.
11. Олійник В. Ф. Методика роботи з дитячим оркестром у дошкільному закладі та початковій школі : метод. посіб. / В. Ф. Олійник, А. В. Попович. – Кам'янець-Подільський : Волощук В. О., 2013 – 132 с.
12. Олійник В. Ф. Хрестоматія педагогічного репертуару для баяна : навч.-репертуар. посіб. / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Вид. Волощук В. О., 2013. – Вип. 3. – 124 с.
13. Лабунець В. М. Інструментування вокального супроводу для народно-інструментальних ансамблів : метод. посіб. / В. М. Лабунець, В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Вид. Волощук В. О., 2014. – 84 с.
14. Олійник В. Ф. Сонати та сонатини для баяна : навч.-репертуар. посіб. / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Вид. Волощук В. О., 2014. – 84 с.
15. Олійник В. Ф. Основи комп'ютерного аранжування з використанням програми Band-in-a-box : навч.-метод. посіб. : навч.-практ. вид. / В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Волощук В. О., 2015 – 72 с.
16. Маринін І. Г. Практикум роботи в концертмейстерському класі : навч.-метод. посіб. / І. Г. Маринін, В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Вид. Волощук В. О., 2016. – 162 с.

Про В. Ф. Олійника:

1. Суровий А. Ф. Олійник Василь Федорович / А. Ф. Суровий // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 341-345.
2. Олійник Василь Федорович // Педагогічний: віхи розвитку : іст. нарис. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 158-159.
3. Олійник Василь Федорович // Маринін І. Г. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль трійстих музик Олексія Беца : монографія / І. Г. Маринін, В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський, 2011. – С. 137-139.

5 січня

75 років від дня народження

Мар'яна Івановича Красуцького,

заслуженого журналіста України, члена Національної спілки письменників України, почесного професора університету

Народився 5 січня 1943 р. в с. Воскодавинці Красилівського р-ну Хмельницької обл. в родині хліборобів. Середню школу закінчив у Красиліві, технічне училище – у м. Єнакієвому. Працював на новобудовах Донецького краю – у містах Алчевськ, Маріуполь. Певний час навчався на юридичному факультеті Ростовського університету, але вже тоді відчував потяг

до журналістики. З нею і пов'язав своє дальше життя. Першу школу пройшов у Новоушицькій районній газеті “Наддністрянська правда”, працював на Вінниччині в редакціях районних газет. Закінчив філологічний факультет Вінницького педінституту.

Упродовж 1978–2008 рр. М. І. Красуцький був незмінним редактором міськрайонної газети “Край Кам'янецький” (попередня назва “Прапор Жовтня”). Праця у цій газеті – найяскравіша сторінка у його журналістській біографії. Кожен випуск газети вмщував передовицю (його ж авторства), яка була згустком реакції на актуальні проблеми часу, відгукувалася на злободенні проблеми. “Нове дихання” одержала газета в часи проголошення незалежності України. Постійно стала увага редактора до проблем українського державотворення, до визначних постатей, реабілітованих історією. Серед них – постать Івана Огієнка. Газета вмщувала дискусії, викликані намаганнями української педагогічної громадськості, зокрема тогочасного Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, перетворити виш у національний університет і присвоїти йому ім'я його фундатора та організатора, першого ректора, визначного українського державного і освітнього діяча Івана Огієнка. Серед малоформатних газет Хмельниччини “Край Кам'янецький” належала і належить нині до числа найкращих видань в Україні. Неодноразово газета виборювала перемогу у всеукраїнських конкурсах.

У 1994 р. Указом Президента України Мар'яну Красуцькому присвоєно почесне звання “Заслужений журналіст України”. Він удостоївся найвищої в 90-ті роки журналістської нагороди – республіканської премії ім. Ярослава Галана, у 2001 р. став лауреатом премії Спілки журналістів України “Золоте перо”. У 1997, 2000 рр. обдержадміністрація визнавала його кращим журналістом Хмельниччини. У 2001 р. нагороджений орденом “За заслуги” III ступеня, Лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка 2011 р.

Мар'ян Красуцький активно і плідно займається літературною діяльністю. Він – член Національної спілки письменників України, автор понад 20-ти книг, які, безумовно, збагачують нашу сучасну українську літературу, протистоять бездіяльності та угодництву літературного читача, цілої низки оповідань, новел, есе, літературно-критичних статей, які друкувалися і нині постійно друкуються на шпальтах статей і журналів, звучать на українському радіо. У 1997 р. йому присуджено всеукраїнську літературну премію ім. Юрія Яновського за кращі новелістичні твори. За визначні досягнення в українській літературі двічі удостоєний Почесної відзнаки Національної спілки письменників України (2000, 2003). Він – лауреат обласних літературних премій ім. Микити Годованця та ім. Володимира Буласенка. Сьогодні він очолює Кам'янець-Подільську регіональну філію Національної спілки письменників України. Ім'я М. Красуцького занесене до “Енциклопедії Сучасної України” (Т. 11).

Мар'ян Іванович – людина активної життєвої позиції, відомий громадський діяч. Він чимало зробив для популяризації імен літераторів Поділля, зокрема В. Буласенка, Г. Костюка і М. Годованця. З його ініціативи Хмельницька обласна організація Національної спілки письменників заснувала Хмельницьку обласну літературну премію імені Григорія Костюка, започаткувала щорічні урочисті пошанування його пам'яті на батьківщині відомого літературознавця – у с. Боришківці Кам'янець-Подільського району на Хмельниччині.

За значний особистий внесок у відродження культури і духовності краю, активну громадську діяльність сесія Кам'янець-Подільської районної ради присвоїла М. І. Красуцькому звання “Почесний громадянин Кам'янець-Подільського району” (2003 р.).

30 січня 2003 р. на засіданні вченої ради Кам'янець-Подільського педагогічного університету М. І. Красуцького обрали почесним професором кафедри української літератури.

Гавришук А. П.

Основні праці:

1. Красуцький М. Судний день : повість / М. Красуцький. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. міськ. друк., 1992. – 64 с.
2. Красуцький М. І. Репресовані безвинно : нариси / М. І. Красуцький – Хмельницький : РВВ обл. упр. по пресі, 1992. – 74 с.

3. Красуцький М. В чеканні весни : оповідання, новели / М. Красуцький. – Вісбаден, 1996. – 64 с.
4. Красуцький М. Дорогу долає той, хто йде : історико-публіцистичні нариси / М. Красуцький. – Київ : Ірма-прес, 1996. – 68 с.
5. Красуцький М. Острів любові : новели / М. Красуцький. – Київ : Укр. письменник, 1996. – 55 с.
6. Красуцький М. Березневий грім : документальна повість / М. Красуцький. – Київ : Укр. письменник, 1997. – 71 с.
7. Красуцький М. На білому коні світання : повість про Володимира Булаєнка / М. Красуцький. – Київ : Ірма-прес, 1997. – 76 с.
8. Красуцький М. І. Довга дорога вночі : роман / М. І. Красуцький. – Київ : Укр. письменник, 1998. – 197 с.
9. Красуцький М. І. Голубі берети : повість / М. І. Красуцький. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. – 128 с.
10. Красуцький М. Павутиння : роман / М. Красуцький. – Київ : Укр. письменник, 2001. – 192 с.
11. Красуцький М. Земля, на якій живу : художньо-документальна повість / М. Красуцький. – Київ : Колос, 2003. – 192 с.
12. Красуцький М. І. Редакція : роман / М. І. Красуцький. – Київ : Укр. письменник, 2004. – 176 с.
13. Красуцький М. Адамове яблуко : художньо-документальна повість / М. Красуцький. – Кам'янець-Подільський, 2005. – 160 с.
14. Красуцький М. І. Розрив-трава : роман-документ / М. І. Красуцький. – Кам'янець-Подільський : Мошак М. І., 2008. – 191 с.
15. Красуцький М. Грона калини червоні : повість / М. Красуцький. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 80 с.
16. Красуцький М. Михайло Савенко: час і доля : документальна повість / М. Красуцький, В. Прокопчук. – Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І., 2014. – 167 с.

Про М. І. Красуцького:

1. Мачківський М. Красуцький Мар'ян Іванович / М. Мачківський, А. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 616-625.
2. Браєску А. Громадянський наступ на бездуховність : [про роман-документ М. Красуцького “Розрив-трава на лютих перехрестях”, присвячений Микиті Годованцю] / А. Браєску // Подільські вісті. – 2009. – 1 верес. (№ 119). – С. 3.
3. Добровольський В. Не даймо серцям збайдужіти, а душам – зачерствіти! : [інтерв'ю з Мар'яном Красуцьким] / В. Добровольський // Подільські вісті. – 2010. – 13 лип. (№ 102). – С. 3.
4. Сохацька Є. Вітаємо лауреата [Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені І. Огієнка Красуцького М. І.] / Є. Сохацька // Подолянин. – 2011. – 25 берез. (№ 13). – С. 3.

10 січня

70 років від дня народження

Елеонори Іванівни Федорчук,

кандидата педагогічних наук, доцента, професора кафедри педагогіки та управління навчальним закладом, завідувача кафедри педагогіки (1992-2010)

Народилася 10 січня 1948 р. в м. Кам'янці-Подільському в сім'ї педагогів. Після закінчення загальноосвітньої середньої школи № 5 вступила до Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту ім. В. П. Затонського, отримала спеціальність учителя фізики та електротехніки. Працювала в середній школі № 13 учителем фізики, була секретарем комсомольської організації.

У 1972 р. розпочала працювати в Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті. З цього часу все подальше життя пов'язане з роботою у вищій школі. Пройшла усі щаблі науково-педагогічної діяльності: асистент, старший викладач, доцент та професор кафедри педагогіки. Закінчила заочно аспірантуру в Українському науково-дослідному інституті педагогіки. У 1988 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук з теми “Підготовка учнів V-IX класів сільських шкіл до праці та свідомого вибору професії”.

У 1992 р. їй присвоєно звання доцента, у квітні 2007 р. обрана на посаду професора. З 1992 по 2010 рр. – завідувач кафедри педагогіки, колектив кафедри тричі переобирав її на цю посаду. Під керівництвом Елеонори Іванівни колектив кафедри забезпечував загальнопедагогічну підготовку студентів усіх факультетів університету. Студенти та магістранти під керівництвом найбільш досвідчених викладачів кафедри виконували курсові, бакалаврські, дипломні та магістерські роботи. Починаючи з 2003-2004 н. р., з ініціативи Міністерства освіти і науки України, у ВНЗ III-IV рівнів акредитації розпочато проведення педагогічного експерименту із запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу. З 2004-2005 н. р. до участі в ньому долучилися фізико-математичний і педагогічний факультети нашого університету. З вересня 2006 р. впровадження експерименту розпочалося на перших курсах усіх спеціальностей. Саме колектив кафедри педагогіки під керівництвом Елеонори Іванівни був в авангарді цього експерименту. За загальною редакцією Е. І. Федорчук було підготовлено підручник з педагогіки за модульною системою навчання, розроблено модульно-розвивальні програми практичних занять.

У науковому доробку Елеонори Іванівни майже 100 опублікованих праць: навчальних і методичних посібників, наукових статей, тез виступів на наукових конференціях. Е. І. Федорчук – майстерний викладач, багато років викладала педагогіку та основи педагогічної майстерності на різних факультетах та в магістратурі, керувала написанням курсових, дипломних та магістерських робіт. Як педагог вона небайдужа до проблем організації педагогічної практики студентів, здійснювала керівництво різними видами практик, брала участь у підготовці методичних рекомендацій щодо організації психолого-педагогічної та фахової практики на різних факультетах.

За багаторічну плідну освітянську і наукову діяльність, здобутки у навчанні та вихованні студентів, вагомий внесок у розвиток національної освіти Елеонора Іванівна нагороджена Нагрудним знаком “Петро Могила”, Грамотами Хмельницької області та Кам’янець-Подільської міської ради, Кам’янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка, неодноразово отримувала подяки за успіхи в науково-педагогічній праці.

Сьогодні Елеонора Іванівна на заслуженому відпочинку.

Франчук Т. Й.

Основні праці:

1. Загальна педагогіка: модульне навчання : посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Е. І. Федорчук, В. П. Вонсович, Т. І. Конькова [та ін.] ; за заг. ред. Е. І. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Абетка, 2003. – 328 с.
2. Методичні поради до проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і організації самостійної та індивідуальної роботи студентів при вивченні педагогіки : навч.-метод. посіб. / Е. І. Федорчук, Т. І. Франчук, Т. І. Конькова [та ін.]. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, РВВ, 2006. – 188 с.
3. Основи педагогічної майстерності : навч.-метод. посіб. / Е. І. Федорчук, Т. І. Конькова, В. В. Федорчук [та ін.] ; за заг. ред. Е. І. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Абетка, 2006. – 240 с.
4. Сучасні педагогічні технології : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. Е. І. Федорчук – Кам’янець-Подільський : Абетка, 2006. – 212 с.
5. Федорчук Е. І. Загальна педагогіка: лекції : навч.-метод. посіб. / Е. І. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Зволейко, 2007. – 284 с.
6. Історія педагогіки: лекції та хрестоматія : навч. посіб. / авт.-упоряд.: Е. І. Федорчук, В. В. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Зволейко, 2007. – 320 с.
7. Федорчук Е. І. Навчальна психолого-педагогічна практика студентів : [навч. посіб.] / Е. І. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Абетка-Світ, 2008. – 32 с.
8. Педагогічна практика : програма та метод. рек. для підготовки бакалаврів на фізMAT. ф-ті / [уклад.: П. С. Атаманчук, Л. О. Смержевський, Е. І. Федорчук та ін.]. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2008. – 54 с.
9. Федорчук Е. І. Проблеми впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в діяльності кафедри / Е. І. Федорчук // Модернізація вищої освіти в контексті європейського виміру : наук.-метод. зб. – Кам’янець-Подільський, 2009. – С. 72-78.

10. Федорчук Е. І. Інтерактивне навчання як засіб формування педагогічної компетентності студентів / Е. І. Федорчук // Зб. наук. пр. "Педагогічна освіта: теорія і практика" / Кам'янець-Поділь. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Інститут педагогіки АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 4. – С. 104-108.
11. Федорчук Е. І. Використання діалогових технологій у викладанні педагогічних дисциплін / Е. І. Федорчук // Гуманітарні студії: Україна-Польща : зб. наук. пр. / [упоряд.: В. О. Савчук, Г. П. Ковальчук]. – Кам'янець-Подільський ; Жешів, 2010. – С. 167-172.
12. Федорчук Е. І. Лекція як засіб реалізації студентоцентристського підходу до викладання педагогічних дисциплін / Е. І. Федорчук // Зб. наук. пр. "Педагогічна освіта: теорія і практика" / Кам'янець-Поділь. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; Інститут педагогіки АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 7. – С. 98-102.
13. Федорчук Е. І. Формування інтелектуальних умінь студентів у процесі викладання педагогічних дисциплін / Е. І. Федорчук // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – Вип. 15. – С. 711-721.
14. Федорчук Е. І. Тести для самоконтролю з загальної педагогіки / Е. І. Федорчук. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2013. – 53 с.
15. Федорчук Е. І. Використання інтерактивних технологій у методичній роботі загальноосвітнього навчального закладу / Е. І. Федорчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділь. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 24-25 берез. 2015 року : у 3 т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділь. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – Вип. 14. – Т. 3. – С. 136-137.

Про Е. І. Федорчук:

1. Філінок А. Г. Федорчук Елеонора Іванівна / А. Г. Філінок // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 509-512.
2. Маркітантов Ю. О. Факультет української філології та журналістики : іст. нарис / Ю. О. Маркітантов, В. Б. Стецюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 89-93, 103, 106.
3. Федорчук Елеонора Іванівна // Завальнюк О. М. Подільські науковці й освітяни: звернення в ім'я незалежної України. Персональний вимір / О. М. Завальнюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – С. 513-517.

20 січня

80 років від дня народження

Анатолія Феодосійовича Суrowого (1938-2017),

кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України,
завідувача кафедри історії КППС і політекономії (1975-1987)

Народився 20 січня 1938 р. в с. Хоптинці Сатанівського (нині Городоцького) р-ну на Хмельниччині в сім'ї учителя та колгоспниці. Через два роки батьки переїхали жити до с. Радковиця цього ж району. Раннє дитинство обпалила війна, зазнав голоду 1947 р., пізнавав світ через працю. Любив книги, багато читав. Радковецьку семирічну школу закінчив на "відмінно".

У 1952 р. вступив до Кам'янець-Подільського індустріального технікуму, але через місяць повернувся додому, переважив все-таки потяг до гуманітарних наук. Продовжив навчання в середній школі с. Калитинці на Городоччині. Протягом трьох років, щодня, за будь-якої погоди, долав семикілометрову відстань до школи. Навчався добре, брав участь у драмгуртку, був редактором шкільної стінгазети. Упродовж 1955-1960 рр. навчався на історико-філологічному факультеті (спеціальність "українська мова і література, історія") Кам'янець-Подільського педінституту. Відзначився гарними здібностями і сумлінням у навчанні, був активним у громадському житті вишу (член комсомольського бюро факультету, редактор факультетської стінгазети та інші доручення). У листопаді 1957 р. почала виходити інститутська багатотиражка і А. Ф. Суrowий був одним з перших її редакторів.

Інститут закінчив із відзнакою, три місяці працював учителем у с. Велика Чернявка Ружинського р-ну на Житомирщині. У листопаді 1960 р. одружився. З листо-

пада 1960 до грудня 1963 р. служив в армії. Повернувшись, знову працював у школі с. Сербинівці Жмеринського р-ну на Вінниччині.

З вересня 1963 р. Анатолій Феодосійович – асистент кафедри марксизму-ленінізму Кам'янець-Подільського пединституту, з січня 1969 р. – старший викладач, з листопада 1973 р. – доцент. 1970-1974 рр. – заступник декана філологічного факультету, у 1975 р. обраний завідувачем кафедри історії КПРС і політекономії, працював на цій посаді 12 років. У 1997 р. обраний на посаду професора кафедри історії України.

Склалося так, що Анатолію Феодосійовичу довелося викладати різні історичні дисципліни, зокрема останні двадцять років – історію України. Та завжди він до обов'язків викладача вищого навчального закладу ставився винятково відповідально, намагаючись об'єктивно розібратись у складних і суперечливих історичних процесах, самостійно дійти до істини. Він умів творчо і критично переосмислити наше минуле, збагнути розмаїття сьогодення, у якому нове, стверджуюче право на існування так завзято змагається зі старим і віджилим. У процесі читання лекцій і проведення семінарських занять звертав увагу на висвітлення історії України в контексті світової європейської історії, розкриття взаємозв'язків основних історичних процесів і подій в Україні та світі, характеристики окремих видатних історичних і культурно-освітніх діячів України, намагаючись уникнути однобокої трактовки їх діяльності в історії.

А. Ф. Суrowого знають і як плідного науковця. Ще на початку роботи у вищій визначилися його основні наукові інтереси – історія робітничого класу і профруху України в період 1917-1920 рр., а також різні аспекти історії Поділля 1920-х рр. 21 квітня 1971 р. він успішно захистив кандидатську дисертацію у спеціалізованій вченій раді Київського державного університету. А. Ф. Суrowий активний учасник наукових міжнародних, всесоюзних, всеукраїнських, республіканських, міжрегіональних, обласних, а також усіх звітних наукових конференцій викладачів університету. Загалом він опублікував понад 200 наукових праць.

Сумлінністю і пунктуальністю відзначався Анатолій Феодосійович і у виконанні громадських доручень.

Багаторічна професійна і громадська діяльність А. Ф. Суrowого відзначена орденом “Знак Пошани”, знаками “Відмінник освіти Узбецької РСР” та “Відмінник освіти України”, Почесними грамотами Міністерства освіти України та Узбекистану, керівних органів Хмельницької та Хорезмської областей, міської влади, відзнаками Кам'янець-Подільського державного університету “Ветеран праці” та “За вагомий внесок у розвиток освіти і науки”, подяками та преміями.

У 2013 р. Анатолій Феодосійович переніс складну хворобу, яка згодом перервала його науково-педагогічну кар'єру. У січні 2017 р. завершився його земний шлях.

Завальнюк О. М.

Основні праці:

1. Нариси історії Хмельницької обласної партійної організації / [редкол.: Т. В. Главак (голова), О. Ф. Осетров, А. Ф. Суrowий та ін.]. – Львів : Каменяр, 1972. – 372 с.
2. Соціалістичне будівництво на Хмельниччині 1921-1941 : документи і матеріали / [упоряд.: І. В. Гарнага, С. Л. Коваленко, А. Ф. Суrowий та ін.]. – Львів : Каменяр, 1989. – 207 с.
3. Нариси історії Поділля: на допомогу вчителю / [Л. В. Баженов, О. М. Завальнюк, А. Ф. Суrowий та ін.]. – Хмельницький : Облполіграфвидав, 1990. – 327 с.
4. Історія України : в 3-х ч. / [С. В. Трубочанінов, І. С. Винокур, А. Ф. Суrowий та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 1996. – Ч. 3. – 112 с.
5. Суrowий А. Ф. Боротьба з безробіттям на Поділлі в 1920-х роках / А. Ф. Суrowий // Поділля в контексті української історії : матер. всеукр. наук. конф., 29-30 листоп. 2001 р. – Вінниця, 2001. – С. 206-215.
6. Суrowий А. Ф. Роль профспілок та інших громадських організацій Поділля в розвитку освіти у 1920-х рр. / А. Ф. Суrowий, О. С. Марчак // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2004. – Т. 4. – С. 320-328.

7. Суrowий А. Ф. Професійно-технічна освіта на Поділлі (1920-ті роки) / А. Ф. Суrowий // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2006. – Т. 6. – С. 280-293.
8. Алещенко М. І. Участь комнезамів України у розвитку культури соціально-побутової сфери села (1920-1933 рр.) / М. І. Алещенко, В. А. Радіоненко, А. Ф. Суrowий // Наук. праці Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту. Іст. науки. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Т. 17: На пошану професора В. П. Газіна. – С. 73-85.
9. Каньоса П. С. Педагогічний факультет Кам'янець-Подільського національного університету : минуле і сьогодення / П. С. Каньоса, А. Ф. Суrowий. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 196 с.
10. Суrowий А. Ф. Технікуми Поділля в 1920-х роках / А. Ф. Суrowий // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Т. 14. – С. 147-171.
11. Суrowий А. Ф. Ліквідація неписьменності на Поділлі в 1920-х роках / А. Ф. Суrowий // Наук. праці Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Іст. науки. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Т. 21: На пошану професора О. М. Завальнюка. – С. 436-448.
12. Суrowий А. Ф. Політика українізації в освіті Поділля у 1920-х роках / А. Ф. Суrowий // Наук. праці Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Іст. науки. – Кам'янець-Подільський : Методобори-2006, 2013. – Т. 23. – С. 503-513.
13. Суrowий А. Ф. Сільськогосподарські заклади профтехосвіти на Поділлі в 1920-х роках / А. Ф. Суrowий, В. Й. Жезіцький // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Історичні науки. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – Вип. 3. – С. 510-522.
14. Суrowий А. Ф. Українізація загальноосвітньої школи Поділля в 1920-х роках / А. Ф. Суrowий // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп. : вип. 12, у 3 т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – Т. 1. – С. 61-62.

Про А. Ф. Суrowого:

1. Гавришук А. Подільський самородок (До 60-річчя від дня народження Анатолія Суrowого) / А. Гавришук // Подолянин. – 1998. – 16 січ.
2. Завальнюк О. М. Суrowий Анатолій Феодосійович / О. М. Завальнюк, А. П. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 459-471.
3. Завальнюк О. М. Півстоліття на ниві освіти України (до 70-річчя від дня народження А. Ф. Суrowого) / О. М. Завальнюк, А. П. Гавришук // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Т. 11: Матеріали сьомого круглого столу “Культура, освіта і просвітницький рух на Поділлі. Присвяч. 90-річчю Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту”. – С. 440-453.
4. Півстоліття на ниві освіти і науки України (до 75-річчя від дня народження і 50-річчя науково-педагогічної діяльності А. Ф. Суrowого) : біобібліогр. покажч. / уклад. В. С. Прокопчук ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2013. – 75 с. : іл. – (Серія “Постаті в освіті і науці”; вип. 21).
5. Суrowий Анатолій Феодосійович // Завальнюк О. М. Подільські науковці й освітяни: звершення в ім'я незалежної України. Персональний вимір / О. М. Завальнюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – С. 423-438.

28 січня

100 років від дня народження

Івана Вікторовича Іваха (1918-1989),

кандидата педагогічних наук, доцента,

ректора Кам'янець-Подільського педагогічного інституту (1967-1977),

завідувача кафедри загально-технічних дисциплін і креслення (1968-1983)

Народився 28 січня 1918 р. в селянській сім'ї у с. Балакири Городоцького р-ну на Хмельниччині. Після закінчення сільської неповної середньої школи навчався на робітфаци, у 1935 р. став студентом фізико-математичного факультету Кам'янець-Подільського педінституту. У зв'язку з ліквідацією інституту того ж року продовжив

навчання у Ніжинському педінституті, куди був переведений факультет. У 1939 р. закінчив ЗВО з відзнакою, деякий час працював учителем фізики Вишнівчицької середньої школи на Чемеровеччині. Восени того ж року був призваний до армії. Учасник Великої Вітчизняної війни, відзначений бойовими нагородами.

У 1946 р. прибув до Кам'янець-Подільського, працював учителем фізики в школах міста, з 1950 р. – викладачем кафедри фізики педінституту. У 1959 р. був призначений на посаду проректора з навчально-виховної роботи, а 24 березня 1967 р. став ректором Кам'янець-Подільського педінституту. На цій посаді дбав про розширення, зміцнення та удосконалення навчально-наукової бази інституту, створення нових кабінетів та лабораторій, обладнаних сучасними приладами, установками, наочністю. У 1970 р. було завершено добудову просторого приміщення для абонементу та читального залу, студентської їдальні. Досвідчений педагог і науковець, управлінець і вихователь робив свою справу професійно, чесно і сумлінно. Велику увагу приділяв організації науково-дослідної роботи в інституті. Наукові пошуки Івана Вікторовича увінчалися захистом дисертації “Криволінійний та обертальний рух у курсі фізики середньої школи” на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (1961 р.). Через два роки він отримав вчене звання доцента. Опублікував 37 наукових праць.

У 1977 р. за власним бажанням залишив посаду ректора і до 1983 р. працював завідувачем кафедри загальнотехнічних дисциплін і креслення (цю посаду він обіймав з 1968 р.), згодом – доцент кафедри, а після виходу на пенсію – працював погодинно. Завжди цікавився життям інституту, сумлінно виконував громадські доручення.

За трудові досягнення І. В. Івах був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медалями, Почесними грамотами Міністерства народної освіти України, медалью А. С. Макаренка, знаками “Відмінник народної освіти Української РСР” та “Відмінник народної освіти Узбецької РСР”.

11 жовтня 1989 р. невідомого працелюба не стало. Справу, якій Іван Вікторович чесно служив усе життя, гідно продовжують його колишні колеги й учні.

Конет І. М.

Основні праці:

1. Івах І. В. Вивчення теми “Хвильові властивості світла” в 10 класі : метод. розробка на допомогу молодим вчителям / І. В. Івах. – Хмельницький, 1956. – 47 с.
2. Івах І. В. Два прилади для демонстрування обертального руху / І. В. Івах // *Наук. записки Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Серія фізико-математична* / [редкол.: І. С. Зеленюк (відп. ред), В. Я. Горощко, І. Ф. Слизкий та ін.]. – Київ : Рад. школа, 1956. – Т. 2, вип. 1. – С. 41-45.
3. Івах І. В. Вивчення теми «Рух рідин і газів» в 9 класі середньої школи : метод. розробка на допомогу молодим учителям / І. В. Івах. – Хмельницький, 1958. – 70 с.
4. Івах І. В. До ознайомлення учнів з матеріалами про рух штучних супутників землі : метод. розробка / І. В. Івах. – Хмельницький, 1959. – 40 с.
5. Івах І. В. Викладання теми “Криволінійний та обертальний рух” в курсі фізики середньої школи / І. В. Івах // *Наук. записки Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Серія фізико-математична* / [редкол.: І. К. Загинайло, І. В. Івах, Г. С. Раздимаха (ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. міськ. друк., 1960. – Т. 9, ч. 1. – 72 с.
6. Івах І. В. Збірник запитань і задач з фізики для 6-8 класів / І. В. Івах, М. А. Килимник. – Київ : Рад. шк., 1962. – 194 с.
7. Івах І. В. Вивчення теми “Криволінійний та обертальний рух” в середній школі / І. В. Івах. – Київ : Рад. шк., 1963. – 56 с.
8. Івах І. В. Інтенсифікація роботи на уроках фізики. Заліки / І. В. Івах, А. П. Кучменко // *Тези доп. на звіт. наук. сесії кафедр ін-ту за 1965 р.* / Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т ; відп. за вип. І. В. Івах. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. друк., 1966. – С. 36-37.
9. Методика розв'язування задач з фізики : посіб. для вчителів / І. В. Івах, М. Г. Кікець, М. А. Килимник. – Київ : Рад. школа, 1966. – 276 с.
10. Івах І. В. Зауваження до методів визначення похибок і їх використання / І. В. Івах, М. С. Шульга // *Методика викладання фізики : респ. наук.-метод. зб.* – Київ, 1970. – С. 181-186.

11. Івах І. В. Методичні вказівки до вивчення розділу фізики 9 класу “Молекулярна фізика” / І. В. Івах. – Хмельницький, 1979. – 49 с.
12. Івах І. В. Педагогічна практика студентів фізико-математичного факультету : метод. рек. / І. В. Івах, Л. О. Сморгевський, П. С. Атаманчук. – Кам’янець-Подільський, 1983. – 36 с.
13. Івах І. В. Використання мікрокалькуляторів на уроках фізики : метод. рек. для вчителів фізики / І. В. Івах. – Хмельницький, 1985. – 37 с.
14. Івах І. В. Розв’язування задач з фізики з використанням мікрокалькулятора : метод. рек. для вчителів фізики / І. В. Івах, І. М. Лісовий. – Хмельницький, 1986. – 46 с.

Про І. В. Іваха:

1. Гавришук А. П. Івах Іван Вікторович / А. П. Гавришук // Кам’янець-Подільський державний університет в особах. – Кам’янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 157-163.
2. Іван Вікторович Івах (до 90-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / [уклад.: Л. В. Огороднікова, О. В. Гавва, Т. П. Поведа та ін.; редкол.: О. М. Завальнюк (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, РВВ, 2008. – 10 с. – (Серія: Постаті в освіті та науці ; вип. 2).
3. Іван Вікторович Івах // Завальнюк О. М. Кам’янець-Подільський державний учительський інститут у роки Великої Вітчизняної війни: дослідження, документи і матеріали, спогади / О. М. Завальнюк, В. С. Прокопчук, А. П. Гавришук. – Кам’янець-Подільський, 2010. – С. 134-138.
4. Завальнюк О. Іван Вікторович Івах / О. Завальнюк, В. Прокопчук, А. Гавришук // Навіки в пам’яті народній : [25-річчю створення Кам’янець-Подільської міської організації ветеранів України присвячується]. – Кам’янець-Подільський, 2012. – С. 146-149.
5. Конет І. М. Фізика і математики – викладачі Кам’янець-Подільського державного учительського інституту на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр. / І. М. Конет // Внесок учасників війни – трудівників тилу Хмельниччини в перемогу у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років. Актуальні проблеми життєдіяльності учасників війни і шляхи їх вирішення : зб. матер. обл. наук.-практ. конф. – Хмельницький : ХУУП, 2012. – С. 130-140.

29 лютого

50 років від дня народження Ліани Антоліївни Онуфрієвої,

кандидата психологічних наук, доцента, професора,
завідувача кафедри загальної та практичної психології

Онуфрієва (Гаврилук) Ліана Анатоліївна, народилася 29 лютого 1968 р. в с. Нігин Кам’янець-Подільського р-ну Хмельницької обл. в сім’ї службовців. У 1975 р. пішла до першого класу Нігинської середньої школи, яку закінчила у 1985 р. із золотою медаллю. Того ж року вступила до Кам’янець-Подільського державного педагогічного інституту на філологічний факультет, який успішно закінчила у 1990 р.

У вересні 1990 р. була прийнята на посаду старшого лаборанта та, за сумісництвом, викладача німецької мови кафедри іноземних мов Кам’янець-Подільського державного педагогічного інституту. У вересні 1993 р. була переведена на посаду викладача цієї ж кафедри.

Упродовж 1994-1998 рр. навчалася в аспірантурі Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова без відриву від виробництва. У жовтні 1998 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія, в Інституті психології ім. Г. С. Костюка АПН України, м. Київ. Науковий керівник – дійсний член АПН України, доктор психологічних наук, професор Максименко С. Д.

29 лютого 2000 р. конкурсна комісія обрала Л. А. Онуфрієву на посаду старшого викладача кафедри іноземних мов. 8 квітня 2003 р. вчена рада факультету іноземної філології обрала її на посаду доцента кафедри іноземних мов.

3 вересня 2004 р. по січень 2010 р. вона – вчений секретар факультету іноземної філології. З вересня 2006 р. по січень 2010 р. – голова методичної ради факульте-

ту іноземної філології. З вересня 2006 р. по вересень 2007 р. працювала на посаді заступника декана з наукової роботи.

14 березня 2008 р. Л. А. Онуфрієву призначено на посаду заступника начальника науково-дослідного сектору Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за внутрішнім суміщенням, на якій вона працювала до 1 вересня 2012 р.

З квітня 2008 р. Ліана Анатоліївна – завідувач спільної наукової лабораторії психології навчання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. З того ж часу вона є відповідальним редактором збірника наукових праць “Проблеми сучасної психології” Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, зусиллями якої він отримав міжнародне визнання та індексується у шести міжнародних наукометричних баз. Його внесено до Переліку фахових видань України з психології. 10 квітня 2012 р. він був зареєстрований в ISSN реєстрі, а з квітня 2014 р. індексується у міжнародних наукометричних баз: Index Copernicus (IC), CEJSH, Google Scholar, ERIN PLUS, Research Bible, OAJ. З травня 2008 р. – по січень 2018 р. опубліковано 38 випусків збірника.

З 2009 р. Л. А. Онуфрієва – науковий кореспондент лабораторії психології навчання імені І. О. Синиці Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, м. Київ.

З вересня 2013 р. працює на посаді доцента кафедри загальної та практичної психології, з січня 2015 р. – завідувач кафедри загальної та практичної психології, а з червня 2016 р. – професор цієї кафедри.

Л. А. Онуфрієва – керівник наукової школи “Сучасні проблеми експериментальної психології”, “Школи молодого психолога”. 2 здобувачі під її керівництвом захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук.

Ліана Анатоліївна бере активну участь в організації та проведенні наукових конференцій у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. Дев'ять років поспіль з 2009 р. організовує і проводить Міжнародну науково-практичну конференцію “Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин” на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, постійними співорганізаторами якої є Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України та університети Республіки Польщі, Республіки Білорусь, Словацької Республіки. Загалом, щорічно під її керівництвом кафедра загальної та практичної психології організовує та проводить 4 міжнародні науково-практичні конференції із виданням матеріалів.

Упродовж 2010-2017 рр. Л. А. Онуфрієва входить до двадцятки кращих науковців університету за підсумками рейтингу з наукової роботи. У її науковому доробку понад 300 наукових праць, серед яких 1 одноосібна монографія англійською мовою, видана у Республіці Польща, 1 монографія у співавторстві, 5 колективних монографій; понад 20 навчальних посібників (8 з яких рекомендовано МОН України), 5 методичних рекомендацій для студентів спеціальності “Психологія”, понад 50 статей у фахових виданнях, понад 20 статей у закордонних виданнях, понад 20 статей у наукометричних виданнях, понад 80 матеріалів конференцій різних рівнів; 16 біобібліографічних покажчиків та ін. Її наукові праці визнано науковою спільнотою України, а також ученими Білорусі, Польщі, Словацьчини та ін.

Л. А. Онуфрієва часто виступає офіційним опонентом на захисті дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук.

Вона ініціювала підписання кафедрою загальної та практичної психології 6 міжнародних науково-дослідницьких проектів та програм (Республіка Польща, Республіка Білорусь) та керує 4-ма міжнародними науково-дослідницькими проектами.

Ліана Анатоліївна сумлінно, відповідально і творчо ставиться до виконання своїх обов'язків. Серед колег і студентів користується заслуженим авторитетом, відома як ініціативний і висококваліфікований викладач, яка вбачає у власній праці та її резуль-

татах своє покликання. Маючи широке коло вподобань, добру поінформованість із питань сучасної психологічної науки, вона доцільно використовує це для формування у студентів глибоких професійних знань, практичних умінь і навичок, які відповідають сучасним вимогам розвитку вищої освіти.

Ліана Анатолііна постійно працює над підвищенням свого наукового і професійного рівня, у 2015–2016 роках пройшла підвищення кваліфікації (6-ти місячне науково-педагогічне стажування) у Жешівському університеті (Республіка Польща).

На цей час Л. А. Онуфрієва продовжує працювати на посаді професора, завідувача кафедри загальної та практичної психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка і забезпечує викладання таких навчальних дисциплін: “Психологія праці та інженерна психологія”, “Актуальні проблеми сучасної психології”, “Психологія управління”, “Методика викладання психології у вищій школі”, здійснює керівництво курсовими, дипломними роботами і навчальною практикою студентів спеціальності “Психологія”.

Л. А. Онуфрієву нагороджено відзнакою “За вагомий внесок у розвиток освіти і науки в Кам'янець-Подільському національному університеті” (2008), нагрудним знаком МОН “Відмінник освіти” (2017), Почесними грамотами МОН України (2008), виконавчого комітету Кам'янець-Подільської міської ради (2004, 2015), Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2010–2016), Подякою Хмельницької обласної державної адміністрації (2013).

Конет І. М.

Основні праці:

1. Онуфрієва Л. А. Структурна організація процесу становлення професійного образу “Я” майбутніх психологів : монографія / Л. А. Онуфрієва, С. О. Ренке. – Кам'янець-Подільський : Буйницький, 2010. – 224 с.
2. Онуфрієва Л. А. Теоретико-методологічні аспекти розвитку особистості професіонала у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців : кол. моногр. / Л. А. Онуфрієва // Edukacja, wychowanie, praca socjalna (ukrainsko-polskie refleksje teoretyczne) / [Redakcja naukowa: Beata A. Zieba, Marek Paluch, Ludmila Melnyk]. – Rzeszow, 2013. – S. 61-69.
3. Онуфрієва Л. А. Інженерна психологія : курс лекцій для студ. заоч. форми навчання спец. “Психологія” / Л. А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. – 88 с.
4. Онуфрієва Л. А. Соціальна психологія : курс лекцій для студ. заоч. форми навчання спец. “Психологія” / Л. А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. – 128 с.
5. Психологія професійної компетентності медичних сестер: адаптаційний вимір : кол. моногр. / Л. Онуфрієва, Ж. Вірна, О. Лазорко [та ін.]. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 228 с.
6. Онуфрієва Л. А. Вплив родинного виховання і традицій на психологічний потенціал особистісної успішності фахівців соціономічних професій : навч. посіб. / Л. А. Онуфрієва. – Оріка jako kategoria wychowawcza: Wspolczesne metody oraz formy stymulowania rozwoju dzieci i mlodziezy w srodowisku rodzinnym i lokalnym / [Pod redakcja naukowa Urszuli Grucy-Miasiek]. – Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2016.
7. Онуфрієва Л. А. Основи медичної психології : навч. посіб. / Л. А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. – 432 с.
8. Онуфрієва Л. А. The correlation between the psychological potential of personal progress and family education / Л. А. Онуфрієва // American Journal of Fundamental, Applied&Experimental Research / Issue: 3(3). Publ.: Ukraine and Ukrainians Abroad Not-for-profit Corporation, New York NY, USA, 2016. – P. 64-67.
9. Onufrieva L. A. The Psychology of Professional Realization of a Future Specialist's Personality: Theoretical and Methodological Aspect : monograph / L. A. Onufrieva. – BonusLiber : Rzeszow, 2017. – 194 p.
10. Онуфрієва Л. А. Теоретический анализ проблемы формирования профессионального самосознания будущих специалистов социономических профессий / Л. А. Онуфрієва // Актуальные вопросы помощи личности в кризисных состояниях : материалы Междунар. науч.-практ. конф., Брест, 23-24 марта 2017 г. : в 2 ч. / Брест. гос. ун-т им. А. С. Пушкина. – Брест : БрГУ, 2017. – Ч. 2. – С. 110-123.
11. Онуфрієва Л. А. Features of the emotional burnout syndrome (EBS) manifestation among representatives of socio-nomic professions (by the example of doctors) / Л. А. Онуфрієва // Актуальные вопросы помо-

щі личности в кризисних состояниях : материалы Междунар. науч.-практ. конф., Брест, 23-24 марта 2017 г. : в 2 ч. / Брест. гос. ун-т им. А. С. Пушкина. – Брест : БрГУ, 2017. – Ч. 2. – С. 106-110.

12. Онуфрієва Л. А. Psychological characteristics of personality development and the formation of professional self-consciousness of the student's personality while studying at higher educational institution / Л. А. Онуфрієва // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за наук. ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. – Вип. 35. – С. 336-346.
13. Онуфрієва Л. А. The determinants of a personality's professional maturity as a readiness for professional self-consciousness / Л. А. Онуфрієва // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за наук. ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. – Вип. 36. – С. 233-248.
14. Онуфрієва Л. А. The determinants of a personality's professional maturity as a readiness for professional realization / Л. А. Онуфрієва // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за наук. ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. – Вип. 37. – С. 267-279.
15. Онуфрієва Л. А. Psychological principles of foreign-language communicative competence formation belonging to future specialists in socionomic professions / Л. А. Онуфрієва // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за наук. ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. – Вип. 38. – С. 301-314.

Про Л. А. Онуфрієву:

1. Ліана Анатоліївна Онуфрієва // Сучасні проблеми експериментальної психології (наукова школа) : бібліограф. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, А. І. Шинкарюк, Л. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 31-39. – (Серія: Наукові школи університету ; вип. 10).
2. Онуфрієва Л. А., заступник начальника НДС // Завальнюк О. М. Науково-дослідний сектор Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2007-2012 рр.) / О. М. Завальнюк, І. М. Конет. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – С. 37-40.

1 березня

80 років від дня народження

Миколи Григоровича Кукурудзяка (1938-1999),

доктора історичних наук, професора,
завідувача кафедри всесвітньої історії (1984-1999)

Народився 1 березня 1938 р. у с. Острівчани Кам'янець-Подільського р-ну. У 1946 р. пішов до місцевої початкової школи, яку закінчив у 1950 р. Протягом 1950-1953 рр. навчався в семирічній школі сусіднього села Руда, 1953-1956 рр. – на клубно-му відділі Кам'янець-Подільського культурно-освітнього технікуму. Працював на посаді завідувача клубу в рідному селі. З вересня 1958-го по березень 1961 р. служив в армії в Мурманському військовому окрузі. У цей час зародилося бажання стати істориком. Фах історика здобув у Чернівецькому університеті, після закінчення якого у 1966 р. працював учителем у Рукшинській середній школі Хотинського району.

Восени 1968 р. вступив до аспірантури Чернівецького університету, у 1973 р. захистив кандидатську дисертацію. Після закінчення аспірантури працював на посаді асистента кафедри загальної історії Ніжинського педінституту, з липня 1972-го по липень 1974 р. – молодший науковий співробітник відділу історії Північної Буковини Інституту історії АН УРСР у Чернівцях.

У 1974 р. за пропозицією декана історичного факультету Кам'янець-Подільського педінституту А. О. Копилова зайняв посаду старшого викладача кафедри всесвітньої історії, яку згодом очолив. Як завідувач кафедри дбав про науковий ріст кадрів. Якщо в середині 80-х на ній працювало 2 професори, 6 доцентів і 2 асистенти, то в 1999 р. –

5 професорів, 3 доценти і за цими показниками кафедра вийшла на одне з перших місць. За 1991-1999 рр. члени кафедри підготували й опублікували 15 монографій, 7 навчальних посібників і підручників, понад 200 наукових статей, матеріалів і повідомлень. За сприяння М. Г. Кукурудзяка у 1992 р. при кафедрі відкрито аспірантуру.

У 70-90 рр. коло його наукових інтересів розширилось. Провідна проблема знайшла повне висвітлення в докторській дисертації “Робітничий клас Буковини в другій половині XIX – на початку XX ст.” та однойменній монографії. Дисертацію захистив у травні 1987 р. в Київському університеті ім. Т. Шевченка. Його цікавили питання історії, історіографії, джерелознавства України, Центральної, Південно-Східної, Західної Європи та Америки нового часу. Активно досліджував історію та освіту доби національно-визвольних змагань 1917-1920 рр. Здійснив публікації з історії Червоного Хреста на Поділлі, “Історико-краєзнавчий нарис села Кременчуки”, низки статей з історії рідного села Острівчани. Протягом 1972-1999 рр. видав понад 150 наукових праць.

З кінця 70-х рр. виступив одним з організаторів V-IX наукових конференцій істориків-краєзнавців Поділля (1979-1995), науково-практичних конференцій “Т. Г. Шевченко і Поділля” (1989), “Проблеми етнографії, фольклору і соціальної географії Поділля” (1992), “Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження” (1995), був членом редколегії збірників цих конференцій та “Наукових праць історичного факультету Кам’янець-Подільського педагогічного університету” (1995-1996).

Його працю неодноразово відзначали грамотами, у 1986 р. – знаком Міністерства освіти УРСР “Відмінник народної освіти УРСР”.

Однак передчасна смерть на підйомі можливостей обірвала нитку життя талановитого вченого й педагога. У 1999 р. він відійшов у вічність.

Степанков В. С.

Основні праці:

1. Кукурудзяк М. Г. Антифашистський рух Опору в країнах Західної Європи у роки другої світової війни (1939-1945 рр.) / М. Г. Кукурудзяк. – Кам’янець-Подільський, 1976. – 30 с.
2. Кукурудзяк М. Г. Робітничий рух на Північній Буковині наприкінці XIX на початку XX ст. : [монографія] / М. Г. Кукурудзяк. – Львів : Вища шк., 1982. – 127 с.
3. Кукурудзяк М. Г. Динаміка міського населення Західного Поділля в другій половині XIX ст. / М. Г. Кукурудзяк // Подільська старовина : наук. зб. на пошану вченого і краєзнавця В. Д. Отюмановського. – Вінниця, 1993. – С. 186–191.
4. Кукурудзяк М. Г. Історіографія історії Західної Європи і Америки нового часу : конспект лекцій на допомогу студ. / М. Г. Кукурудзяк. – Кам’янець-Подільський, 1993. – 72 с.
5. Кукурудзяк М. Г. Поділля в системі західноєвропейського капіталістичного ринку в другій половині XIX ст. / М. Г. Кукурудзяк // Культура Поділля: історія і сучасність : матеріали другої наук.-практ. конф., присвяч. 500-річчю м. Хмельницького, 27-29 серп. 1993 р. – Хмельницький, 1993. – С. 315-317.
6. Кукурудзяк М. Г. З історії створення Кам’янець-Подільського державного українського університету / М. Г. Кукурудзяк, М. М. Собчинська // Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження : наук. зб. – Хмельницький, 1995. – С. 66-73.
7. Кукурудзяк М. Г. Кам’янець-Подільський державний український університет як тип вищої школи в Українській Народній Республіці / М. Г. Кукурудзяк, М. М. Собчинська // Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження : наук. зб. – Хмельницький, 1995. – С. 151-153.
8. Кукурудзяк М. Г. З історії села Острівчани / М. Г. Кукурудзяк, М. М. Собчинська // Наук. праці Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Іст. ф-т. – Кам’янець-Подільський, 1995. – Т. 1. – С. 218-222.
9. Кукурудзяк М. Г. Історико-краєзнавчий нарис села Кременчуки (Красилівський район, Хмельницька область) / М. Г. Кукурудзяк, М. О. Соколовський, Г. В. Валесюк [та ін.]. – Хмельницький : Поділля, 1995. – 80 с.
10. Кукурудзяк М. Г. З історії національної школи і педагогічної думки в Українській Народній Республіці / М. Г. Кукурудзяк, М. М. Собчинська. – Кам’янець-Подільський : Абетка, 1997. – 175 с.

11. Кукурудзяк М. Г. Кафедра всесвітньої історії Кам'янець-Подільського педагогічного інституту / М. Г. Кукурудзяк // Тези доп. шістнадцятої Вінницької обл. іст.-краєзн. конф. – Вінниця, 1997. – С. 74-76.
12. Кукурудзяк М. Г. Становище західноукраїнських земель у складі монархії Габсбургів / М. Г. Кукурудзяк // Творчі вершини вченого. До 60-річчя від дня народження професора М. Г. Кукурудзяка. – Кам'янець-Подільський, 1998. – С. 30-39.
13. Наукові праці професора М. Г. Кукурудзяка (1972-1997) // Творчі вершини вченого. До 60-річчя від дня народження професора М. Г. Кукурудзяка. – Кам'янець-Подільський, 1998. – С. 17-29.
14. Кукурудзяк М. Г. З історії Всеукраїнської учительської спілки періоду українських національно-визвольних змагань / М. Г. Кукурудзяк // Симон Петлюра в контексті українських національно-визвольних змагань : зб. наук. праць. – Фастів, 1999. – С. 171-177.
15. Кукурудзяк М. Г. Історіографія історії нового і новітнього часу країн Європи і Америки : контекст лекцій / М. Г. Кукурудзяк. – Кам'янець-Подільський : Оіном, 2002. – 136 с.

Про М. Г. Кукурудзяка:

1. Баженов Л. В. Кукурудзяк Микола Григорович / Л. В. Баженов // Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 254-255.
2. Степанков В. С. На ужинок 60-річчя: слово про колегу / В. С. Степанков // Творчі вершини вченого. До 60-річчя від дня народження професора М. Г. Кукурудзяка. – Кам'янець-Подільський, 1998. – С. 3-10.
3. Баженов Л. В. Професор Микола Кукурудзяк – дослідник історії Буковини і Поділля, діяч краєзнавчого руху / Л. В. Баженов // Творчі вершини вченого. До 60-річчя від дня народження професора М. Г. Кукурудзяка. – Кам'янець-Подільський, 1998. – С. 11-16.
4. Гавришук А. Здобутки і турботи професора (До 60-річчя від дня народження М. Г. Кукурудзяка) / А. Гавришук // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1998. – 28 лют.
5. Степанков В. С. Кукурудзяк Микола Григорович / В. С. Степанков // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 248-260.

24 березня

65 років від дня народження

Анатолія Володимировича Михальського,

кандидата медичних наук, доцента кафедри психолого-медико-педагогічних основ корекційної роботи, декана факультету психології (2007-2011)

Народився 24 березня 1953 р. в с. Велика Яромирка Городоцького р-ну Хмельницької обл. Закінчивши 8 класів місцевої середньої школи, продовжив навчання в Чортківському медичному училищі і здобув кваліфікацію “фельдшер” (1972 р.). Пропрацювавши декілька місяців у Лісоводській дільничній лікарні, був призваний на службу до армії, яку проходив у Закавказькому військовому окрузі.

З 1974 р. Анатолій Володимирович надовго пов'язав своє життя із Чернівцями. Закінчивши Чернівецький медичний інститут, з 1981 р. працював старшим лаборантом кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб, а з 1983 р. – на посаді асистента кафедри фармакології. Саме тут на становлення науковця вплинули відомі вчені – професори Юрій Іванович Іванов і Олена Іларіонівна Самсон. У 1989 р. після успішного захисту кандидатської дисертації на тему “Зміна функції нирок і водно-сольового обміну при збільшенні об'єму рідини в організмі” Анатолій Володимирович здобув науковий ступінь кандидата медичних наук за спеціальністю “Нормальна фізіологія”.

На початку 90-х років пов'язав своє життя з Кам'янець-Подільським університетом. Тут він пройшов шлях від старшого викладача кафедри основ медичних знань і охорони здоров'я дітей (з 1993 р. її завідувача) до декана факультету. З 1997 р. – завідувач кафедри прикладного людинознавства дефектологічного факультету, а з 2002 р. – кафедри медико-біологічних основ соціальної реабілітації. У 1997 р. він отримав вчене

звання доцента. Закінчивши навчання в Кам'янець-Подільському державному університеті (2001 р.), він здобув диплом практичного психолога у закладах освіти. З 2007 по 2011 рр. очолював факультет психології.

Основний напрям наукової діяльності А. М. Михальського – регуляція водно-сольового обміну та проблеми гастроентерологічної патології, а впродовж останніх 10 років займається дослідженням психології соматичного хворого. У його науковому доробку 112 наукових праць. Анатолій Володимирович – учасник багатьох міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Читає лекції, проводить практичні та лабораторні заняття, керує написанням курсових, дипломних і магістерських робіт.

За сумлінну працю та плідну науково-педагогічну діяльність був нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти України (2001), знаком “Відмінник освіти України” (2003), відзнакою “За вагомий внесок у розвиток освіти та науки у Кам'янець-Подільському державному університеті” (2007) та Грамотою Кам'янець-Подільської міської ради (2007).

Михальська Ю. А.

Основні праці:

1. Михальський А. В. Тестовые задания для субординаторов по клинической фармакологии : метод. разработка в помощь студ. / А. В. Михальський, В. Г. Глубоченко. – Черновцы, 1991. – 52 с.
2. Довідник основних статистичних показників стану здоров'я населення та діяльність закладів охорони здоров'я міста Кам'яня-Подільського за 1994 рік : довід. та метод. рек. / А. В. Михальський, В. Т. Грубляк, В. С. Стринадко [та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 1995. – 63 с.
3. Михальський А. В. Перша допомога при загрозливих для здоров'я і життя станах : метод. розробка на допомогу вчителям валеології та студентам / А. В. Михальський. – Кам'янець-Подільський, 1996. – 27 с.
4. Михальський А. В. Хвороби і здоров'я студентів / А. В. Михальський // Медико-біологічні основи валеології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / під заг. ред. П. Д. Плахтія. – Кам'янець-Подільський, 2000. – С. 269-308.
5. Плахтій П. Д. Мікроорганізми, харчування і здоров'я людини : навч. посіб. / П. Д. Плахтій, А. В. Михальський, Т. М. Супрович ; за ред. П. Д. Плахтія. – Кам'янець-Подільський, 2006. – 192 с.
6. Михальський А. В. Факультет психології Кам'янець-Подільського національного університету : іст. нарис / А. В. Михальський, О. А. Юга. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 60 с.
7. Михальський А. В. Особливості проявів неуспішності у молодших школярів з розладами мовлення / А. В. Михальський, В. І. Співак // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Корекційна педагогіка і психологія / за ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. – Вип. 2. – С. 209-219.
8. Михальський А. В. Психологічні особливості хворих гіпертонічною хворобою / А. В. Михальський // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 9. – С. 118-129.
9. Михальський А. В. Посттравматичний стресовий розлад : іст. огляд / А. В. Михальський, Ю. О. Царьов // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 12. – С. 687-696.
10. Михальський А. В. Психологічні особливості становлення самосвідомості студентської молоді у процесі професійної підготовки : монографія / А. В. Михальський, С. А. Михальська, Л. М. Співак. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2012. – 106 с.
11. Співак В. І. Факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : історичний нарис / В. І. Співак, О. В. Гаврилов, А. В. Михальський. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2012. – 216 с.
12. Польова С. П. Психологія вагітної жінки : підручник / С. П. Польова, П. Д. Плахтій, А. В. Михальський. – Чернівці : СПД Лівак У. М., 2013. – 236 с.
13. Михальський А. В. Роль сім'ї у формуванні навичок здорового способу життя / А. В. Михальський // Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; Друк. «Рута», 2016. – Вип. 6. – С. 143-146.

14. Михальський А. В. Теорія і методологія ортобіоюзу / А. В. Михальський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 14-15 берез. 2017 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – Вип. 16. – Т. 2. – С. 115-116.
15. Михальський А. В. Фізична терапія при хронічних гастритах / А. В. Михальський, Т. М. Христич, Ю. А. Михальська // *Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. 2017. – С. 348-357.

Про А. В. Михальського:

1. Михальський Анатолій Володимирович // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка : [ювіл. вид.] / [авт. упоряд. Я. Білейчук ; редкол.: О. М. Завальнюк, В. А. Смолій, В. С. Степанков та ін.]. – Київ : Вид-во Логос Україна, 2008. – С. 67.
2. Анатолій Володимирович Михальський // *Сучасні проблеми експериментальної психології (наукова школа) : біобібліогр. покажч.* / [уклад.: І. М. Конет, А. І. Шинкарук, Л. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 16-22. – (Серія: Наукові школи університету ; вип. 10).

26 березня

60 років від дня народження

Надії Олексіївни Лаврусевич,

кандидата педагогічних наук, доцента кафедри
історії української літератури та компаративістики

Народилася 26 березня 1958 р. у містечку Гусятин Тернопільської обл. в сім'ї службовців. Виховувалась у родині, що мала великі втрати під час драматичних подій Другої світової війни, в атмосфері любові до України та її багатостраждального народу. В сім'ї панував культ правди та захоплення літературою. Це породило певні зацікавлення у школі історією, українською та російською літературою. Після закінчення десятирічки у 1975 р. розпочала свою трудову діяльність як старша піонервожата сіл Перемилів та Сидорів Гусятинського району Тернопільської області.

У 1976 р. вступила на перший курс філологічного факультету Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаника, який закінчила у 1980 р. з відзнакою і отримала кваліфікацію “Вчитель української мови і літератури”. Навчання у такому славному традиціями навчальному закладі утвердило національно-патріотичні переконання та зміцнило характер.

Після завершення навчання в інституті працювала вихователем групи продовженого дня, вчителем української та російської мови й літератури у школах Тернопільщини та Хмельниччини. У зв'язку з переїздом сім'ї до Кам'янця-Подільського п'ять років працювала заступником директора з навчально-виховної роботи ЗОШ № 7.

У 1992 р. розпочала науково-педагогічну діяльність у Кам'янець-Подільському педагогічному інституті на кафедрі української літератури. Навчалась в аспірантурі даного інституту, де й розпочала роботу над кандидатською дисертацією на тему “Особливості вивчення української новелістики 20-30-х років ХХ століття в старших класах загальноосвітньої школи”, яку успішно захистила під керівництвом члена-кореспондента АПН України, доктора педагогічних наук Волошиної Ніли Йосипівни у 2000 р. в Інституті педагогіки АПН України. Наукові зацікавлення Надії Олексіївни торкаються проблем вивчення української новелістики 20–30-х років ХХ століття, вияву ролі та значення психологічних чинників сприймання творів малих жанрів учнями старших класів загальноосвітньої школи. У цьому руслі обрана тема була і є актуальною. Під час написання кандидатської дисертації налагодила спілкування із видатними педагогами та науковими діячами України: Федором Погребенником, Григорієм Семенюком, Миколою Вашуленком, Анатолієм Градовським, Світланою Жилою.

Після захисту кандидатської дисертації прийнята на посаду старшого викладача кафедри української літератури Кам'янець-Подільського державного університету,

у 2002 р. отримала вчене звання доцента. З 2005 р. працює на новоствореній кафедрі теорії та історії журналістики й української літератури. Забезпечує читання лекційних курсів із методики викладання української та зарубіжної літератури, теорії масових комунікацій, теорії твору, теорії тексту, керує педагогічною практикою студентів та магістрантів, написанням курсових, дипломних та магістерських робіт. У своїй роботі використовує найбільш доцільні форми і методи навчальної діяльності, що сприяють розвитку особистості студентів. Виступає фахівцем у галузі методики викладання української літератури. Основні напрями наукових досліджень – методика вивчення творів різних жанрів на уроках української літератури в загальноосвітній школі.

Надія Олексіївна є вмілим організатором навчальної та індивідуальної роботи студентів. Щорічно бере участь у внутрішньоуніверситетських викладацьких та студентських наукових конференціях, проводить студентські олімпіади. Під її керівництвом щорічно успішно захищають дипломні та магістерські роботи, вона також керує науковими роботами аспірантів, одна з яких успішно захищена у грудні 2008 р. Неодноразово виступала офіційним опонентом на захисті кандидатських дисертацій в Інституті педагогіки АПН України.

Бере активну участь у громадському житті. П'ять років виконувала обов'язки голови методичної ради факультету. Систематично виступає з лекціями перед учителями міста та області. Підтримує зв'язки зі школами. Працює з обдарованими дітьми з підготовки їх до обласних та всеукраїнських олімпіад. Керує науково-дослідними роботами, які виконують учні загальноосвітніх шкіл – члени Хмельницького обласного відділення Малої академії наук.

У арсеналі нагород Н. О. Лаврусевич – Почесна грамота МОН України (1992), відзнака МОН України “Відмінник освіти України” (1993), грамоти від ректорату та профкому університету та грамота обласного управління освіти і науки Хмельницької облдержадміністрації (2008).

Рарицький О. А.

Основні праці:

1. Лаврусевич Н. О. Творчі роботи з української літератури / Н. О. Лаврусевич, Г. Й. Насмічук. – Кам'янець-Подільський, 1997. – 84 с.
2. Лаврусевич Н. О. Випускний екзамен – 2000. Українська література. Відповіді на питання до екзаменаційних білетів. 11 клас / Н. О. Лаврусевич. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. – 96 с.
3. Лаврусевич Н. О. Особливості викладання новелістики 20–30-х років ХХ століття у школі : навч. посіб. / Н. О. Лаврусевич. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2003. – 108 с. – (Рек. МОН України).
4. Лаврусевич Н. О. Література доби барокко в шкільному вивченні / Н. О. Лаврусевич, О. А. Рарицький // Іван Огієнко і сучасна наука і освіта : зб. наук. пр. Серія історична та філологічна. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, 2005. – Вип. 2. – С. 25-30.
5. Лаврусевич Н. О. Психолого-педагогічні умови сприймання новелістики старшокласниками / Н. О. Лаврусевич // Українська література в загальноосвітній школі. – 2005. – С. 11-17.
6. Лаврусевич Н. О. Українська мова для слухачів факультету довузівської підготовки на закладах модульно-рейтингової системи / Н. О. Лаврусевич, А. В. Лупійчук, Л. М. Марчук. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2005. – 88 с.
7. Лаврусевич Н. О. Постаць Володимира Свідзінського на уроках літературного краєзнавства / Н. О. Лаврусевич // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки. – Кам'янець-Подільський : Заріцький, 2006. – Вип. 13 – С. 284-289.
8. Лаврусевич Н. О. Використання біблійних образів українською періодикою 1917-1921 рр. як один із способів маніпуляції народними масами / Н. О. Лаврусевич // Вісн. Київ. міжнар. ун-ту (журналістика, медіалінгвістика, кіноелемистецтво). – Київ : КиМУ, 2008. – Вип. 6. – С. 176-184.
9. Лаврусевич Н. О. Уроки літератури рідного краю за творами Миколи Магери / Н. О. Лаврусевич // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., присвяч. 90-річчю Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту, 12-13 берез. 2008 року : у 5 т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2008. – Вип. 7. – Т. 2. – С. 37-38.

10. Лаврусевич Н. О. Методика навчання української літератури : навч. посіб. / Н. О. Лаврусевич, Л. І. Громик. – Кам'янець-Подільський : Галагодза Р. С., 2011. – 152 с.
11. Лаврусевич Н. О. Особливості проведення уроку літератури рідного краю за творчістю подільської поетеси Ганни Костів-Гуски / Н. О. Лаврусевич // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Філол. науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – Вип. 31. – С. 392-394.
12. Лаврусевич Н. О. Уроки-бесіди з позакласного читання : навч.-метод. посіб. / Н. О. Лаврусевич. – Кам'янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2012. – 120 с.
13. Лаврусевич Н. О. Вивчення творчості Тараса Шевченка на факультативних заняттях з української літератури: народознавчий аспект / Л. І. Громик, Н. О. Лаврусевич // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Філол. науки. – Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. ; Абетка, 2014. – Вип. 35. – С. 111-114.
14. Лаврусевич Н. О. Вплив зарубіжної реформаторської педагогіки на розвиток вітчизняної педагогічної думки 20-х років ХХ ст. : монографія / Н. О. Лаврусевич. – Кам'янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2014. – 168 с.
15. Лаврусевич Н. О. Виховання національної самосвідомості учнів засобами художньої літератури: від ідей професора Ніли Волошиної до потреб сьогодення / Н. О. Лаврусевич // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 24-25 берез. 2015 року : у 3 т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – Вип. 14. – С. 83-84.

Про Н. О. Лаврусевич:

1. Надія Олексіївна Лаврусевич // Текст як основна одиниця комунікації (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, О. А. Рарицький, Л. А. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2009. – С. 31-35. – (Серія: Наукові школи університету ; вип. 5).

30 березня

90 років від дня народження

Олексія Олександровича Чехівського,

кандидата філологічних наук, доцента, професора,
завідувача кафедри української мови (1974-1984)

Народився 30 березня 1928 р. в с. Ямпільчик Чемеровецького р-ну Хмельницької обл. в селянській родині. Початкову освіту здобув у Ямпільницькій неповній середній школі. Навчання було перерване війною, восени 1944 р. продовжив навчання в Чемеровецькій середній школі. Після закінчення семи класів працював у редакції Чемеровецької районної газети “Голос стахановця” власкором, згодом – відповідальним секретарем. Одноразово продовжував навчання в 9-10 кл. Чемеровецької середньої школи, яку закінчив у 1948 р. Цього ж року вступив до Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова на українське відділення філологічного факультету, який закінчив у 1953 р.

Написав і захистив дипломну роботу «Мовностилістичні особливості поеми А. Малишка “Прометей”, в якій дискутував з академіком І. К. Білодідом з приводу класовості мови.

Одержавши вільний диплом, 10 років (1953-1963) працював у Кам'янець-Подільській середній школі № 8, водночас з 1955 р. – викладачем-погодинником Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. Викладав історію української літературної мови, сучасну українську літературну мову, методику української мови та літератури, керував написанням студентами курсових робіт.

У 1963 р. обраний за конкурсом на вакантну посаду асистента кафедри української мови Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. У 1969 р. вступив до однорічної аспірантури Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР, де в 1970 р. захистив кандидатську дисертацію “Мовностилістичні особливості памфлета (на матеріалі української публіцистики 40-50 рр.)”. У 1973 р. отримав вчене звання доцента. Протягом 1974-1984 рр. завідував кафедрою української

мови. З 1998 р. – професор цієї кафедри. Список друкованих наукових праць професора О. О. Чехівського має понад 100 позицій, серед яких 1 монографія.

Не полишав О. О. Чехівський і давнього юнацького захоплення – поезію. У творчій діяльності професора органічно поєдналися наукові пошуки з пошуками ніжнολіричного слова. Його поетичні твори надруковані в місцевій та республіканській пресі.

За багатолітню сумлінну працю отримав ряд нагород, серед яких відзнака Міністерства освіти УРСР “Відмінник народної освіти”, пам’ятний знак “50 років визволення України”, ювілейні медалі, Почесні грамоти тощо. З 2005 р. – на заслуженому відпочинку.

Марчук Л. М.

Основні праці:

1. Чехівський О. О. Лексико-стилістичні особливості памфлетів Я. Галана із збірки “Фронт в ефірі” / О. О. Чехівський // Тези доп. на звіт. наук. сесії кафедр ін-ту за 1965 р. / Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-т. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. міськ. друк., 1966. – С. 65-68.
2. Чехівський О. О. Текст і стилі мовлення та їх вивчення у VI класі / О. О. Чехівський // Тези доп. ХХХХІІ звіт. наук. конф. кафедр ін-ту за 1989-1990 рр. / Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-т. – Кам’янець-Подільський : Контакт, 1991. – С. 116.
3. Чехівський О. О. Методика ознайомлення учнів з особливостями усної і писемної форм мовлення / О. О. Чехівський // ХХХХІІІ звіт. наук. конф. кафедр ін-ту за 1991-1992 рр. : тези доп., присвяч. 75-річчю інституту / Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-т. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. міськ. друк., 1993. – С. 125-127.
4. Чехівський О. О. Українська ментальність у народних піснях / О. О. Чехівський // Зб. наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Серія філологічна. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-т, 1993. – Вип. 1. – С. 117-124.
5. Чехівський О. О. Прийоми аналізу мовної майстерності письменника : монографія / О. О. Чехівський. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-т, інформ.-вид. від., 1997. – 126 с.
6. Чехівський О. О. Стилістично-лексична контамінація як засіб творення гумористичного тексту / О. О. Чехівський // Зб. наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Серія філологічна. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т, 1998. – Вип. 2. – С. 103-106.
7. Чехівський О. О. Синекдоха як стилістична домінанта мовного образу України в невідомій поезії 30-80-х років / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т, 2000. – Вип. 4. – С. 83-88.
8. Чехівський О. О. Стилістичні фігури як засіб творення мовного образу України в невідомій поезії 30–80-х років / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський, 2001. – Вип. 5. – С. 117-120.
9. Чехівський О. О. Метафора як органічний компонент мовного образу України в невідомій поезії 30-80 років / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., присвяч. 85-й річчю Української національно-демократичної революції, 15-16 квт. 2002 р. : у 2 т. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т, інформ.-вид. від., 2002. – Т. 1. – С. 120-121.
10. Чехівський О. О. Мовні щедроті “Щедрого вечора” Михайла Стельмаха / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський, 2002. – Вип. 6. – С. 128-134.
11. Чехівський О. О. Метонімічність образу України в невідомій поезії 30-80 років / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2003. – Вип. 7: Присвячується 85-річчю університету і його першому ректорові Іванові Огієнку. – С. 209-216.
12. Чехівський О. О. Літературно-мовні ремінісценції як важливий інгредієнт поезії (на матеріалі невідомої поезії 30–80 років ХХ ст.) / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки : вип. 10, у 2 т. – Кам’янець-Подільський : Абетка-Нова, 2005. – Т. 2. – С. 192-196.
13. Чехівський О. О. Майстерність Мелетія Смотрицького-полеміста / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки : у 2 т. – Кам’янець-Подільський : Абетка-Нова, 2005. – Вип. 11. – Т. 2. – С. 331-336.
14. Чехівський О. О. Поетика Івана Прокоф’єва / О. О. Чехівський // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки : у 2 т. – Кам’янець-Подільський : Абетка-Нова, 2005. – Вип. 11. – Т. 2. – С. 139-142.

15. Чехівський О. О. Поетика інтимної лірики Т. Шевченка / О. О. Чехівський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки.* – Кам'янець-Подільський : Оігом, 2005. – Вип. 9: За матер. міжнар. конф., присвяч. 190-й річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка (17-19 трав. 2004 р.). – С. 313-317.

Про О. О. Чехівського:

1. Сохаська Є. І. Чехівський Олексій Олександрович / Є. І. Сохаська // *Кам'янець-Подільський державний університет в особах.* – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 532-540.
2. Гавришук А. Педагог, вчений, поет (до 75-річчя від дня народження О. О. Чехівського) / А. Гавришук // *Сім днів.* – 2004. – 26 берез.
3. Красуцький М. Залоблений у слово / М. Красуцький // *Край Кам'янецький.* – 2004. – 3 черв. – С. 2.
4. Олексій Олександрович Чехівський : біобібліогр. нарис (до 80-річчя від дня народження) / Кам'янець-Поділ. держ. ун-т ; [упоряд.: Л. М. Марчук, А. С. Попович]. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2008. – 68 с.

5 квітня

95 років від дня народження

Полікарпа Івановича Свідера (1923-2012),

доктора філологічних наук, професора, професора кафедри журналістики, академіка Академії наук вищої освіти України

Народився 5 квітня 1923 р. в с. Хроптова Чемеровецького р-ну Хмельницької обл. в сім'ї селянина. Середню освіту здобув у сільській семирічці та Чемеровецькій середній школі, яку закінчив у 1940 р. У тому ж році вступив до Харківського юридичного інституту, через кілька місяців перейшов на 1-й курс Кам'янець-Подільського учительського інституту. Та навчання перервала війна. З 1944 р. воював на фронті, був важко поранений.

1945-1950 рр. навчався в Київському університеті ім. Т. Шевченка (філологічний факультет), звідки був направлений на роботу викладачем літератури в Кам'янець-Подільське училище культури.

У 1954 р. перейшов на кафедру української літератури Кам'янець-Подільського педінституту. Від асистента до професора, академіка АНВШ – ось такий творчий шлях Полікарпа Івановича. Кілька років завідував кафедрою української літератури. Захистив кандидатську, докторську дисертації. Наукові інтереси орієнтовані на усвідомлення однієї з визначальних рис народу – ментальності, у художньому відтворенні її життєвої суті в складні періоди життя та утвердження українського народу (на матеріалі творчості С. Васильченка, М. Хвильового, А. Головка, У. Самчука, Є. Гуцала, Г. Пютюнника та інших визначних класиків національної літератури). Праці професора використовують у викладанні курсів історії української літератури, літературної критики, теорії літератури, у читанні спецкурсів та спецсемініарів у вищій школі. Автор десятків опублікованих праць: монографій, посібників, наукових статей, художніх творів. Був керівником наукової школи з проблем літературної критики.

Нагороджений орденами і медалями за бойові заслуги, має почесні нагороди за педагогічну діяльність – “Заслужений працівник освіти України”, “Відмінник народної освіти”, грамоти.

У 2012 р. його життєвий шлях завершився.

Рарицький О. А.

Основні праці:

1. Свідер П. І. О. Копиленко. Життя і творчість / П. І. Свідер. – Київ : Рад. письменник, 1960. – 180 с.
2. Свідер П. І. Олександр Копиленко. Літературний портрет / П. І. Свідер. – Київ : Держлітвидав України, 1962. – 87 с.
3. Свідер П. І. Творчість Степана Васильченка радянського періоду / П. І. Свідер // *Українська мова та література в школі.* – 1975. – № 10. – С. 69-77.

4. Свідер П. І. Традиції і покоління : літературно-критичний нарис / П. І. Свідер. – Київ : Рад. письменник, 1980. – 192 с.
5. Свідер П. І. О. Гончар. “Модри камень”, “Бригантина” (метод. рек.) / П. І. Свідер. – Кам’янець-Подільський, 1989. – 20 с.
6. Свідер П. І. Олесь Донченко. Твори про школу : метод. посіб. / П. І. Свідер. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-т, 1989. – 38 с.
7. Свідер П. І. Т. Шевченко і сучасне літературне Поділля (до питання про традиції поета) / П. І. Свідер // Т. Г. Шевченко і Поділля : тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам’янець-Подільський. – 1989. – С. 49-51.
8. Свідер П. І. Час і твір (дещо про редагування раних оповідань А. Головка) / П. І. Свідер, Н. С. Богуцька // Зб. наук. праць Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Сер. філологічна. – Кам’янець-Подільський, 1993. – Вип. 1. – С. 305-312.
9. Свідер П. І. Людина і час. Щастя / П. І. Свідер // Academia на пошану професора Л. Коваленка (до 90-річчя від дня народження). – Кам’янець-Подільський, 1997. – Ч. 2: Гуманітарно-суспільні дослідження. – С. 23-26.
10. Свідер П. І. Вічно живе слово / П. І. Свідер // Інформ. Вісн. Академії наук ВШ України, 1998. – С. 126-130.
11. Свідер П. І. Присвячено поету... (подоляни про Т. Шевченка) / П. І. Свідер // Шевченко і Поділля : зб. наук. праць за матер. другої Всеукр. наук. конф. (20-21 травня 1999 року). – Кам’янець-Подільський, 1999. – С. 262-263.
12. Свідер П. І. Образний світ вченого : [М. Грушевського] / П. І. Свідер // Тарас Шевченко і українська культура ХХІ століття : зб. наук. пр. за матер. Всеукр. симпозиуму (19-20 трав. 2000 р.). – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т, 2000. – С. 69-75.
13. Свідер П. І. Рід, родовід, покоління в українському художньому слові: літературно-публіцистичний нарис / П. І. Свідер. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2003. – Ч. 1. – 140 с.
14. Свідер П. І. Собор. Соборність. Людина. Життя / П. І. Свідер // Наук. праці Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту. Філологічні науки. – Кам’янець-Подільський, 2003. – Вип. 7. – С. 292-296.
15. Свідер П. І. Рід, родовід, покоління в українському художньому слові: літературно-публіцистичний нарис / П. І. Свідер. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2008. – Ч. 2. – 144 с.

Про П. І. Свідера:

1. Сохацька Є. І. Свідер Полікарп Іванович / Є. І. Сохацька // Кам’янець-Подільський державний університет в особах. – Кам’янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 377-386.
2. Свідер Полікарп Іванович – педагог, літературознавець, громадянин (до 85-річчя від дня народження) : [біобібліогр. показч.] / [уклад.: О. А. Рарицький, Н. Богуцька, І. І. Гринішина та ін.]. – Кам’янець-Подільський : Мошинський В. С., 2008. – 136 с. – (Серія “Постаті в освіті та науці”; вип. 3).
3. Полікарп Іванович Свідер // Текст як основна одиниця комунікації (наукова школа) : біобібліогр. показч. / [уклад.: І. М. Конет, О. А. Рарицький, Л. А. Онуфрієва та ін.]. – Кам’янець-Подільський, 2009. – С. 3-5. – (Сер.: Наукові школи університету; вип. 5).
4. Полікарп Іванович Свідер // Завальнюк О. М. Кам’янець-Подільський державний учительський інститут у роки Великої Вітчизняної війни : дослідження, документи і матеріали, спогади / О. М. Завальнюк, В. С. Прокопчук, А. П. Гавришук. – Кам’янець-Подільський, 2010. – С. 226-230.

13 квітня

60 років від дня народження Віктора Андрійовича Сорича,

кандидата фізико-математичних наук, доцента кафедри математики

Народився 13 квітня 1958 р. в с. Мариничі Путильського р-ну Чернівецької обл. в сім’ї колгоспників. У 1973 р. закінчив Усть-Путильську восьмирічну школу, а у 1975 – Розтоцьку середню школу. З 1975 по 1980 рр. навчався на фізико-математичному факультеті Кам’янець-Подільського державного педагогічного інституту за спеціальністю “математи-

ка і фізика”. Розпочав трудову діяльність учителем математики в с. Варварівка Полонського р-ну Хмельницької обл. Проходив службу у Збройних Силах СРСР. У 1980-1985 рр., із розривом на службу в армії, навчався в аспірантурі Інституту математики АН УРСР.

У 1985 р. Віктор Андрійович розпочав роботу в Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті. У 1990 р. захистив кандидатську дисертацію на тему “Наилучшее совместное приближение периодических функций и их производных” зі спеціальності 01.01.01 – математичний аналіз в Інституті математики НАН України. У 1991 р. обраний старшим викладачем кафедри геометрії та методики викладання математики, у 1997 р. йому присвоєно вчене звання доцента цієї кафедри. З листопада 1994 р. по грудень 2008 р. працював заступником декана фізико-математичного факультету з навчальної роботи. Наукові роботи Віктора Андрійовича стосуються теорії наближення класів періодичних функцій. В. А. Сорич бере активну участь у роботі багатьох міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій, шкіл, симпозіумів, семінарів.

Нині він – доцент кафедри математики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Систематично керує написанням курсових, дипломних та магістерських робіт, роботою студентської проблемної групи “Вибрані питання теорії наближень”. Його гордістю є один із учнів та членів цієї проблемної групи, доктор фізико-математичних наук, провідний науковий співробітник Інституту математики НАН України Анатолій Сергійович Сердюк.

Курси “Аналітична геометрія”, “Числові системи”, “Елементарна математика”, які на високому науково-методичному рівні викладає Віктор Андрійович, підкріплені авторськими навчальними та методичними посібниками. За результатами власних досліджень В. А. Сорича студентам 3 і 4 курсів викладає спеціальний курс “Вибрані питання теорії наближення”.

За сумлінну працю, високий професіоналізм, вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної освіти і науки Сорич Віктор Андрійович відзначений Грамотою Інституту математики АН УРСР (1983), Грамотою Міністерства освіти і науки України (2003), Грамотою Хмельницької обласної ради (2005), Почесною Грамотою Хмельницької облдержадміністрації (2008), Грамотою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (з нагоди ювілею) (2008), знаками “Відмінник освіти України” (2008) та “За вагомий внесок у розвиток освіти і науки в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка” (2008).

Конет І. М.

Основні праці:

1. Сорич В. А. Математика – геометрія. Вступникам до вищих навчальних закладів : метод. посіб. для студ. фізмат. ф-тів педінститутів, учнів випускних класів середніх шкіл та вчителів математики / В. А. Сорич, В. Г. Паньков, В. С. Щирба. – Кам'янець-Подільський, 1996. – 23 с.
2. Сорич В. А. Математика – алгебра. Вступникам до вищих навчальних закладів : метод. посіб. для студ. фізмат. ф-тів педінститутів, учнів випускних класів середніх шкіл та вчителів математики / В. А. Сорич, В. Г. Паньков, В. С. Щирба. – Кам'янець-Подільський, 1996. – 24 с.
3. Сорич В. А. Числові системи : метод. посіб. для студ. фізмат. ф-тів педінститутів / В. А. Сорич, Н. М. Сорич. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т, 1996. – 46 с.
4. Підготовка до вступних іспитів з математики в усній формі : метод. посіб. для студ. фізмат. ф-тів педуніверситетів / В. А. Сорич, Ю. В. Гнатюк, В. Г. Паньков [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. – 43 с.
5. Конет І. М. Алгебра та геометрія : навч. посіб. / І. М. Конет, В. В. Мойко, В. А. Сорич. – Кам'янець-Подільський : Лібрис, 2001. – Ч. 2. – 108 с.; Ч. 3. – 148 с.
6. Конет І. М. Алгебра та геометрія : навч. посіб. / І. М. Конет, В. В. Мойко, В. А. Сорич ; за ред. І. М. Конета. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2003. – 452 с. – (Рек. МОН України).
7. Числові та функціональні ряди : метод. матеріали для самостійної роботи студ. фізмат. ф-ту. Індивідуальні завдання / Ю. В. Гнатюк, І. Б. Ковальська, В. А. Сорич [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, 2008. – 39 с.

8. Похідна та її застосування : метод, матеріали для самостійної роботи студ. фізмат. ф-ту. Індивідуальні завдання / Ю. В. Гнатюк, І. Б. Ковальська, В. А. Сорич [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2009. – 39 с.
9. Конет І. М. Лекції з аналітичної геометрії : навч. посіб. / І. М. Конет, В. А. Сорич ; за ред. І. М. Конета. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – 200 с.
10. Конет І. М. Лекції з лінійної алгебри : навч. посіб. / І. М. Конет, В. А. Сорич ; за ред. І. М. Конета. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – 216 с.
11. Сорич В. А. Наближення сум згорток з ядрами Пуассона сумами Фур'є в рівномірній метриці / В. А. Сорич, Н. М. Сорич // Математичне та комп'ютерне моделювання. Сер.: Фізико-математичні науки. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – Вип. 9. – С. 100-104.
12. Сорич В. А. Умови існування інтерполяційних СК-сплайнів / В. А. Сорич, Н. М. Сорич // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 20–21 берез. 2014 року : у 3 т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2014. – Вип. 13, – Т. 2. – С. 85-88.
13. Сорич В. А. Про найкраще наближення класів згорток деяких лінійних комбінацій періодичних функцій / В. А. Сорич, Н. М. Сорич // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 24-25 берез. 2015 року : у 3 т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – Вип. 14. – Т. 2. – С. 79-82.
14. Сорич В. А. Сумісне наближення класів аналітичних функцій сумами Фур'є в рівномірній метриці / В. А. Сорич, Н. М. Сорич // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Фізико-математичні науки. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2016. – Вип. 9. – С. 118-123.
15. Сорич В. А. Сумісне наближення лінійних комбінацій ядер типу Пуассона сумами Фур'є в метриці L / В. А. Сорич, Н. М. Сорич // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Фізико-математичні науки. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2016. – Вип. 9. – С. 123-131.

Про В. А. Сорича:

1. Конет І. М. Сорич Віктор Андрійович / І. М. Конет // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах. – Кам'янець-Подільський : Опіум, 2008. – Т. 3. – С. 456-464.
2. Сорич Віктор Андрійович, кандидат фізико-математичних наук, доцент // Лозовий В. С. Фізико-математичний факультет Кам'янець-Подільського національного університету: минуле і сьогодення : іст. нарис / В. С. Лозовий, В. С. Щирба, О. М. Рачковський. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 37.
3. Віктор Андрійович Сорич, Ніна Миколаївна Сорич, Анатолій Сергійович Сердюк : біобібліогр. покажч. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Наук. б-ка ; [уклад.: І. М. Конет, Л. В. Огороднікова, В. А. Шевчук ; редкол.: О. М. Завальнюк (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2009. – 22 с. : іл. – (Сер. "Постапті в освіті і науці" ; вип. 11).
4. Віктор Андрійович Сорич // Теорія наближень (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; [уклад.: І. М. Конет, Л. А. Онуфрієва, М. С. Карпович, В. В. Боденчук ; редкол.: О. М. Завальнюк (голова) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2009. – С. 39-43. – (Сер.: Наукові школи університету ; вип. 6).

3 травня

145 років від дня народження

Павла Петровича Скоропадського (1873-1945)

визначного українського державного і політичного діяча, воєначальника, гетьмана України, який затвердив ухвалений Радою Міністрів Закон про заснування з 1 липня 1918 року Кам'янець-Подільського державного українського університету

Народився 3 травня 1873 р. в м. Вісбадені (Німеччина). Дитячі роки пройшли в Тростянці Прилуцького повіту на Чернігівщині. У 1886-1893 рр. навчався в Петербурзькому папеському корпусі – привілейованому військовому навчальному закладі, після закінчення якого в чині корнета розпочав службу в Кавалергардському полку, командував ескадроном.

Брав участь у російсько-японській війні 1904-1905 рр. У грудні 1905 р. призначений флігель-ад'ютантом російського імператора Миколи II, у березні 1912 р. йому присвоїли звання генерал-майора полку. На початку Першої світової війни був удостоєний Георгіївського Хреста IV ступеня. Згодом отримав чин генерал-лейтенанта і був призначений командиром гвардійської кінної бригади, заступником командира гвардійського кінного, а згодом 8-го армійського корпусів.

У січні 1917 р. був призначений командувачем 34-го армійського корпусу, що займав позиції на Південно-Західному фронті на території Волині. Здійснив українізацію корпусу, який став називатися першим Українським корпусом, у складі якого налічувалося вісім полків, об'єднаних у дві дивізії (60 тис. бійців). В армійських і цивільних колах зростала популярність генерал-лейтенанта П. П. Скоропадського. 16 жовтня 1917 р. його було обрано отаманом вільного Українського козацтва. 29 квітня 1918 р. на Всеукраїнському з'їзді хліборобів 6432 депутати одногосно проголосили П. П. Скоропадського Гетьманом України.

Після приходу до влади він приділяв велику увагу вирішенню економічних і фінансових проблем держави, а також формуванню регулярної української армії, очолив вищу земельну комісію. Особливо значущими були досягнення П. Скоропадського у сфері національно-культурної політики. Він намагався українізувати державний апарат та загальноосвітню школу, сприяв створенню в Україні низки національних державних наукових і культурно-освітніх інституцій, зокрема українських університетів у Києві та Кам'янці-Подільському.

17 серпня 1918 р. П. П. Скоропадський затвердив “Закон про перетворення народного університету в Київській Державний Український Університет” та “Закон про заснування Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету”. В обох університетах мовою викладання ставала українська. Це була подія справді історичної ваги. Гетьман всіляко підтримував ці два навчальні заклади.

14 грудня 1918 р. гетьман П. П. Скоропадський зрікся влади і перейшов на нелегальне становище, пізніше перебрався з родиною до Німеччини. У 1920 р. повернувся до активного політичного життя, очолив український союз землеробів-державників, сприяв організації Українського наукового інституту при Берлінському університеті. У роки Другої світової війни надавав допомогу українським діячам, яких переслідували нацисти. Був смертельно поранений під час бомбардування. Помер 26 квітня 1944 р. Похований в Оберсдорфі.

Завальнюк О. М.

Про П. П. Скоропадського:

1. Жуковський А. Скоропадський П. / А. Жуковський, О. Оглоблін // Енциклопедія українознавства / голов. ред. В. Кубійович. – Перевид. в Україні. – Львів, 2000. – Т. 8. – С. 2869-2870.
2. Задунайський В. Скоропадський Павло Петрович / В. Задунайський // Довідник з історії України / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид., доопрац. і допов. – Київ, 2001. – С. 768-770.
3. Скоропадський Павло Петрович // Завальнюк О. М. Історія Кам'янець-Подільського державного університету в іменах (1918-1921 рр.). – Кам'янець-Подільський, 2006. – С. 21-32.

15 травня

65 років від дня народження

Анатолія Григоровича Філіюка,

доктора історичних наук, професора, академіка Академії наук вищої освіти України, заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри історії України

Народився 15 травня 1953 р. в с. Шекеринці Ізяславського р-ну Хмельницької обл. Батьки працювали у місцевому колгоспі. У Шекеринецькій десятирічці навчався тільки на “відмінно”.

Трудову діяльність розпочав у 1970 р. в будівельній бригаді місцевого колгоспу відразу ж після закінчення школи. Впродовж 1971-1973 рр. проходив строкову військову службу на Балтійському флоті.

Після року роботи в колгоспі успішно витримав вступні випробування й став студентом історичного факультету Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. Навчався лише на "відмінно", отримував підвищену та іменну стипендію. Був переможцем і учасником зльоту відмінників вишів у Москві. Навчання вміло поєднував із активною громадською роботою. Кожні літні канікули працював у студентських будівельних загонах. З першого курсу займався науково-дослідною роботою в науковому студентському гуртку з історії України. Під науковим керівництвом авторитетного викладача і знавця європейської історії ХХ ст., а нині відомого ученого-германіста України В. П. Газіна, написав і успішно захистив дипломну роботу з рекомендацією на навчання в аспірантуру.

Після закінчення у 1978 р. інституту з відзнакою його як одного з найактивніших випускників і здібного організатора молоді, залишили на роботі в інституті. Працював одночасно викладачем історії та секретарем комітету комсомолу. Відтоді став цілеспрямовано займатися науково-дослідною роботою.

Однак за наказом Міністра оборони країни був призваний у Збройні Сили для проходження 2-річної офіцерської служби в понтонному полку, що дислокувався в Прикарпатському військовому окрузі.

У грудні 1982 р. вступив до аспірантури Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка і 21 червня 1985 р. достроково захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Після блискучого захисту Анатолій Григорович отримав пропозицію залишитися у столиці, де у нього могли бути набагато більші можливості для подальшої науково-дослідницької праці. Вирішальним у розв'язанні цього питання стала позиція керівництва інституту, яке звернулося до Міністерства освіти України з проханням направити молодого науковця в колектив рідного педагогічного інституту на посаду старшого викладача кафедри історії. Тут глибоко освоїв лекційні курси, активно займався навчальною, методичною, науковою та громадсько-виховною роботою, а через рік був обраний головою профкому інституту.

Впродовж 1987-1990 рр. А. Г. Філінюк працював інструктором відділу науки Хмельницького обкому Компартії України, а згодом координував всю наукову та освітню сферу області. З 1990 по 1994 рр. був завідувачем кафедри суспільних наук Хмельницького обласного інституту удосконалення вчителів.

На запрошення ректора, професора А. О. Копилова, маючи майже 60 наукових і навчально-методичних праць, у жовтні 1994 р. повернувся в рідний педінститут на посаду проректора з наукової роботи. Одночасно став працювати на посаді доцента молодшої кафедри історії України. Майже дванадцять років координував науково-дослідну діяльність і роботу з науково-педагогічними кадрами, перетворивши їх у пріоритетний напрям діяльності колективу вишу.

Професор А. Г. Філінюк зробив вагомий особистий внесок у проходження колективом атестаційної та акредитаційної експертизи, які послужили основою для акредитації більшості спеціальностей і загалом інституту за четвертим рівнем, а за їх підсумками – перетворення закладу постановою Кабінету Міністрів України в педагогічний університет, а в 2003 р. – отримання статусу класичного університету.

За станом здоров'я він у 2006 р. залишив посаду проректора і, як докторант Київського національного університету імені Тараса Шевченка, зосередив свої зусилля на завершальній докторській дисертації, виконання якої розпочав у 1999 р.

Після повернення зі столиці, у січні 2010 р. на пропозицію керівництва університету очолив кафедру історії України. Під керівництвом А. Г. Філінюка дружній, працьовитий колектив кафедри успішно реалізовує курс на подальше вдосконалення навчально-виховного процесу з дисциплін кафедрального циклу. Вагоме місце у ді-

яльності кафедри займає наукова діяльність, підготовка і захист дисертаційних робіт. Прикладом у науково-дослідній роботі є сам завідувач. 29 березня 2013 р. він успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук. У 2010-2016 рр. члени колективу кафедри успішно захистили 3 докторські і 2 кандидатські дисертації. Під керівництвом професора Філінока Анатолія Григоровича 10 випускників аспірантури успішно захистили свої кандидатські роботи.

А. Г. Філінок – авторитетний учений-історик, фахівець з історії України кінця XVIII – початку XXI ст., відомий красзнавець, викладач історії України, історії української культури та теорії і методології історії. Кандидат історичних наук (1985), доцент (1995), професор (2011), доктор історичних наук (2013). Автор більше 30 монографій, книг, навчальних посібників, загалом у доробку вченого близько 400 наукових і навчально-методичних праць, значна частина яких є новим словом в українській історичній науці.

Невтомна керівна, організаційна і викладацька праця професора А. Г. Філінока високо оцінена українською державою. Верховна Рада України нагородила його Почесною грамотою за заслуги перед українським народом (2003), Указом Президента України йому присвоєно почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України” (2005). Він нагороджений також нагрудними знаками “Відмінник освіти України” (1997, 2003), золотою медаллю Всеукраїнського товариства “Знання” (2009), почесними грамотами МОН України (1985, 1998, 2003, 2008), відзнакою Кам’янець-Подільського міського голови “За заслуги перед міською громадою”, медалями “За вагомий внесок у розвиток освіти та науки” і “Ветеран праці” Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Хмельницької обласної державної адміністрації та Хмельницької обласної ради, Кам’янець-Подільської міської ради, ректорату і профкому університету.

Завальнюк О. М.

Основні праці:

1. Філінок А. Г. Сторінки в літописі мужності / А. Г. Філінок // Книга Пам’яті України. Історико-меморіальне багатотомне видання. Хмельницька область : в 10 т. – Хмельницький : Поділля, 1996. – Т. 9. – С. 344-350.
2. Завальнюк О. М. Українська національно-демократична революція. Відновлення державності українського народу : навч. посіб. / О. М. Завальнюк, А. Г. Філінок, Е. М. Мельник. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ін-т, 2001. – 64 с.
3. Завальнюк О. М. Кам’янець-Подільський державний університет: минуле і сьогодення / О. М. Завальнюк, А. О. Копилов, А. Г. Філінок [та ін.]. – Кам’янець-Подільський : Оіюм, 2003. – 408 с.
4. Філінок А. Г. Торговельно-економічні зв’язки Правобережної України в умовах інкорпорації та геополітики Російської імперії (кінець XVIII – 50-ті роки XIX століття) : монографія / А. Г. Філінок, Т. В. Ігнатєва. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, РВВ, 2006. – 316 с. : іл.
5. Філінок А. Г. Історія України. Кінець XVIII – перша половина XIX століття : навч. посіб. для студ. іст. ф-тів вищ. навч. закл. / А. Г. Філінок. – Кам’янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – 296 с.
6. Філінок А. Г. Життя, віддане справі: трудова, громадська та науково-педагогічна діяльність Івана Степановича Зеленика: історичний нарис : наук. вид. / А. Філінок. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 332 с. : іл.
7. Філінок А. Г. Історія України. Навчально-методичний комплекс для студентів історичних факультетів / А. Г. Філінок. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, РВВ, 2008. – 119 с.
8. Нацистський окупаційний режим на Хмельниччині. 1941-1944 : документи і матеріали / упоряд.: М. П. Вавринчук, О. М. Завальнюк, А. Г. Філінок [та ін.]. – Кам’янець-Подільський : Оіюм, 2009. – 576 с.
9. Філінок А. Г. Правобережна Україна наприкінці XVIII – на початку XIX століття: тенденції розвитку і соціальні трансформації: [монографія] / А. Г. Філінок. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2010. – 728 с.
10. Філінок А. Г. Теорія та методологія історії : навч. посіб. / А. Г. Філінок. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2010. – 124 с.

11. Філінюк А. Г. Правові основи вищої школи : навч. посіб. / А. Г. Філінюк, В. І. Адамовський. – 2-е вид., доп. і пер. – Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2012. – 344 с. – (Рек. МОН України).
12. Філінюк А. Г. Правові основи вищої школи : навч. посіб. / А. Г. Філінюк, В. І. Адамовський. – Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2013. – 344 с. – (Електронна версія). – (Рек. МОН України).
13. Філінюк А. Г. Нові явища в господарському розвитку Правобережної України на зламі XVIII-XIX ст. / А. Г. Філінюк // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Історичні науки. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – Т. 23. – С. 311-324.
14. Філінюк А. Г. Організація наукової діяльності : навч.-метод. посіб. для докторів філософії з спеціальності 032 Історія та археологія із навчальної дисципліни / А. Г. Філінюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2016. – 64 с.
15. Філінюк А. Г. Рекрутська повинність у Правобережній Україні в 1794-1874 роках: суспільно-політичний, соціально-становий і демографічний аспекти: сучасний дискурс : монографія / А. Г. Філінюк, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2016. – 316 с.
16. У пошуках історичної правди. До 65-річчя від дня народження і 40-річчя науково-педагогічної діяльності доктора історичних наук, професора, академіка О. М. Завальнюка / [уклад.: В. С. Степанков, А. Г. Філінюк, О. Б. Комарницький ; перед. слово: О. П. Рєнтг]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – 464 с.

Про А. Г. Філінюка:

1. Завальнюк О. М. Філінюк Анатолій Григорович / О. М. Завальнюк // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський : Оіом, 2005. – Т. 2. – С. 527-552.
2. Філінюк Анатолій Григорович // Історія Української революції 1648-1676 рр. та Гетьманщини (середина XVII-XVIII ст.) (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, В. С. Степанков, Л. А. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2009. – С. 172-187.
3. Анатолій Філінюк: на службі українській освіті і науці (з нагоди 60-річчя від дня народження і 35-річчя науково-педагогічної діяльності доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри історії України Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка) : наук.-довід. вид. / [упоряд., авт. вступ. ст. О. М. Завальнюк]. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – 224 с. : іл. – (Серія “Видатні випускники Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка”).
4. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки / [редкол.: В. С. Степанков (відп. ред.), С. А. Копилов, А. Г. Філінюк та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2013. – Вип. 6: На пошану професора А. Г. Філінюка. – 620 с.
5. Філінюк Анатолій Григорович // Доктори наук, професори Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : довід.-бібліогр. вид. / [уклад.: І. М. Конет, В. С. Прокопчук]. – Кам'янець-Подільський : Вид-во Абетка-Світ, 2013. – С. 468-484.
6. Філінюк Анатолій Григорович // Завальнюк О. М. Подільські науковці й освітяни: звершення в ім'я незалежної України. Персональний вимір / О. М. Завальнюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – С. 518-553.

26 травня

55 років від дня народження

Геннадія Анатолійовича Єдинака,

доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора,
професора кафедри теорії і методики фізичного виховання

Народився 26 травня 1963 р. в м. Кам'янці-Подільському в сім'ї службовців. Навчався в міських школах № 14 та № 8. Зі шкільних років виявляв інтерес до спорту. Середню освіту завершив 1981 р. у Львівському спортивному інтернаті як кандидат до юнацької збірної республіки з вільної боротьби.

Цього ж року став студентом факультету фізичної культури Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Протягом навчання наполегливо оволодівав знання-

ми і паралельно продовжував займатися улюбленим видом спорту, щороку здобуваючи для навчального закладу призиви нагороди на першостях ВНЗ України. Виявляв інтерес до науково-дослідної діяльності, в результаті чого написав і успішно захистив дипломну роботу та отримав рекомендацію Державної екзаменаційної комісії до вступу в аспірантуру.

Трудову діяльність розпочав учителем фізичної культури в с. Гриценки Красилівського району Хмельницької області. Паралельно продовжував займатися науковою роботою, склав на “відмінно” кандидатський іспит з англійської мови. Впродовж 1985-1987 рр. року проходив строкову службу у військах протиповітряної оборони.

Після служби в армії повернувся у рідне місто, де з вересня 1987 р. розпочав роботу в Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті. В листопаді 1988 р. перевівся на посаду стажиста-дослідника Науково-дослідного інституту фізіології дітей і підлітків Академії педагогічних наук СРСР (м. Москва). Після однорічного стажування у вересні 1989 р. вступив до стаціонарної аспірантури цього науково-дослідного закладу. В червні 1992 р. успішно захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика фізичного виховання, спортивного тренування та оздоровчої фізичної культури.

З вересня 1992 р. продовжив науково-педагогічну діяльність на кафедрі теорії і методики фізичного виховання Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, спочатку на посаді старшого викладача, потім – доцента кафедри. Вчене звання доцента отримав у 2004 р. Не залишав поза увагою улюблений вид спорту – співпрацював з тренерами міста й учнями спортивних секцій з вільної боротьби, ініціюючи створення громадської організації “Міська асоціація спортивних одноборств” та з моменту її реєстрації в 1994 р. до 2002 р. керував нею на посаді президента.

У 2002 р. був обраний на посаду завідувача кафедри теорії і методики фізичного виховання, яку очолював до жовтня 2004 р., після чого терміном на два роки перевівся на посаду провідного наукового співробітника університету для завершення докторської дисертації. Наприкінці 2002 р. ініціював і створив проблемну науководослідну лабораторію “Гендерні профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання і реабілітації”, об'єднавши в ній кращих науковців факультету, яку очолює дотепер. У 2003 р. в університеті започатковано наукову школу Г. А. Єдинака “Розвивальні й оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації”.

У жовтні 2010 р. успішно захистив дисертацію “Теоретико-методичні основи рухової діяльності дітей з церебральним паралічем у фізичному вихованні” на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. З грудня 2010 р. і дотепер Г. А. Єдинак входить до складу експертної ради ВАК України (м. Київ) з присудження наукових ступенів кандидата і доктора наук з фізичного виховання та спорту. В січні 2011 р. МОН України йому присвоєно вчене звання професора. З вересня 2011 р. він є професором кафедри теорії і методики фізичного виховання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та Львівського державного університету фізичної культури. З січня 2011 р. – член спеціалізованої вченої ради Д.35.829.01 (Львівський державний університет фізичної культури) із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук з фізичного виховання та спорту.

Найбільш вагомими здобутками професора Г. А. Єдинака є успішно захищена під його керівництвом дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук (професор нашого університету Л. Л. Галаманжук), успішно захищені під його керівництвом та за активної консультативної допомоги в очолюваній ним проблемній лабораторії 18 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту.

Упродовж науково-педагогічної діяльності він опублікував понад 130 наукових праць, з них: 3 монографії, 29 навчальних, навчально-методичних посібників і мето-

дичних рекомендацій з теорії та методики фізичного виховання (6 із них мають гриф МОН України), 1 патент на галузеве нововведення, понад 80 статей у спеціалізованих фахових виданнях України, 6 – в іноземних наукових виданнях.

Що стосується викладацької діяльності Г. А. Єдинака, то її характеризують студенти як високопрофесійну і компетентну. Про це свідчать лекційні та практичні заняття з “Теорії і методики фізичного виховання”, “Основ науково-дослідної діяльності”, “Методів дослідження у фізичному вихованні”. Під його керівництвом написано й успішно захищено понад 60 дипломних і бакалаврських, 40 магістерських робіт, а також діє постійний студентський науковий гурток, завданням якого є систематичний моніторинг фізичного стану школярів міста і району.

За сумлінну працю викладача нагороджений відзнакою “За вагомий внесок у розвиток освіти і науки в Кам’янець-Подільському національному університеті”, Грамотами обласної і міської державних адміністрацій, Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Львівського державного університету фізичної культури.

Галаманжук Л. Л.

Основні праці:

1. Єдинак Г. А. Навчальний предмет “Захист Вітчизни”: довід. посіб. / Г. А. Єдинак, М. М. Клименко, В. М. Мисів ; під заг. ред. Г. А. Єдинака. – Кам’янець-Подільський : Вид-во ХВМ, 2004. – 298 с. – (Рек. МОН України).
2. Єдинак Г. А. Методика фізичного виховання в ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою : навч. посіб. / Г. А. Єдинак, М. П. Мисів, І. С. Овчарук [та ін.] ; під заг. ред. Г. А. Єдинака. – Кам’янець-Подільський, 2003. – 225 с. – (Рек. МОН України).
3. Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому фахівцю) : навч. посіб. / Г. А. Єдинак, В. Г. Ареф’єв. – 3-тє вид., допов. і перероб. – Кам’янець-Подільський : Перун, 2006. – 387 с. – (Рек. МОН України).
4. Теорія і технологія використання фізичних вправ у реабілітації дітей з церебральним паралічем : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредитації. – Кам’янець-Подільський : Мошак М. І., 2007. – 352 с.
5. Єдинак Г. А. Фізичне виховання дітей з церебральним паралічем : монографія / Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Буйницький О. А., 2009. – 394 с.
6. Єдинак Г. А. Соматотипи і розвиток фізичних якостей дітей : монографія / Г. А. Єдинак, М. В. Зубаль, В. М. Мисів. – Кам’янець-Подільський : Оіом, 2011. – 280 с.
7. Єдинак Г. А. Фізична підготовка учнів військових ліцеїв : монографія / Г. А. Єдинак, В. М. Мисів, О. П. Скавронський. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2012. – 304 с.
8. Єдинак Г. А. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті : навч. посіб. / Б. М. Шиян, Г. А. Єдинак, Ю. В. Петришин. – 2-е вид., допов. – Кам’янець-Подільський : Оіом, 2013. – 280 с. – (Рек. МОН України).
9. Клюс О. А. Організація і методика корекції психофізичного стану учнів других класів у процесі фізичного виховання : навч. посіб. / О. А. Клюс, Л. Л. Галаманжук, Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Друк “Рута”, 2013. – 204 с.
10. Мазур В. А. Залучення учнів спеціальної медичної групи до фізичної активності під час навчання в основній школі : метод. посіб. / В. А. Мазур, Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2014. – 184 с.
11. Герасимчук А. Ю. Програмування занять фізичними вправами превентивної спрямованості для 6-річних дітей : навч. посіб. / А. Ю. Герасимчук, Л. Л. Галаманжук, Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2014. – 204 с.
12. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Л. Л. Галаманжук, Л. В. Балацька, Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2014. – 244 с.
13. Єдинак Г. А. Фізична культура у загальноосвітньому навчальному закладі : навч. посіб. / Г. А. Єдинак, В. М. Мисів, Ю. В. Юрчишин. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2014. – 251 с.
14. Деркач В. М. Фізичне виховання дітей з ураженням опорно-рухового апарату : підручник [для студ. ВНЗ I-4 рівнів акредитації] / В. М. Деркач, Г. А. Єдинак. – Миколаїв : Іліон, 2015. – 240 с. – (Рек. МОН України).

15. Кубай Г. В. Залучення студентів медичного коледжу до рухової активності : навч. посіб. / Г. В. Кубай, В. М. Мисів, Г. А. Єдинак. – Кам'янець-Подільський : Друк. "Рука", 2016. – 160 с.

Галузеве нововведення

1. Реєстр № 182/28/08. Методика неперервної рухової діяльності дітей з церебральним паралічем в режимі дня спеціалізованих навчальних закладів / Г. А. Єдинак, Р. О. Моїсєєнко // Реєстр галузевих нововведень Міністерства охорони здоров'я України. – Київ : Український центр наукової медичної інформації і патентно-ліцензійної роботи, 2008. – Вип. 28-29. – С. 122.

Про Г. А. Єдинака:

1. Мисів М. П. Єдинак Геннадій Анатолійович / М. П. Мисів // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Факультет фізичної культури в особах. – Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2009. – С. 80–82.
2. Геннадій Анатолійович Єдинак // Розвивальні й оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації (наукова школа) : бібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, В. М. Мисів, Л. А. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2009. – Вип. 4. – С. 5-14.
3. Львівський державний університет фізичної культури. 75 років : довідник / під заг. ред. Є. Н. Приступи. – Львів : Вид-во ЛДУФК, 2011. – 180 с.
4. Львівський державний університет фізичної культури. 80 років : довідник / під заг. ред. Є. Н. Приступи. – Львів : Вид-во ЛДУФК, 2016. – 186 с.
5. Єдинак Геннадій Анатолійович // Доктори наук, професори Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : довід.-бібліогр. вид. / [уклад.: І. М. Конет, В. С. Прокопчук]. – Кам'янець-Подільський : Вид-во Абетка-Світ, 2013. – С. 169-183.

26 травня

75 років від дня народження

Емілії Іванівни Циганюк (1943-2007),

провідного редактора відділу комплектування
та наукової обробки літератури бібліотеки університету

Народилася 26 травня 1943 р. в смт Смотрич Дунаєвського р-ну. Закінчила 10 класів Смотрицької середньої школи. У 1961-1963 рр. навчалася в Самбірському культурно-освітньому училищі на бібліотечному відділі. Після закінчення училища працювала в Смотрицькій бібліотеці. У 1964-1969 рр. навчалася в Київському інституті культури, після закінчення якого працювала в Чермеровецькій бібліотеці, потім – завідувачем Теремовецької сільської бібліотеки, завідувачем методичного відділу районної бібліотеки, старшим бібліотекарем у м. Скадовську.

У 1988 р. прийнята в бібліотеку Кам'янець-Подільського державного педінституту. Спочатку працювала бібліотекарем, згодом, зарекомендувавши себе хорошим фахівцем, була переведена на посаду завідувача відділу наукової обробки літератури. З 1998 р. працювала провідним редактором відділу комплектування та наукової обробки літератури. Це була надзвичайно скромна, чуйна, добродушна людина.

Соловійова Н. О.

31 травня

60 років від дня народження

Павла Івановича Авдеюка,

кандидата фізико-математичних наук, доцента кафедри математики

Народився 31 травня 1958 р. в смт Лугини Житомирської обл. у сім'ї військового. У 1965 р. пішов у першій клас. У 1975 р. закінчив Кам'янець-Подільську середню школу № 9. Того ж року вступив до Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, який закінчив у 1980 р. Після закінчення навчання працював лаборантом кафедри фізики.

У 1983 р. вступив до аспірантури Інституту математики АН УРСР (науковий керівник – доктор фізико-математичних наук, проф. Самойленко А. М.). Після закінчення аспірантури з грудня 1986 р. і до цього часу працює в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. В січні 1987 р. захистив кандидатську дисертацію на тему “Функція Гріна задачі про інваріантні тори злічених систем диференціальних рівнянь”. Вчене звання доцента отримав у 1997 р. З листопада 2006 р. працює на посаді доцента кафедри математики.

Конет І. М.

Основні праці:

1. Теплинский Ю. В. О зависимости функции Грина задачи об инвариантном торе линейной дифференциальной системы управлений в пространстве m от параметра / Ю. В. Теплинский, П. И. Авдеюк // Приближенные методы анализа нелинейных колебаний : сб. науч. трудов. – Киев : Ин-т математики АН УССР, 1984. – С. 120-128.
2. Самойленко А. М. Существование экспоненциально устойчивых инвариантных торов дифференциальных систем с импульсами в пространстве ограниченных числовых последовательностей / А. М. Самойленко, Ю. В. Теплинский, П. И. Авдеюк // Доклады АН УССР, сер. А. – 1985. – № 11. – С. 21-25.
3. Методика розв'язування олімпіадних задач з математики / Ю. В. Теплінський, І. М. Конет, П. І. Авдеюк та [ін.]. – Хмельницький : Ін-т удосконалення вчителів, 1993. – Ч. 2. – 96 с.
4. Розв'язування екзаменаційних задач з математики для учнів спец. шкіл, ліцеїв та гімназій / Ю. В. Теплінський, І. М. Конет, П. І. Авдеюк та [ін.]. – Хмельницький : Ін-т удосконалення вчителів, 1994. – 139 с.
5. Елементи математичної логіки. Логіка висловлень : навч. посіб. / уклад. П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т, 1996. – 60 с.
6. Авдеюк П. І. Елементи математичної логіки. Логіка предикатів : навч. посіб. / П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т, 2000. – 64 с.
7. Авдеюк П. І. Елементи математичної логіки : метод. посіб. для студ. фізмат. ф-тів пед. ін-тів, учнів та вчителів математики / П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т, 2001. – 100 с.
8. Авдеюк П. І. Нестационарні крайові задачі теорії теплопровідності в обмежених клиновидних циліндрично-кругових областях / П. І. Авдеюк, І. М. Конет // Зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Сер. фізико-математична (математика). – Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2003. – Вип. 7. – С. 126-141.
9. Авдеюк П. І. Елементи математичної логіки : [метод. посіб.] / П. І. Авдеюк. – 2-е вид., допов. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2008. – 96 с.
10. Авдеюк П. І. Многогранники та квадрики : [навч. посіб.] / П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський, 2009. – 32 с.
11. Авдеюк П. І. Елементи проективної геометрії : [навч. посіб.] / П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2010. – 32 с.
12. Авдеюк П. І. Елементи теорії алгоритмів : [навч. посіб.] / П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2011. – 31 с.
13. Авдеюк П. І. Основи теорії алгоритмів : навч. посіб. / П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський : Вид. Зволейко Д. Г., 2012. – 48 с.
14. Авдеюк П. І. Про властивості функції Гріна-Самойленка задачі про інваріантні тори для лінійної системи, визначеної в просторі m / П. І. Авдеюк, В. Є. Лучик // Диференціальні рівняння та їх застосування : Міжнародна конф., присвяч. 70-річчю від дня народж. доктора фізико-математичних наук, проф., лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки Д. І. Мартинюка (1942-1996), 6-8 черв. 2012 р. : матеріали конф. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – С. 6-8.
15. Авдеюк П. І. Многогранники та квадрики : навч. посіб. / П. І. Авдеюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – 32 с.

Про П. І. Авдеюка:

1. Авдеюк Павло Іванович, кандидат фізико-математичних наук, доцент // Лозовий В. С. Фізико-математичний факультет Кам'янець-Подільського національного університету: минуле і сьогодення : іст. нарис / В. С. Лозовий, В. С. Щирба, О. М. Рачковський. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 39.

2. Павло Іванович Авдеюк // Аналітичні та якісні методи в теорії еволюційних рівнянь (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; [уклад.: І. М. Конєт, Л. А. Онуфрієва, М. С. Карпович, В. В. Боденчук ; редкол.: О. М. Завальнюк (голова) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2009. – С. 45-47. – (Сер.: Наукові школи університету ; вип. 3).

6 червня

80 років від дня народження

Віктора Петровича Турівного (1938-2007),

кандидата філософських наук, доцента кафедри політології та соціології

Народився 6 червня 1938 р. в с. Піндуші Медвежегорського р-ну Карелії (Росія). Батьки його родом з України: мати – подолянка, батько – з Дніпропетровщини. У 1955 р. закінчив Летавську середню школу. З 1955 по 1960 рр. навчався на фізико-математичному факультеті Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Після завершення навчання працював у Вовковинецькій школі-інтернаті вихователем, учителем, був головою профкому. У листопаді 1961 р. мобілізований в армію. Служив у Московському військовому окрузі в ракетних військах (1961-1963 рр.). Демобілізувався офіцером запасу.

У січні 1965 р. переїхав у смт Чемерівці, очолив районну комсомольську організацію, а з 1966 р. по 1968 р. працював інструктором Чемеровецького райкому Компартії України. Закінчив Вищу партійну школу при ЦК Компартії України (1968-1970 рр.).

Із серпня 1970 р. розпочалась його діяльність у Кам'янець-Подільському педінституті. Прийшов на роботу як філософ, але довелося протягом 20-ти років читати “науковий комунізм”, у зв’язку з чим йому довелося додатково скласти кандидатський іспит з цієї дисципліни. В інституті Віктор Петрович читав лекції, проводив семінарські заняття. У 1980 р. закінчив аспірантуру Київського державного університету ім. Т. Шевченка. У 1981 р. захистив кандидатську дисертацію “Соціальний аспект відтворення професійно-кваліфікаційної структури соціалістичного суспільства”. У 1984 р. йому присвоєно вчене звання доцента. Працював в університеті більше 30-ти років.

Наукові інтереси були пов’язані з соціальним управлінням і національним державотворенням. Досліджував політичні процеси в сфері міжнародних відносин. Значне місце в його наукових працях займало з’ясування ролі освіти в утвердженні ринкових відносин і демократичних цінностей українського суспільства. Опублікував понад 50 наукових праць, у тому числі – монографію “Сучасне українське державотворення: національно-політична суть, етнопедагогічний аспект” (2002). Активний учасник багатьох наукових конференцій різних рівнів.

З 1991 р. Віктор Петрович читав в університеті курс політології, а згодом спецкурси “Основи демократії”, “Сучасне українське державотворення”, “Вступ до спеціальності”, “Філософія політики”, “Проблеми соціального управління”, “Бюрократія і політика”, “Історія та теорія політичних партій”. Одним із перших розпочав читати курс соціології.

Був гарним вихователем і наставником студентської молоді, виходив з переконань, що нинішній студент – завтрашній наставник і вихователь молодого покоління, свідомий громадянин, патріот своєї Вітчизни, а для цього він має добре орієнтуватися в найважливіших питаннях внутрішнього і міжнародного життя, бути активним учасником суспільно-політичних подій. Тому заняття В. П. Турівного завжди були ефективні, він постійно добивався високих і стабільних показників успішності та якості знань студентів.

Окрім навчально-методичної та наукової роботи багато займався лекційною пропагандою та громадсько-політичною діяльністю.

Помер у 2007 р.

Гавришук А. П.

Основні праці:

1. Турівний В. П. Осуществление прогрессивных изменений в труде – важнейшей сфере жизнедеятельности людей : метод. рек. / В. П. Турівний. – Хмельницький, 1983. – 21 с.
2. Турівний В. П. Педагогічне забезпечення підготовки політичної еліти України / В. П. Турівний, С. В. Турівний // Наук. праці іст. ф-ту / Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т. – Кам'янець-Подільський, 1996. – Т. 2. – С. 257-261.
3. Турівний В. П. Іван Огієнко про рідномовну політику / В. П. Турівний // Духовна і науково-педагогічна діяльність І. І. Огієнка (1882-1972) в контексті українського національного відродження : наук. доп. другої всеукр. наук.-теорет. конф. (18-19 лют. 1997 р.) : до 115-річчя від дня народження. – Кам'янець-Подільський ; Київ, 1997. – С. 312-315.
4. Турівний В. П. Громадсько-політичні фактори екологічної освіти і виховання / В. П. Турівний // Творчі вершини вченого: до 60-річчя від дня народження професора М. Г. Кукурудзяка. – Кам'янець-Подільський, 1998. – С. 329-331.
5. Турівний В. П. Морально-політичні аспекти педагогізації професійної освіти / В. П. Турівний // 90 років професорові П. Щербині : зб. наук. пр. на пошану професора П. Ф. Щербини. – Кам'янець-Подільський, 2000. – С. 74-80.
6. Турівний В. П. Сучасне українське державотворення: національно-політична суть, етнопедагогічний аспект : монографія / В. П. Турівний. – Кам'янець-Подільський, 2002. – 208 с.
7. Турівний В. П. Фермерство і державна влада / В. П. Турівний // Фермерські господарства на Поділлі і сучасний стан : зб. наук. пр. за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф. (22-23 квіт. 2003 р.). – Кам'янець-Подільський, 2003. – С. 111-115.
8. Турівний В. П. Соціально-економічна ефективність модернізації системи освіти (за матеріалами Поділля) / В. П. Турівний // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2004. – Т. 4. – С. 347-354.
9. Турівний В. П. Культурно-ідеологічні засади українського державного будівництва в сучасній політичній трансформації Подільського регіону / В. П. Турівний // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2006. – Т. 7. – С. 81-91.
10. Турівний В. П. Національна ідея і етно-національна ідентичність українських державотворців / В. П. Турівний // Наук. праці Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 18-19 квіт. 2007 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Вип. 6. – Т. 1. – С. 60-63.

Про В. П. Турівного:

1. Гординчук М. Висновки політолога (про монографію В. Турівного «Сучасне українське державотворення...») / М. Гординчук // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2003. – 3 січ. – С. 3.
2. Гавришук А. П. Турівний Віктор Петрович / А. П. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський : Оіон 2003. – Т. 1. – С. 499-508.
3. Пам'яті побрата [В. П. Турівного] // Фортеця. – 2007. – № 40. – С. 12.

23 червня

55 років від дня народження

Сергія Анатолійовича Копилова,

доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри всесвітньої історії (2006-2015),
декана історичного факультету (2002-2012), ректора університету (з 2012 р.)

Народився 23 червня 1963 р. в м. Слов'янськ Донецької обл. в сім'ї освітян. У 1980 р. закінчив Кам'янець-Подільську середню школу № 8 із золотою медаллю. Цього ж року, успішно подолавши вступні випробування, став студентом історичного факультету Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Його дипломний проект переміг на конкурсі студентських робіт і постановою президії Академії наук автора було нагороджено медаллю АН УРСР.

Після закінчення університету три роки працював на посаді асистента кафедри загальної історії, стажистом-дослідником Луцького державного педагогічного інституту ім. Лесі Українки. У 1988 р. в Інституті історії Академії наук України захистив

кандидатську дисертацію на тему “Участь Робітничої молодіжної спілки у зміцненні народно-демократичного ладу в Болгарії (1944-1947 рр.)”.

Відтоді діяльність Сергія Анатолійовича пов'язана з Кам'янець-Подільським університетом. Він працював на посадах асистента, старшого викладача (1989), доцента (1992), професора кафедри всесвітньої історії (2001) і провідного наукового співробітника (2001). Саме тут розпочався процес формування його як висококваліфікованого викладача. Чималу увагу приділяв розробці нормативних курсів: “Нова історія країн Європи і Америки (1870-1918 рр.)”, “Джерелознавство нової і новітньої історії країн Європи і Америки”, спецкурсу “Історія країн Латинської Америки”.

Друга половина 90-х рр. відіграла помітну роль у формуванні Сергія Анатолійовича як талановитого науковця й педагога. Копітка дослідницька робота в архівах, рукописних відділах наукових бібліотек України та зарубіжних країн приносила позитивні результати. Вийшла серія його праць (14 статей, включаючи закордонні видання), що проливали світло на стан з'ясування проблем слов'янознавства в Історичному товаристві Нестора-Літописця (1872-1914 рр.), у Київській духовній академії (1819-1920 рр.), українських історичних творах XVIII ст., на роль Києво-Могилянської академії у становленні слов'янознавства в Україні тощо. Вперше зроблено успішну спробу з'ясувати значимість українських книгозбірень першої третини XVIII ст. як джерела знань соціальної еліти про слов'янські народи. Відбувався також інтенсивний збір джерельного матеріалу для майбутньої монографії, розроблялася її структура. А відтак окреслилась тема докторської дисертації, науковим консультантом якої погодився стати директор Інституту історії НАН України, академік НАН України В. А. Смолій. Докторську дисертацію на тему “Українська історична славістика нового часу: витоки, становлення і етапи розвитку” С. А. Копилов успішно захистив 26 травня 2006 р. в Інституті історії НАН України.

У 2002 р. рада історичного факультету обрала С. А. Копилова деканом, а з вересня 2006 р. він очолив ще й кафедру всесвітньої історії. Під керівництвом Сергія Анатолійовича історичний факультет досяг помітних успіхів. У 2007 р. успішно пройшов акредитацію за IV рівнем за основними показниками, визначеними Міністерством освіти і науки, з-поміж факультетів університету зайняв загальне перше місце у навчальному закладі та переміг у номінаціях “Інтеграція вищої освіти і науки”, “Науково-педагогічний потенціал”, “Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів”. У цьому була немала заслуга декана й очолюваного ним деканату. На факультеті була запроваджена кредитно-модульна система організації навчального процесу. Колектив належним чином оцінив особисті зусилля Сергія Анатолійовича, обравши його в березні 2007 р. деканом факультету вдруге, а 2012 р. – втретє.

Велику увагу декан приділяв науково-дослідній роботі в колективі, підготовці докторських і кандидатських праць. За 2002-2011 рр. наукові ступені отримали 32 особи, що за питомою вагою докторів і кандидатів наук вивело факультет на перше місце в університеті. У грудні 2009 р. на історичному факультеті запровадила перша в університеті спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських дисертацій. Сергій Анатолійович посів у ній місце заступника голови, багато працював над дотриманням здобувачами наукового ступеня усіх необхідних нормативних вимог щодо якості дисертаційних робіт, належного оформлення поданих ними документів. Окрім того, під його науковим керівництвом було підготовлено і успішно захищено молодими вченими 3 кандидатські дисертації.

Науковий доробок Копилова С. А. складає понад 150 наукових і навчально-методичних праць, серед яких 4 монографії, збірники документів і матеріалів, підручники, навчально-методичні посібники, наукові статті. Учений цікавиться українською історіографією, історією славістики, новітньою історією Болгарії. Бере активну участь в організації і проведенні багатьох республіканських і міжнародних наукових конференцій. Він – член редколегій наукових збірників: “Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету. Історичні науки”; “Освіта, наука і культура на Поділлі”, “Іван Огієнко і сучасна наука та освіта”; “Славістичний альманах”.

13 серпня 2012 р. Копилов С. А. призначений Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України в.о. ректора Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. 16 січня 2013 р. конференція трудового колективу університету, заслухавши проголошену ним програму діяльності на 2013-2020 рр. та обговоривши її, майже одностайно проголосувала за обрання Сергія Анатолійовича на посаду ректора. 30 січня 2013 р. Міністерство освіти і науки України затвердило його на посаді ректора Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Незважаючи на велику зайнятість ректора в організаційній та навчально-виховній діяльності, він продовжує приділяти велику увагу науково-дослідній роботі. Зокрема, у 2014 р. зініціював комплекс заходів з підготовки до 100-річчя від дня заснування Кам'янець-Подільського державного українського університету (1918-1921 рр.), серед яких велика увага приділена, зокрема, популяризації історії нашого вишу. В результаті тісної співпраці двох учених – С. А. Копилова і О. М. Завальнюка – вийшли друком два унікальні збірники документів і матеріалів: 1) “Іван Огієнко – організатор, керівник і оборонець Кам'янець-Подільського державного українського університету (1918-1920 рр.): Документи. Матеріали. Світлина: хроніка діяльності” (2014 р.); 2) “Кам'янець-Подільський державний український університет (1918-1921) у документах і матеріалах»”(2016 р.).

На посаді ректора С. А. Копилов неухильно виконує свої нелегкі керівні обов'язки, спрямовує колектив в русло державного реформування галузі, що сприяє новій якості української вищої освіти. Як викладач забезпечує на високому науково-теоретичному рівні викладання низки складних навчальних дисциплін на історичному факультеті. Як науковець виробляє плани своєї науково-дослідної роботи на наступні роки, а це – нові публікації, багатогранна науково-редакторська, невтомна рецензійна робота, активна участь у міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференціях тощо.

Невтомна керівна, організаційна і викладацька праця професора С. А. Копилова високо оцінена українською державою. За вагомі успіхи, отримані у сфері науки й навчально-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, нагороджений відзнакою МОН України “Відмінник освіти України” (1997), відзнакою МОН України “Петро Могила”, відзнакою міського голови Кам'янця-Подільського “За заслуги перед міською громадою”, лауреат обласної наукової премії імені Пилипа Клименка, у грудні 2017 року нагороджений Грамотою Верховної Ради України.

Степанков В. С., Завальнюк О. М.

Основні праці:

1. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918–1945 рр. : навч. посіб. / В. П. Газін, С. А. Копилов ; за ред. А. О. Копилова. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-т, інформ.-вид. від., 1997. – 388 с. – (Рек. МОН України).
2. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2000 рр. : навч. посіб. для студ. гуманітар. спец. / В. П. Газін, С. А. Копилов ; за ред. А. О. Копилова. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. – 476 с. – (Рек. МОН України).
3. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918-1945 рр. : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Газін, С. А. Копилов ; наук. консультант А. О. Копилов. – 2-е вид., допов. і перероб. – Київ : Вид. Дім “Слово”, 2003. – 472 с. – (Рек. МОН України).
4. Новітня історія країн Європи і Америки. 1945–2002 роки : навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. / В. П. Газін, С. А. Копилов ; за ред. А. О. Копилова. – Київ : Либідь, 2004. – 624 с. – (Рек. МОН України).
5. Копилов С. А. Проблеми історії слов'янських народів в історичній думці (остання третина XVII – початок XX ст.): [монографія] / С. А. Копилов. – Кам'янець-Подільський : Оіом, 2005. – 464 с.
6. Копилов С. А. Державна агеастія з історії : навч.-метод. посіб. для студ. V курсу іст. ф-ту спец. 7.010103 “Педагогіка і методика середньої освіти. Історія”, 7.030301 “Історія” / С. А. Копилов, В. С. Степанков, В. А. Дубінський. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, комп'ютерно-інформ. лаб. іст. ф-ту, 2007. – 206 с.

7. Копилов С. А. Джерелознавство нової і новітньої історії країн Європи і Америки : навч.-метод. посіб. / С. А. Копилов. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, 2007. – 47 с.
8. Задорожнюк А. Казанський собор у Кам'янці-Подільському / А. Задорожнюк, С. Копилов, М. Петров. – Кам'янець-Подільський : Мошак М. І., 2007. – 52 с.
9. Копилов С. А. Історичний факультет Кам'янець-Подільського національного університету : історичний нарис / С. А. Копилов, В. П. Газін. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 76 с.
10. Копилов С. А. Леонід Антонович Коваленко: вчений, педагог, особистість : [монографія] / С. А. Копилов, В. С. Степанков. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 192 с. – (До 90-річчя від дня заснування Кам'янець-Подільського державного українського університету та 100-річчя від дня народження Л. А. Коваленка).
11. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918–1945 рр. : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Газін, С. А. Копилов ; наук. консультант А. О. Копилов. – 2-е вид., допов. і перероб. – Київ : Вид. Дім “Слово”, 2008. – 472 с. – (Рек. МОН України).
12. Копилов С. А. Розвиток історичної науки на Хмельниччині у 1920-х – на початку 2000-х рр. / С. А. Копилов // Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Хмельницька обл. : [кол. моногр.] / [ред. рада вид.: В. Г. Кремень (голова) та ін. ; редкол. тому: О. М. Завальнюк (голова) та ін.]. – Київ : Знання України, 2010. – С. 157-175.
13. Копилов С. А. Описи Подільської губернії кінця XVIII – початку XIX ст. / [уклад., автори, вступ. ст.: С. А. Копилов, А. Б. Задорожнюк]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. – 124 с.
14. Копилов С. А. Державна атестація з історії : навч.-метод. посіб. для студ. V курсу іст. ф-ту / С. А. Копилов, В. С. Степанков, В. А. Дубінський. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, комп'ютерно-інформ. лаб. іст. ф-ту, 2012. – 120 с.
15. Опис Подільської губернії 1830 р. : [наук. вид.] / [уклад., автори вступ. ст. С. А. Копилов, А. Б. Задорожнюк]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2012. – 59 с.
16. Копилов С. А. Світова історіографія новітньої доби : навч.-метод. посіб. / С. А. Копилов, В. В. Верстюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2012. – 50 с.
17. Іван Огієнко – організатор, керівник і оборонець Кам'янець-Подільського державного українського університету (1918-1920 рр.) : Документи. Матеріали. Світлина: хроніка діяльності / [уклад. і авт. статті: С. А. Копилов, О. М. Завальнюк]. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2014. – 384 с.
18. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки на початку XXI ст. : навч. посіб. / В. П. Газін, С. А. Копилов. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2015. – 284 с.
19. Кам'янець-Подільський державний український університет (1918-1921) у документах і матеріалах / [уклад. і авт. статті: С. А. Копилов, О. М. Завальнюк]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – 848 с.
20. Копилов С. А. Професор І. М. Конет (до 65-річчя від дня народження та 40-річчя науково-педагогічної діяльності) : наук.-довід. вид. / С. А. Копилов. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Світ, 2016. – 224 с. : іл.

Про С. А. Копилова:

1. Баженов Л. В. Копилов Сергій Анатолійович / Л. В. Баженов // Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. Історіографія. Біобібліографія. Матеріали. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. міськ. друк., 1993. – С. 240.
2. Копилов Сергій Анатолійович // Кращі науково-педагогічні працівники ВНЗ України : темат. зб. – Київ, 2007. – Вип. 4. – С. 31.
3. Копилов Сергій Анатолійович // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка : [ювіл. вид.] / [авт.-упоряд. Я. Білейчук ; редкол.: О. М. Завальнюк, В. А. Смолій, В. С. Степанков та ін.]. – Київ : Вид-во Логос Україна, 2008. – С. 56, 59.
4. Степанков В. С. Копилов Сергій Анатолійович / В. С. Степанков // Енциклопедія історії України : у 10 т. / [редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.]. – Т. 5: Кон–Кю. – Київ : Наук. думка, 2008. – С. 129-130.
5. Степанков В. С. Копилов Сергій Анатолійович / В. С. Степанков // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах / творчий задум та заг. ред. О. М. Завальнюка. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2008. – Т. 3. – С. 291-302.
6. Калакура Я. Українська історіографія / Я. С. Калакура. – Київ : Генеза, 2012. – С. 486.
7. Баженов Л. В. Відомий дослідник історії та археології Поділля (професору Сергію Анатолійовичу Копилову – 50) / Л. В. Баженов, Ю. І. Блажевич, В. А. Дубінський, О. Б. Комарницький,

- Л. Л. Місінкевич // Краснавець Хмельниччини : наук.-краєзн. зб. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – Вип. 5. – С. 171-173.
8. Копилов Сергій Анатолійович // Доктори наук, професори Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : довід.-бібліогр. видання / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; уклад.: І. М. Конет, В. С. Прокопчук. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Світ, 2013. – С. 34-50.
  9. Продовжив династію : [23 січня 2013 року ректором Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка обрано Сергія Анатолійовича Копилова] // Ключ. – 2013. – № 4. – С. 2.
  10. Професор С. А. Копилов : біобібліогр. покажч. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; [уклад. В. С. Прокопчук ; редкол.: С. А. Копилов (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – 64 с. : іл. – (Серія “Постаті в освіті і науці” ; вип. 20).
  11. Степанков В. С. Копилов Сергій Анатолійович: погляд зблизка / В. С. Степанков // Професор С. А. Копилов : біобібліогр. покажч. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; [уклад. В. С. Прокопчук ; редкол.: С. А. Копилов (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – С. 3-17. – (Серія “Постаті в освіті і науці” ; вип. 20).
  12. Степанков В. С. Копилов Сергій Анатолійович: погляд зблизка / В. С. Степанков // Наук. праці Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Історичні науки. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – Т. 23 : На пошану професора С. А. Копилова. – С. 8-19.
  13. Степанков В. С. 50 років від дня народження Сергія Анатолійовича Копилова / В. С. Степанков // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. на 2013 рік. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – Вип. 8. – С. 32-34.
  14. Степанков В. С. Ректору Копилову Сергію Анатолійовичу – 50 / В. С. Степанков // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський : Оіом, 2013. – Т. 20: 95-річчю заснування Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту присвячується. – С. 365-386.
  15. Завальнюк О. М. Копилов Сергій Анатолійович / О. М. Завальнюк // Подільські науковці й освітяни: звершення в ім'я незалежної України. Персональний вимір. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – С. 41-57.

26 червня

90 років від дня народження

Надії Яківни Грипас (1928-2005),

кандидата філологічних наук, професора, професора кафедри української мови

Народилася 26 червня 1928 р. в с. Храпачів Білоцерківського р-ну Київської обл. Була третьою дитиною з п'яти, про яких піклувалася тільки мати-колгоспниця, інвалід другої групи. Найпершим учителем і мудрим вихователем була саме вона – мати, яка знала багато українських казок та пісень. Перший учитель Степан Омелянович Олексієнко своїм чуйним ставленням зародив бажання стати вчителькою.

Семирічку закінчила у 1945 р. і вступила до сільськогосподарського технікуму. Три роки працювала зоотехніком. Згодом, доклавши всіх зусиль, стала студенткою філологічного факультету Київського педінституту, який закінчила з відзнакою. Відразу ж вступила до аспірантури, після закінчення якої не змогла влаштуватися на посаду викладача, тому довелося учителювати в Донецькій школі-інтернаті. Одночасно виконувала обов'язки позаштатного інспектора мови від міськвню. З січня 1962 р. по серпень 1966 р. працювала на посаді асистента у Донецькому педінституті. Через важкий для здоров'я клімат переїхала до Кам'янця-Подільського.

У Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті працювала з 1 вересня 1966 р. на кафедрі української мови філологічного факультету на посадах асистента, старшого викладача, доцента. Тимчасово виконувала обов'язки завідувача кафедри української і російської мов, працювала заступником декана.

У січні 1967 р. захистила дисертацію “Лексика художніх творів П. А. Гравовського”, вчене звання доцента здобула 2 жовтня 1970 р.

З 1977 по 1990 рр. працювала на факультеті початкового навчання (педагогічно-му) на посаді завідувача кафедри мовознавства і методики початкового навчання. На цю посаду вона була переведена керівництвом інституту для зміцнення кафедри, на якій працював тільки один доцент. Завдяки її сумлінності, вимогливості до себе і членів кафедри, прагненню допомогти молодим викладачам писати дисертації і захищатися, кафедра під керівництвом Н. Я. Грипас стала передовою.

У 1990 р. Н. Я. Грипас повернулася на кафедру української мови філологічного факультету на посаду професора. Атестат професора отримала 28 лютого 1991 р. Читала курси сучасної української літературної мови і методики її викладання, лінгвістичного аналізу художнього тексту, а також спецкурс “Робота над текстом”.

Н. Я. Грипас постійно надавала методичну допомогу учителям області. На базі Кам’янець-Подільської середньої школи № 12 організувала науково-методичну проблемну групу. У центрі її уваги перебували питання самостійної роботи студентів-заочників. Крім роботи на курсах удосконалення кваліфікації учителів (читання лекцій, проведення практичних занять, консультацій, перевірка контрольних робіт, заліки, організація і проведення практичних конференцій), безпосередньо зустрічалася з окремими вчителями або колективами (на запрошення районних методичних комісій) учителів Хмельницької і сусідніх областей. Регулярно виступала з доповідями перед учителями міста, а також Чермеровецького і Дунаєвського районів з питань українського правопису, методики опрацювання теми “Складне синтаксичне ціле”. Щорічно брала участь у роботі Малої академії наук як член або голова конкурсної комісії і керувала науковими роботами учнів – членів МАН.

Займалася науково-дослідною роботою, основними напрямками якої були лінгвостилістичний і лінгводидактичний. Загалом опублікувала понад 80 наукових праць (обсягом більше 100 др. арк.). У співавторстві з доктором філологічних наук М. Я. Плющ видала підручник української мови для вищих навчальних закладів, який користується попитом у студентів всієї України.

Активною була Надія Яківна у громадській роботі: член ради факультету, член комісії з наукової роботи студентів, редактор збірників наукових праць, член наукової ради інституту, член університетської методичної ради та ін.

За багаторічну сумлінну працю отримала низку нагород – “Відмінник народної освіти” (1986), “Заслужений працівник народної освіти України” (1993), нагороджена медаллю “Ветеран праці” (1984).

У червні 2005 р. Надія Яківна Грипас відійшла у вічність.

Марчук Л. М.

Основні праці:

1. Грипас Н. Я. Робота над текстом на уроках мови в 4-6 класах : посіб. для вчителя / Н. Я. Грипас. – Київ : Рад. шк., 1988. – 110 с.
2. Грипас Н. Я. Лінгвістичний аналіз художнього тексту на уроках української мови / Н. Я. Грипас // Зб. наук. праць викл. пед. ф-ту / Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т. – Кам’янець-Подільський, 1997. – Вип. 1. – С. 86-93.
3. Грипас Н. Розвиток зв’язного мовлення учнів 8 класу на основі пунктуаційних вправ / Н. Грипас, Т. Соколовська // Зб. наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Сер. філол. – Кам’янець-Подільський, 1998. – Вип. 2. – С. 239-243.
4. Грипас Н. Я. Неологізми П. А. Грабовського / Н. Я. Грипас // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський, 2000. – Вип. 4. – С. 10-19.
5. Грипас Н. Я. Складне синтаксичне ціле (ССЦ) як дидактичний матеріал / Н. Я. Грипас // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський : Абетка-Нова, 2001. – Вип. 5. – С. 162-166.
6. Грипас Н. Я. Структура складного речення в сучасній українській літературній мові : навч. посіб. для студ. спец. «Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова і література» / Н. Я. Грипас. – Кам’янець-Подільський, 2001. – 112 с. – (Рек. МОН України).

7. Грипас Н. Я. Складні конструкції у художньому мовленні М. Стельмаха / Н. Я. Грипас // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки.* – Кам'янець-Подільський : Оіом, 2002. – Вип. 6. – С. 150-154.
8. Грипас Н. Я. Українська мова : довідник / Н. Я. Грипас, М. Я. Плющ. – 2-е вид, переробл. і допов. – Київ : Освіта, 2002. – 255 с.
9. Грипас Н. Я. Ускладнені складні багатокomпонентні речення в українському художньому мовленні / Н. Я. Грипас // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., присвяч. 85-й річн. Української національно-демократичної революції, 15-16 квіт. 2002 р. : у 2 т.* – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2002. – Т. 1. – С. 129-131.
10. Грипас Н. Я. Надфразна єдність та її ознаки / Н. Я. Грипас // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 2-4 квіт. 2003 р. : у 2 т.* – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2003. – Вип. 2. – Т. 1. – С. 145-146.
11. Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова / [М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.]. – 4-е вид., переробл. і допов. – Київ : Вища школа, 2003. – 430 с.
12. Грипас Н. Я. Українська мова. Дидактичний матеріал з морфології : посіб. для вчителя / Н. Я. Грипас, М. Я. Плющ. – Київ : Ленвіт, 2003. – 184 с.
13. Грипас Н. Я. Воєнізми у поетичних творах Павла Арсеновича Грабовського / Н. Я. Грипас // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 7-8 квіт. 2004 р. : у 3 т.* – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2004. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 21-26.
14. Грипас Н. Я. Граматика української мови в таблицях : навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. / Н. Я. Грипас, М. Я. Плющ. – Київ : Вища школа, 2004. – 167 с.
15. Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова : підручник / [М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін. ; за ред. М. Я. Плющ]. – 5-е вид., переробл. і допов. – Київ : Вища школа, 2005. – 430 с.

Про Н. Я. Грипас:

1. Ткачук П. С. Грипас Надія Яківна / П. С. Ткачук // *Кам'янець-Подільський державний університет в особах.* – Кам'янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 89-99.
2. Надія Яківна Грипас : біобібліогр. нарис (до 80-річчя від дня народження) / упоряд.: Л. М. Марчук, А. С. Попович. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2009. – 48 с.
3. Надія Яківна Грипас // *Актуальні проблеми українського мовознавства та лінгводидактики (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, Л. М. Марчук, Л. А. Онуфрієва та ін.].* – Кам'янець-Подільський, 2009. – С. 29-39. – (Серія: Наукові школи університету ; вип. 7).

27 червня

95 років від дня народження

Євгена Михайловича Паранюка (1923-2015),

дослідника української еміграції, відомого громадського діяча і мецената

Народився 27 червня 1923 р. в с. Хмелівка Івано-Франківської обл. в сім'ї хліборобів. У 1936 р. закінчив шестирічну школу в рідному селі. У роки Великої Вітчизняної війни був вивезений на примусові роботи до Німеччини, працював у шахті. Важкі умови існування спонукали до втечі у Чехію (Судети), де його прихистили земляки-односельчани, допомогли влаштуватись на роботу. Наприкінці Другої світової війни потрапив до табору переміщених осіб поблизу Франкфурта, познайомився з В. Січинським, який розповідав йому про Поділля, Кам'янець-Подільський. 1949 року емігрував до США.

Крізь десятиліття поневірянь на чужині Є. Паранюк проніс любов до України, до рідного краю. У 1991 р., за першої можливості приїхав до рідних місць. На запрошення адміністрації і викладачів Кам'янець-Подільського державного університету він двічі відвідував місто у 2002-2003 рр. Є. Паранюк брав участь у багатьох форумах, зокрема, у роботі II Міжнародного наукового конгресу українських істориків, який у 2003 р. проходив у нашому університеті, у 2008 р. – в наукових читаннях з нагоди його 85-ліття.

Євгена Паранюка приваблювала історія, публіцистика, етнографія. Він написав кілька праць, присвячених історії рідного села.

Окремою віхою його громадської діяльності є благодійництво. На свої заощадження з пенсії він купував книги і надсилав в Україну, у тому числі – до нашого університету. Серед них є досить вартісні, рідкісні видання – 32-томна енциклопедія “Британіка” (англійською мовою), словники, довідники іноземними мовами.

На честь 85-ліття Є. М. Паранюка на базі Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка відбулися міжнародні наукові читання “Євген Паранюк: людина, дослідник і меценат України та української діаспори”. У доповідях, повідомленнях відзначалась багатогранність його постаті, безмежна любов до України, підкреслювався його внесок у краєзнавство, просвітницьку справу. Особливу вдячність висловлювали ректор університету, директор наукової бібліотеки, працівники книгозбірні за його безцінні дарунки, які складають 12% іншомовної літератури, зосередженої у фондах університету. В центральному абонементі бібліотеки вся література виділена в окремий “Фонд Євгена Паранюка”. Загалом бібліотеці нашого університету він подарував кілька тисяч книг, за що йому щира вдячність від колективу університету.

2015 року завершився його земний шлях.

Резнічук Л. В.

Основні праці:

1. Паранюк Є. М. Музика у таборі ДіПі в Ашафенбурзі / Є. М. Паранюк // Збірник української гімназії в Ашафенбурзі. – Київ, 1993. – С. 79-80.
2. Паранюк Є. М. Останні роки життя Івана Франка / Є. М. Паранюк. – Івано-Франківськ, 1993.
3. Спогади про село // Євген Паранюк (спогади, статті). – Івано-Франківськ, 2002.
4. Паранюк Є. М. Український Голівуд і Олександр Кошиця / Є. М. Паранюк. – Івано-Франківськ, 2002.
5. Паранюк Є. М. Паранюки – рід простий, але славний / Є. М. Паранюк. – Рівне, 2003.
6. Паранюк Є. М. Неповторні зустрічі / Є. М. Паранюк ; уклад.: П. Федака, М. Федака. – Ужгород : Т-во «Просвіта», 2007. – С. 149-168.

Про Є. М. Паранюка:

1. Кушнір Б. М. Колисала доля радість і смуток / Борис Кушнір // Край Кам’янецький. – 2002. – 15 жовт.
2. Скрипник І. Скарбничий пам’яті / І. Скрипник // Паранюки – рід простий, але славний. – Рівне, 2003.
3. Гординчук М. Добром зігрите серце: [про Є. Паранюка] / М. Гординчук, Б. Кушнір // Кам’янець-Поділ. вісн. – 2003. – 27 черв.
4. Кушнір Б. М. Євген Михайлович Паранюк / Б. М. Кушнір // Кам’янець-Подільський університет в особах. – Кам’янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 691-708.
5. Гординчук М. “Дар добродія Євгена Паранюка” / М. Гординчук // Кам’янець-Поділ. вісн. – 2006. – 20 жовт. (№ 42). – С. 5.
6. Парнюк Є. Євген Паранюк: “Це – мій обов’язок перед Україною”: [інтерв’ю / записав М. Гординчук] // Кам’янець-Поділ. вісн. – 2007. – 19 жовт. (№ 42). – С. 6.
7. Євген Паранюк: краєзнавець, дослідник української еміграції, меценат (до 85-річчя від дня народження) : матер. міжнар. наук. читань, проведених 11-12 верес. 2008 р. у К-ПНУ ім. І. Огієнка / [редкол.: О. М. Завальнюк (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Нью-Йорк ; Кам’янець-Подільський ; Пряшів : Оіюм, 2009. – 152 с.
8. Євген Паранюк: етнограф, дослідник української діаспори, меценат (до 90-річчя від дня народження) : зб. наук. пр. / [редкол.: О. М. Завальнюк (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Нью-Йорк ; Кам’янець-Подільський ; Пряшів : Оіюм, 2013. – 168 с.

4 липня

**95 років від дня народження
Ені Йосипівни Розенштейн (1923-2010),**

старшого викладача кафедри іноземних мов

Народилася 4 липня 1923 р. в с. Поляна тодішнього Шепетівського повіту Волинської губернії. Батько працював у лісозаготівельних організаціях, мати була домогосподаркою. У 1934 р. родина переїхала до Проскурова. Початок війни Е. Й. Розенштейн зустріла випускницею Проскурівської середньої школи № 1. Окупація території України змусила переїхати до Алтайського краю. У 1944 р. після визволення Східної України від окупантів Еня Розенштейн приїхала до Харкова і вступила до інституту іноземних мов, який у 1948 р. закінчила з відзнакою, була направлена на роботу до Чернівецького державного університету.

У Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті Еня Йосипівна Розенштейн розпочала працювати 1 вересня 1949 р. викладачем англійської мови. З того часу понад 30 років її сумлінної натхненної праці були пов'язані з Кам'янецьким вишем.

З 1980 р. Еня Йосипівна була на заслуженому відпочинку. Її діяльність на викладацькій ниві пошанована багатьма грамотами, медалями, відзнакою "Ветеран праці Кам'янець-Подільського державного університету".

Кеба О. В.

Основні праці:

1. Из опыта работы по использованию звуко-технических средств при изучении иностранных языков / Е. Й. Розенштейн // Тези доп. першої Подільської наук. конф. викл. іноземних мов вищ. і середніх шкіл з питань методики використання тех. засобів в процесі самостійної роботи студента і учня над вивченням іноземних мов (квіт. 1969 р.). – Хмельницький, 1969. – С. 16-17.

Про Е. Й. Розенштейн:

1. Гавришук А. П. Розенштейн Еня Йосипівна / А. П. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 408-412.

6 липня

**55 років від дня народження
Світлани Петрівни Миронової,**

доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти

Народилася 6 липня 1963 р. в м. Пологи Запорізької обл. З 1970 по 1980 рр. навчалась у Поголівській середній школі № 4, після закінчення якої впродовж 1980-1981 н.р. працювала старшою піонервожатою Поголівської середньої школи № 1.

З 1981 по 1983 рр. навчалась у Запорізькому педагогічному училищі на дошкільному відділенні, отримала дипломом з відзнакою і спеціальність вихователя дошкільного закладу. У 1983 р. поступила на дефектологічний факультет Київського державного педагогічного інституту ім. М. Горького, у 1988 р. закінчила його, одержавши диплом з відзнакою і спеціальність "Вчитель і логопед допоміжної школи, олігофренопедагог дошкільних закладів".

За розподілом була направлена на роботу в Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут ім. Затонського (нині – Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка), стала першим фахівцем-дефектологом нашого ЗВО. Спочатку працювала асистентом педагогічного факультету на дефектологічному відділенні, згодом асистентом кафедри психології, а з 1990 р. – асистентом новостворено-

ної кафедри олігофренопедагогіки. Багато зусиль доклала до організації підготовки фахівців-дефектологів у регіоні, укладання зв'язків із спеціальними закладами та інститутами післядипломної освіти, створення навчальної, методичної та матеріально-технічної бази підготовки вчителів спеціальних шкіл.

З 1991 по 1994 рр. навчалася в аспірантурі Київського державного педагогічного інституту, водночас працюючи за сумісництвом у Кам'янець-Подільському педагогічному інституті. У 1994 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук на тему “Формування професійної готовності педагога-дефектолога до корекційно-виховної роботи з розумово відсталими дошкільниками” і була призначена старшим викладачем кафедри олігофренопедагогіки. У 1995-1996 н.р. працювала на посаді заступника декана дефектологічного факультету. Протягом 1996-2002 рр. виконувала обов'язки завідувача кафедри олігофренопедагогіки, згодом – дефектології (у зв'язку з реорганізацією). У 1998 р. їй присвоєно вчене звання доцента.

З 1 листопада 2002 р. по 31 жовтня 2005 р. навчалася в докторантурі при лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки АПН України, водночас продовжуючи працювати за сумісництвом на кафедрі реабілітаційної педагогіки Кам'янець-Подільського державного університету. Після докторантури повернулася на постійну роботу до К-ПДУ, спочатку на посаду доцента, а з 2007 р. – професора кафедри дефектології.

У 2007 р. захистила докторську дисертацію на тему “Теоретико-методичні основи підготовки майбутніх учителів до корекційної роботи в освітніх закладах для дітей з вадами інтелекту”. У травні 2008 р. їй присуджено науковий ступінь доктора педагогічних наук зі спеціальності “Корекційна педагогіка”, у жовтні 2008 р. – вчене звання професора кафедри дефектології.

У 2009-2011 рр. очолювала кафедру педагогіки і методики дошкільної та початкової освіти, з 2011 р. – завідувач кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти.

За роки роботи у ВНЗ викладала багато дисциплін, проте основною дисципліною серед них є, звичайно, корекційна педагогіка, якій присвячена більшість її наукових досліджень, навчальних та методичних посібників. В останні роки відповідно до актуальних проблем корекційної педагогіки одним із напрямів наукового пошуку стали питання організації та методики інклюзивної освіти дітей з психофізичними порушеннями.

С. П. Миронова є практикуючим дефектологом, оскільки викладацьку й наукову роботу поєднує з роботою корекційного педагога в міській психолого-медико-педагогічній консультації. Багато уваги приділяє методичній роботі, щороку читає лекції, проводить практичні заняття на курсах підвищення кваліфікації вчителів спеціальних шкіл. Постійно надає консультації батькам і педагогам міста, району з питань виховання та навчання дітей з особливими потребами, бере участь у комплектації та методичному керівництві спеціальних дошкільних груп та інклюзивних закладів міста.

Світлана Петрівна постійно бере участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових і науково-методичних семінарах, конференціях як у місті, так і за його межами. Вона – керівник наукової школи “Психолого-педагогічне забезпечення навчально-корекційної і корекційно-виховної роботи з дітьми, що мають вади психофізичного розвитку”. Здійснило наукове керівництво науково-дослідною роботою аспірантів, магістрантів. 5 аспірантів під науковим керівництвом С. П. Миронової захистили дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка.

У колі її наукових інтересів – проблеми удосконалення корекційної роботи в закладах для дітей з вадами інтелекту; змістові, організаційні та методичні засади підготовки вчителів до роботи з дітьми, що потребують корекції психофізичного розвитку, як у системі корекційної, так і інклюзивної освіти. Її творчий доробок – 142 наукові праці, втілені у підручниках, монографіях та науково-методичних посібниках, а також низка статей у міжнародних та українських збірниках наукових праць і фахових періодичних виданнях.

Світлана Петрівна є членом експертної групи з питань впровадження інклюзивного навчання в загальноосвітні заклади м. Кам'янця-Подільського, заступником го-

лови методичної комісії зі спеціальної педагогіки науково-методичної Ради Міністерства освіти та науки України, членом комісії вищої спеціальної освіти при науково-методичній раді відділення вищої освіти МОН України.

Її творча і сумлінна праця відзначена багатьма нагородами: медаллю “За трудову доблесть” (1986), Почесними грамотами МОН України, Хмельницької обласної державної адміністрації, виконавчого комітету Кам’янець-Подільської міської ради (2), Кам’янець-Подільської районної державної адміністрації, Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (3), Дипломами і подяками Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, відзнакою “За вагомий внесок у розвиток освіти і науки в Кам’янець-Подільському державному університеті”, Подяками Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, видавництва “Шкільний світ” за плідну співпрацю, золоту медаллю і дипломом за особисту участь у Третій національній виставці-презентації “Інноватика в сучасній освіті” (2011) та Четвертій національній виставці-презентації “Інноватика в сучасній освіті” (2012).

Матвєєва М. П.

Основні праці:

1. Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній школі. Хрестоматія : навч. посіб. / за ред. С. П. Миронової. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2004. – 220 с.
2. Миронова С. П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія / С. П. Миронова. – Кам’янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – 304 с.
3. Миронова С. П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс : навч. посіб. / С. П. Миронова. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, РВВ, 2008. – 204 с.
4. Миронова С. П. Внесок учених Хмельниччини у розвиток корекційної педагогіки та спеціальної психології. 3.3. Становлення і розвиток професійної підготовки вчителів спеціальних шкіл на Хмельниччині / С. П. Миронова // Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Хмельницька обл. : [кол. моногр.] / [ред. рада: В. Г. Кремень (голова) [та ін.]; редкол. тому : О. М. Завальнюк (голова) [та ін.]; кол. моногр. – Київ : Знання України, 2010. – С. 196-202, С. 246-252.
5. Миронова С. П. Основи корекційної педагогіки : навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова, О. В. Гаврилов, М. П. Матвєєва. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2010. – 264 с.
6. Миронова С. П. Методика корекційної роботи з дітьми, які мають вади розумового розвитку / С. П. Миронова // Методика навчання учнів 1-4-х класів спеціальної школи : навч. посіб. / за ред. О. В. Гаврилова. – Кам’янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2011. – 312 с.
7. Інклюзивна освіта: теорія і практика : навч.-метод. посіб. / [кол. авт. ; за заг. ред. С. П. Миронової]. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2012. – 238 с.
8. Миронова С. П. Формування самообслуговуючої діяльності у дітей-сиріт з вадами інтелекту : монографія / С. П. Миронова, О. С. Формальчук. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2012. – 156 с.
9. Інклюзивна освіта: теорія і практика : навч.-метод. посіб. / [кол. авт. ; за заг. ред. С. П. Миронової]. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2014. – Ч. 2. – 184 с.
10. Миронова С. П. Методика корекційної роботи при порушеннях пізнавальної діяльності : підручник / С. П. Миронова. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2014. – 260 с.
11. Інклюзивне навчання осіб з інвалідністю у системі вищої освіти України : [кол. моногр.] / [авт. кол.: С. П. Миронова, О. І. Дмитрієва та ін. ; за заг. ред. Г. В. Давиденко]. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. – 140 с.
12. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навч.-метод. посіб. / [кол. авт. ; за заг. ред. С. П. Миронової]. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – 236 с.
13. Миронова С. П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник / С. П. Миронова. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – 312 с.

14. Організація та методика проведення наукових досліджень студентами спеціальності “Спеціальна освіта”: навч.-метод. посіб. / [кол. авт.; за заг. ред. С. П. Миронової]. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – 236 с.
15. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2016. – 164 с.
16. Спеціальна освіта і соціальна робота: теорія і практика підготовки фахівців: [кол. моногр.] / [кол. авт.: С. П. Миронова та ін.; за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. А. Погребняка]. – Полтава: АСМІ, 2017. – 247 с.
17. Факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичний нарис / В. І. Співак, О. М. Вержиховська, С. П. Миронова [та ін.]. – Кам’янець-Подільський: Медобори-2006, 2017. – 116 с.

Про С. П. Миронову:

1. Матвеева М. П. Світлана Петрівна Миронова / М. П. Матвеева // Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах. – Кам’янець-Подільський: Оіюм, 2008. – Т. 3. – С. 400-408.
2. Миронова Світлана Петрівна // Педагогічний: віхи розвою: історичний нарис. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2010. – С. 61.
3. Миронова Світлана Петрівна // Дефектологічний словник: навч. посіб. / за ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. – Київ: МП “Леся”, 2011. – С. 267-268.
4. Миронова Світлана Петрівна // Факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичний нарис / В. І. Співак, О. В. Гаврилов, А. В. Михальський. – Кам’янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. – С. 44-46.
5. Миронова Світлана Петрівна // Доктори наук, професори Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: довід.-бібліогр. вид. / [уклад.: І. М. Конет, В. С. Прокопчук]. – Кам’янець-Подільський: Вид-во Абетка-Світ, 2013. – С. 304-317.

8 липня

90 років від дня народження

Анатолія Дмитровича Босенка (1928-1987),

викладача гімнастики, декана факультету фізичного виховання (1976-1983),
колишнього завідувача кафедри теорії фізичного виховання і гімнастики

Народився 8 липня 1928 р. в м. Луганську в робітничій сім’ї. Закінчивши короткотермінові курси, 15-річним підлітком розпочав трудовий шлях токарем на заводі. У 1944 р. вступив до Ворошиловградського (так тоді називалося м. Луганськ) технікуму фізичної культури ім. Руднева, який успішно закінчив у 1947 р. 1947-1951 рр. навчався на факультеті фізичного виховання Ворошиловградського педагогічного інституту ім. Т. Шевченка.

З 1951 по 1956 рр. викладав гімнастику в Проскурівському (колишня назва м. Хмельницького) педагогічному училищі фізичного виховання, куди поїхав за направленням. Тут виявив себе як здібний, добре підготовлений викладач, який добре готував гімназистів-розрядників. Тоді ж здобув кваліфікацію судді республіканської категорії.

У 1956 р. А. Д. Босенку за конкурсом був обраний старшим викладачем гімнастики Кам’янець-Подільського педінституту. Усі роки викладав дисципліну “Гімнастика з методикою викладання”. Значну увагу приділяв зростанню спортивної майстерності студентів. Особисто підготував понад 20 майстрів спорту зі спортивної гімнастики. З великою відповідальністю ставився до своїх службових обов’язків. За його ініціативи ще в 60-х роках були переобладнані спортивні приміщення інституту, оснащені 3 гімнастичні зали, 2 кабінети.

Вагоме місце в діяльності Анатолія Дмитровича посідала наукова та навчально-методична робота. Він розробив тематику і плани написання студентами курсових робіт зі спеціалізації для стаціонарного і заочного відділень, тематику контрольних робіт з гімнастики для студентів заочної форми навчання. Навчально-методичну робо-

ту спрямовував на удосконалення процесу викладання фізичної культури в школі, на поліпшення якості підготовки юнаків до навчання, виробничої праці, служби в армії. Для вирішення цього питання А. Д. Босенко створив бригаду наукових працівників, до складу якої входили спеціалісти у галузі фізичної культури, спортивної медицини і фізіології. Протягом тривалого часу вони розробляли тему “Оптимізація процесу фізичного виховання школярів і підготовка їх до праці, навчання і захисту Батьківщини”. В результаті узагальнення матеріалу були розроблені регіональні стандарти фізичного розвитку і фізичної підготовки школярів, опубліковані як навчальний посібник “Визначення та оцінка фізичного розвитку і фізичної підготовки школярів”.

Упродовж 17 років А. Д. Босенко був завідувачем кафедри теорії фізичного виховання і гімнастики, щиро ділився своїм досвідом роботи з молодими колегами, дбаючи про їх професійний ріст. Одним із перших на кафедрі заклав практику складання екзаменів кандидатського мінімуму.

У 1976-1983 рр. обіймав посаду декана факультету фізичного виховання. Щоденно працював над удосконаленням навчального процесу, зміцненням трудової та навчальної дисципліни студентів і викладачів, підвищенням наукової кваліфікації працівників, зростанням спортивної майстерності студентської молоді. Щороку факультет поповнювався 2-3 підготовленими майстрами та 15-16 кандидатами у майстри спорту. Постійно займався питаннями залучення на факультет талановитої спортивної молоді. У ті роки на республіканські змагання інститут успішно виставляв у другій групі вищів команди з різних видів спорту. Анатолій Дмитрович і як завідувач кафедри, і як декан дбав також про підготовку кадрів викладачів факультету, вибирав 3- поміж перспективних студентів майбутніх викладачів.

Виконував значну громадську роботу як в інституті, так і в місті та області. Брав активну участь в організації обласних і республіканських змагань, спартакіад України, XXII Олімпіади у Москві (був учасником церемоній і ігор).

Багаторічна сумлінна праця А. Д. Босенка поцінована багатьма нагородами, серед яких медаль “За доблесну працю”, Грамота Президії Верховної Ради УРСР, Почесні грамоти Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти СРСР та Організаційного комітету XXII Олімпійських ігор у Москві, знак “Відмінник фізичної культури СРСР”, “Відмінник соціалістичного змагання”, подяка від Міністерства освіти УРСР, нагороди від обласних, міських організацій та керівництва інституту. Йому присвоєно звання спортивного судді республіканської категорії з гімнастики, спортивного судді I категорії з баскетболу, волейболу, легкої атлетики, лиж.

31 рік пропрацював Анатолій Дмитрович Босенко у Кам’янець-Подільському педагогічному інституті. Тут, на Подільській землі, 24 серпня 1987 р. завершився його земний шлях.

Гавришук А. П.

Основні праці:

1. Босенко А. Д. Організація і методика проведення занять з коригуючої гімнастики з учнями шкіл / А. Д. Босенко // Тези доп. викл. на звіт. сесії про наук. роботу за 1960 рік / Кам’янець-Поділ. пед. ін-т. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. міськ. друк., 1961. – С. 35-37.
2. Талицы основных показателей физического развития школьников Хмельницкой области : метод. рек. / А. Д. Босенко, Е. Б. Кривогорский [и др.]. – Каменец-Подольский, 1975. – 21 с.
3. Кривогорський Ю. Б. Розвиток фізичних якостей у школярів під впливом рухової активності / Ю. Б. Кривогорський, А. Д. Босенко, М. П. Мисів // Фізичне виховання дітей і молоді : респ. міжвід. зб. – Київ, 1980. – Вип. 7. – С. 43-46.
4. Определение и оценка физического развития и физической подготовленности школьников : метод. пособ. / А. Д. Босенко, Е. Б. Кривогорский, М. П. Мисив и др. – Хмельницкий, 1981. – 72 с.
5. Кривогорський Ю. Б. Порівняльні показники фізичної підготовленості учнів 16-17 років сільських і міських шкіл / Ю. Б. Кривогорський, А. Д. Босенко, М. П. Мисів // Фізичне виховання дітей і молоді : респ. міжвід. зб. – Київ, 1981. – Вип. 8. – С. 48-51.

6. Кривогорський Ю. Б. Особливості динамічних зрушень у фізичному розвитку та фізичній дієздатності учнів / Ю. Б. Кривогорський, А. Д. Босенко, М. П. Мисів // Фізичне виховання дітей і молоді : респ. міжвід. зб. – Київ, 1982. – Вип. 9. – С. 17-47.
7. Мысив М. П. Педагогические и физиолого-гигиенические основы совершенствования физического воспитания учащихся общеобразовательных школ / М. П. Мысив, А. Д. Босенко, Е. Б. Кривогорский // Тез. II Всесоюзной конф. по физ. воспитанию и школьной гигиене, 18-20 окт. 1983, г. Одесса. – Москва, 1983. – С. 161.
8. Кривогорський Ю. Б. Гемодинамічні зміни в учнів 9-х класів під впливом фізичного навантаження / Ю. Б. Кривогорський, А. Д. Босенко, М. П. Мисів // Фізичне виховання дітей і молоді : респ. міжвід. зб. – Київ, 1986. – Вип. 11. – С. 15-17.
9. Мысив М. П. Оценка мощности физических нагрузок на уроках физкультуры в 9 и 10 классах / М. П. Мысив, А. Д. Босенко, Е. Б. Кривогорский // Тез. III Всесоз. конф. по физ. воспитанию и школьной гигиене, 22-24 сент. 1987 г., Каменец-Подольский. – Москва, 1987. – С. 137-138.
10. Пути повышения физической работоспособности и улучшения адаптации сердечно-сосудистой системы юношей допризывников в условиях реализации комплексной программы в общеобразовательной школе / Е. Б. Кривогорский, Г. А. Единак, М. П. Мысив, А. Д. Босенко // Тез. III Всесоз. конф. по физ. воспитанию и школьной гигиене, 22-24 сент. 1987 г., Каменец-Подольский. – Москва, 1987. – С. 77-78.

Про А. Д. Босенка:

1. Гавришук А. П. Босенко Анатолій Дмитрович / А. П. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 48-54.
2. Гавришук А. П. Босенко Анатолій Дмитрович / А. П. Гавришук, Т. Г. Ленська // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Факультет фізичної культури в особах. – Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2009. – С. 38-42.

9 липня

65 років від дня народження

Раїси Віталіївни Козак,

кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови

Народилася 9 липня 1953 р. у с. Турчинці Городоцького р-ну Хмельницької обл. в сім'ї службовців. У 1960 р. пішла до першого класу Турчинецької середньої школи, де навчалась до 1964 р. З 1964 р. продовжила навчання у Шатавській восьмирічній школі, оскільки сім'я переїхала на постійне місце проживання на Дунаєвеччину. Після закінчення восьмого класу вступила до Хмельницького педагогічного училища, де навчалась упродовж 1968-1972 рр. Після завершення навчання у педагогічному училищі вступила на філологічний факультет Львівського університету, де навчалась до 1979 р.

Трудовий шлях розпочала вчителем початкових класів Маківської середньої школи, потім її запросили перейти на роботу в Дунаєвечку середню школу № 1. Працювала вчителем початкових класів, російської мови та літератури, української мови та літератури, заступником директора. Керувала роботою методичного об'єднання. Її досвід роботи вивчали районний методичний кабінет та обласний Інститут удосконалення учителів. За свою працю отримала звання "Старший учитель" та була нагороджена значком "Відмінник народної освіти України".

У 1988 р. була обрана за конкурсом на посаду асистента кафедри російської мови Кам'янець-Подільського державного університету. Упродовж 1990-1993 рр. навчалась в аспірантурі Черкаського державного університету. Після завершення навчання у квітні 1994 р. успішно захистила у спеціалізованій вченій раді Інституту мовознавства ім. О. Потебні кандидатську дисертацію "Інфінітивні речення в структурно-семантичному та функціональному аспектах (на матеріалі російської та української мов)". За результатом захисту здобула вчений ступінь кандидата філологічних наук, а у червні 2001 р. – вчене звання доцента.

Забезпечує викладання навчальних курсів: сучасна українська літературна мова (денна та заочна форми навчання), шкільний курс української мови та методика його викладання, проблеми сучасної соціолінгвістики, мовна прагматика, читає спецкурси та спецсемінари. Упродовж багатьох років була заступником декана факультету з питань виховної роботи та профорієнтації.

У колі наукових інтересів Раїси Віталіївни – лексикологія, синтаксис сучасної української мови, соціолінгвістика. Працює над науковою проблемою “Експресивний синтаксис у східнослов’янських мовах”.

Нагороджена відзнакою МОН України “Відмінник народної освіти України”.

Марчук Л. М.

Основні праці:

1. Козак Р. В. Лабораторні роботи з сучасної української літературної мови. (Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія) : зб. текстів і завдань / Р. В. Козак, Л. М. Марчук. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т, інформ.-вид. від., 2002. – 42 с.
2. Козак Р. В. Експресивність порядку слів у поетичному мовленні Лесі Українки / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 17-18 жовт. 2006 р. : у 3 т. – Кам’янець-Подільський, 2006. – Вип. 5. – Т. 2. – С. 17-19.
3. Козак Р. В. Вплив усно-розмовних тенденцій на експресивність речень (на матеріалі художнього мовлення Євгена Гуцала) / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 18-19 квіт. 2007 р. : у 3 т. – Кам’янець-Подільський, 2007. – Вип. 6. – Т. 2. – С. 26-28.
4. Козак Р. В. Дух божого слова у біблійних афоризмах (на матеріалі святого письма у перекладі Івана Огієнка) / Р. В. Козак, Д. В. Гурська // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : наук. зб. Сер. історична та філологічна. – Кам’янець-Подільський, 2008. – Вип. 5 – С. 103-110.
5. Козак Р. В. Основні підходи до тлумачення експресії у кінці ХХ століття у зарубіжній лінгвістиці / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 12-13 берез. 2008 р. : у 5 т. – Кам’янець-Подільський, 2008. – Вип. 7. – Т. 2. – С. 28-30.
6. Козак Р. В. Експресивні синтаксичні конструкції в художньому мовленні Ірен Роздобудько: лінгвокультурологічний аспект / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський, 2009. – Вип. 20. – С. 285-289.
7. Козак Р. В. Теоретичні основи експресивного синтаксису східнослов’янських мов / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 10-11 берез. 2010 р. : у 5 т. – Кам’янець-Подільський, 2010. – Вип. 9. – Т. 3. – С. 22-24.
8. Козак Р. В. Проблема співвідношення понять “експресивне”–“прагматичне” / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський, 2011. – Вип. 28. – С. 178-182.
9. Козак Р. В. Конструкції експресивного синтаксису як прикметна ознака нового постмодерного художнього дискурсу / Р. В. Козак // Українська культура та ментальність: самобутність в умовах глобалізації : матеріали 3-ї всеукр. наук.-практ. конф., 26-28 січ. 2012 р., м. Сімферополь. – Сімферополь, 2012. – С. 37-40.
10. Козак Р. В. Експресивність у системі модусних категорій висловлювання / Р. В. Козак // Развитие гуманитарных наук : матер. междунар. науч.-практ. конф. (27-29 февр. 2012 г.). – Познань, 2012. – Ч. 3. – С. 150-158.
11. Козак Р. В. Синтаксичний концепт ускладненого речення сучасної української мови / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2015. – Вип. 40. – С. 118-122.
12. Козак Р. В. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч.-метод. посіб. / Р. В. Козак. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2015. – 338 с.
13. Козак Р. В. Експресивний синтаксис як мовний засіб репрезентації синтаксичної прецедентності усхіднослов’янських мовах / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2016. – Вип. 42. – С. 108-112.
14. Козак Р. В. Когнітивний характер складнопідрядного речення як різновиду експресивного синтаксису в Огієнковому історичному дискурсі «Богдан Хмельницький» / Р. В. Козак //

Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : наук. зб. Серія філологічна. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2017. – Вип. 14. – С. 106-114.

15. Козак Р. В. Модальні значення предикативних конструкцій із дієсловами дійсного способу теперішнього часу її експресивність / Р. В. Козак // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 14-15 берез. 2017 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – Вип. 16. – Т. 3. – С. 73-75.

Про Р. В. Козак:

1. Козак Раїса Віталіївна // Маркітантов Ю. О. Факультет української філології та журналістики Кам'янець-Подільського національного університету : історичний нарис / Ю. О. Маркітантов, В. Б. Стецюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 59-60.
2. Козак Раїса Віталіївна // Актуальні проблеми українського мовознавства та лінгводидактики (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, Л. М. Марчук, Л. А. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2009. – С. 56–60. – (Серія: Наукові школи університету ; вип. 7).

11 липня

90 років від дня народження

Олександра Дмитровича Степенка (1928-2004),

кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України

Народився 11 липня 1928 р. в с. Рибальському Охтирського р-ну Сумської обл. У 1941 р. закінчив Рибальську семирічну школу, з 1943 по 1946 рр. навчався в Охтирському педагогічному училищі. Працював учителем молодших класів В'язівської семирічної школи. З 1947 по 1951 рр. навчався в Харківському педагогічному інституті на історичному факультеті. Після закінчення був направлений на роботу до Самбірського педучилища Львівської області. У 1954 р. зарахований до аспірантури Київського державного педагогічного інституту по кафедрі історії СРСР, у 1956 р. переведений на кафедру історії СРСР Київського державного університету ім. Т. Шевченка.

Після закінчення аспірантури отримав призначення на посаду викладача історії Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту і з 5 вересня 1957 р. розпочав роботу на кафедрі історії.

У березні 1963 р. на засіданні Ради Відділення суспільних наук АН УРСР захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата історичних наук на тему “Питання про походження слов'ян – Русі і боротьба з норманізмом в українській історіографії кінця XVIII – першої половини XIX ст.” У вересні 1963 р. був переведений на посаду старшого викладача кафедри історії, у 1966 р. на засіданні ради педінституту обраний на посаду доцента.

На кафедрі історії СРСР і УРСР читав лекції і проводив практичні заняття з курсу історії України, керував написанням курсових і дипломних робіт, роботою наукового студентського гуртка з історії України.

Олександр Дмитрович проводив наукові дослідження з історіографії, історії України та історичного краєзнавства. З теми кандидатської дисертації упродовж 1959-1963 рр. опублікував кілька статей у “Наукових записках Кам'янець-Подільського педінституту (серія історико-філологічна)”, автореферат дисертації, а також монографію “Проблеми історіографії Древньої Русі” (1963). У томі “Хмельницька область” із серії “Історія міст і сіл Української РСР” (1971) опублікував нариси про смт Сатанів і с. Новосілку Деражнянського р-ну (у співавт.). Він – один з авторів “Нарисів історії Хмельницької обласної партійної організації” (Львів, 1972 і 1982), брав участь у підготовці видання “Комсомол і молодь Хмельниччини в боротьбі за відбудову народного господарства і завершення будівництва соціалізму” (Хмельницький, 1979). У співавторстві видав брошуру “Устим Кармалюк” (Хмельницький, 1987). Крім того, О. Д. Степенко опублікував низку статей і повідомлень у матеріалах Поділь-

ських історико-краєзнавчих конференцій, а також інших краєзнавчих форумів, чимало науково-популярних статей вмістив в обласній газеті “Радянське Поділля”.

Проводив активну громадсько-політичну роботу. Обирався членом партбюро інституту, секретарем партбюро історичного факультету. Як член відділення товариства “Знання”, педагогічного товариства часто виступав з лекціями перед населенням міста, району, області, студентами історичного факультету і педінституту загалом. Як наставник академгруп проводив виховну роботу серед студентів історичного факультету, відповідав на факультеті за роботу товариства “Знання”.

Прокопчук В. С.

Основні праці:

1. Степенко О. Д. До питання про походження слов'ян і Русі в українській історіографії кінця XVIII ст. – першої третини XIX ст. / О. Д. Степенко // *Наук. записки Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Сер. Історико-філологічна.* – Хмельницький, 1959. – Т. 8. – С. 56-76.
2. Степенко О. Д. Сатанів (Городоцький район) / О. Д. Степенко // *Історія міст і сіл УРСР. Хмельницька область.* – Київ, 1971. – С. 200-209.
3. Степенко О. Д. Новосілка (Деражнянський район) / О. Д. Степенко, В. А. Радіоненко // *Історія міст і сіл УРСР. Хмельницька область.* – Київ, 1971. – С. 224-231.
4. Нариси історії Хмельницької обласної партійної організації / [авт. кол.: О. Д. Степенко, А. Ф. Суворий та ін.]. – Львів, 1972. – 372 с.; 2-ге вид. – Львів, 1982. – 271 с.
5. Степенко О. Д. Партизанський рух на Чермеровеччині в роки Великої Вітчизняної війни / О. Д. Степенко // *Тези доп. VI Подільської іст.-краєзн. конф. Секція іст. рад. періоду.* – Кам'янець-Подільський, 1985. – С. 73-74.
6. Степенко О. Д. Жванецька битва 1653 року в народній пісні / О. Д. Степенко // *Проблеми етнографії Поділля* : тези доп. наук. конф. – Кам'янець-Подільський, 1986. – С. 192-193.
7. Винокур І. С. Устим Кармалюк (Селянське антикріпосне повстання на Поділлі): до 200-річчя від дня народження : метод. розробка / І. С. Винокур, О. Д. Степенко. – Хмельницький, 1987. – 28 с.
8. Винокур І. С. Пам'ятки історії у творчості Т. Г. Шевченка. До 175-річчя від дня народження великого Кобзаря : на допомогу лектору / І. С. Винокур, О. Д. Степенко. – Хмельницький, 1989. – 37 с.
9. Степенко О. Д. Антифеодальна боротьба селян Поділля в першій третині XVII ст. / О. Д. Степенко // *VIII Подільська іст.-краєзн. конф. : тези доп., 15-17 листоп. 1990 р. Секція історії дожовтневого періоду.* – Кам'янець-Подільський, 1990. – С. 79-80.
10. Нариси історії Поділля: на допомогу вчителю / [авт. кол.: Л. В. Баженов, І. С. Винокур, О. Д. Степенко та ін.]. – Хмельницький, 1990. – 328 с.
11. Степенко О. Д. Відображення подій 1905-1907 рр. істориками УРСР / О. Д. Степенко // *Тези доп. XXXXII звіт. наук. конф. кафедр ін-ту за 198-1990 рр.* / Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т ім. В. П. Затонського. – Кам'янець-Подільський, 1991. – С. 20.
12. Степенко О. Д. Подільська народна пісня про скасування кріпосного права / О. Д. Степенко // *Проблеми етнографії, фольклору і соціальної географії Поділля* : наук. зб. – Кам'янець-Подільський, 1992. – С. 82-83.
13. Степенко О. Д. Відродження промисловості Проскурова / О. Д. Степенко // *Культура Поділля: історія і сучасність* : матер. другої наук.-практ. конф., присвяч. 500-річчю м. Хмельницького, 27-29 серп. 1993 р. – Хмельницький, 1993. – С. 16-18.
14. Степенко О. Д. Колішчина в науковій спадщині М. О. Максимовича / О. Д. Степенко // *XXXXIII звіт. наук. конф. кафедр ін-ту за 1991–1992 рр. : тези доп., присвяч. 75-річчю ін-ту / Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т ім. В. П. Затонського.* – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. міськ. друк., 1993. – С. 93-94.
15. Степенко О. Д. До питання про звільнення М. О. Максимовича з посади ректора Київського університету / О. Д. Степенко // *Наук. пр. іст. ф-ту / Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т.* – Кам'янець-Подільський, 1996. – Т. 2. – С. 55-60.

Про О. Д. Степенка:

1. Баженов Л. В. Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. Історіографія. Біобіографія. Матеріали / Л. В. Баженов. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 364.
2. Винокур І. І. Степенко Олександр Дмитрович / І. І. Винокур // *Кам'янець-Подільський державний університет в особах.* – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 439-441.

22 липня

70 років від дня народження

Олени Людвигівни Лясоти (1953-2015),

кандидата географічних наук, доцента кафедри географії та методики її викладання

Народилася 22 липня 1948 р. в м. Кам'янці-Подільському. У 1966 р. закінчила середню школу і вступила на навчання на географічний факультет Чернівецького державного університету, який закінчила у 1971 р. Працювала вчителем географії Староушицької ЗОШ (1971-1972 рр.), науковим співробітником Кам'янець-Подільського історичного музею-заповідника (1972-1980 рр.), старшим викладачем Волинського педагогічного інституту (1980-1986 рр.).

З 1986 р. – викладач географії та основ землезнавства Кам'янець-Подільського пединституту. У 1988 р. захистила кандидатську дисертацію в Інституті географії АН УРСР, через два роки їй було присвоєно вчене звання доцента. Займалася дослідженням рекреаційного потенціалу території Поділля, що стало темою як кандидатської дисертації, так і наступних наукових розвідок. Має понад 30 друкованих праць.

Брала активну участь у громадському житті, очолювала методичну раду природничого факультету. За сумлінну працю неодноразово відзначалася Почесними грамотами, має відзнаку “Ветеран праці університету”.

Матвєєв М. Д.

Основні праці:

1. Лясота О. Л. Ландшафтно-рекреаційні комплекси Товтрового кряжу Хмельниччини / О. Л. Лясота, А. С. Кобець // Подільський національний природний парк: доцільність і проблеми створення : матер. всеукр. наук.-практ. конф., 23-24 верес. 1993 р. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 117-119.
2. Лясота О. Л. Функціональне зонування Кам'янець-Подільського рекреаційного вузла / О. Л. Лясота // Зб. наук. праць викл. пед. ф-ту Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Сер. педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 1997. – Вип. 2. – С. 151-154.
3. Лясота О. Л. Природно-територіальні комплекси Хмельниччини – передумова рекреаційного потенціалу і фактор формування територіально-рекреаційних систем / О. Л. Лясота // Зб. наук. пр. викл. пед. ф-ту Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Сер. педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 1997. – Вип. 3. – С. 103-105.
4. Онуфрієва Л. А. Unsere Fauna: die Vogel : навч.-метод. посіб. / Л. А. Онуфрієва, Ю. М. Захаров, О. Л. Лясота. – Кам'янець-Подільський, 2001. – 92 с.
5. Лясота О. Потенційні рекреаційні ресурси Хмельниччини та можливості визначення їх рекреаційної ємності / О. Лясота, О. Соколан // Зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту. Сер. педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Вип. 5. – С. 136-138.
6. Лясота О. Л. Ландшафтне різноманіття природи Хмельницької області / О. Л. Лясота, О. С. Соколан // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 7-8 квіт. 2004 р. : вип. 3, у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2004. – Т. 3. – С. 28-39.
7. Лясота О. Л. Потенційні рекреаційні ресурси Кам'янець-Подільської РТС та можливості визначення їх рекреаційної ємності / О. Л. Лясота // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 17-18 жовт. 2006 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2006. – Вип. 5. – Т. 2. – С. 199-200.
8. Лясота О. Л. Ландшафтна характеристика Кам'янець-Подільського рекреаційного вузла / О. Л. Лясота // Навколишнє середовище і здоров'я людини : матеріали міжнар. наук. конф., м. Кам'янець-Подільський, 18-20 листоп. 2008 р. – Кам'янець-Подільський, 2008. – С. 203-205.
9. Лясота О. Л. Методика проведення різноаспектної оцінки природних умов території для рекреації / О. Л. Лясота, С. В. Олійник // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Природничі науки. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 1. – С. 192-194.
10. Лясота О. Л. Гідрокліматичні умови розвитку середнього Придністров'я / О. Л. Лясота, Д. О. Свиридюк // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 12-13 берез. 2008 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 7. – Т. 2. – С. 150-151.

11. Лясота О. Л. Рекреаційне зонування природних комплексів Хмельницького Придністров'я / О. Л. Лясота, С. С. Придеткевич // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 11-12 берез. 2009 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 8. – Т. 2. – С. 114-115.
12. Лясота О. Л. Формування у студентів світогляду на взаємодію суспільства і природи при вивченні загального землезнавства / О. Л. Лясота, Г. В. Чернюк, Б. В. Матвійчук // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 11-12 берез. 2009 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 8. – Т. 2. – С. 116-117.
13. Лясота О. Л. Ландшафтно-рекреаційна структура Кам'янець-Подільської рекреаційної системи / О. Л. Лясота // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 5-6 берез. 2013 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 12. – Т. 2. – С. 101-102.
14. Лясота О. Л. Характеристика окремих етнічних груп населення Поділля / О. Л. Лясота // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 20-21 берез. 2014 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2014. – Вип. 13. – Т. 2. – С. 11-12.
15. Лясота О. Л. Демографічна характеристика Шепетівського району Хмельницької області / О. Л. Лясота, О. Л. Магуз // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 24-25 берез. 2015 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2015. – Вип. 14. – Т. 2. – С. 6-7.

Про О. Л. Лясоту:

1. Будзей О. “Пам'ятається тільки добре...” : [про О. Л. Лясоту] / О. Будзей // *Подоланин*. – 2008. – 18 лип. – С. 5.
2. Природничий факультет Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка : іст. нарис / М. Д. Матвєєв, А. Б. Задорожнюк, Н. В. Казнішена, Н. М. Гордій. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 148 с.

24 липня

80 років від дня народження

Анатолія Петровича Гаврищука,

доцента кафедри філософських дисциплін,
красознавця, редактора газети “Студентський меридіан” (2002-2013)

Народився 24 липня 1938 р. в с. Студениці на Кам'яничині в родині вчителя. На життєву позицію, духовний світ, інтереси Анатолія Гаврищука помітно вплинула сім'я.

У 1945 р. став школярем Студеницької семирічної школи. Після закінчення 7-го класу продовжив навчання в Грушківській середній школі. З листопада 1955 р. по липень 1956 р. працював завідувачем клубу в с. Бернове Кельменецького р-ну на Буковині. Восени того ж року повернувся у рідне село, де працював у колгоспі, а згодом – у радгоспі лікарських рослин, створеному на базі 8 сіл з центром у Старій Ушиці.

У листопаді 1957 р. призваний на військову службу, у липні 1960 р. був достроково демобілізований з армії для вступу до Кам'янець-Подільського педінституту. Успішно склавши вступні іспити, став студентом історико-філологічного факультету (спеціальність – “Російська мова і література, історія”).

Закінчивши у 1965 р. Кам'янець-Подільський державний педінститут з відзнакою, був направлений на роботу в Підлісномукарівську середню школу Дунаєвцького р-ну Хмельницької обл., в якій працював три роки вчителем російської літератури, історії та суспільствознавства.

З 1968 р. працює в Кам'янець-Подільському педагогічному інституті, викладаючи суспільні дисципліни (історичні науки, соціологію, естетику). Обіймав посади асистента, старшого викладача, доцента. У навчальному процесі вміло пов'язував матеріал з проблематикою школи, використовував міжпредметні зв'язки, приклади з

життя, художньої літератури, місцевий матеріал. З великою увагою ставився до студентів, їхніх запитів та інтересів.

Упродовж усіх років роботи в інституті (університеті) А. П. Гавришук активно займався науковою роботою. Його наукові інтереси пов'язані з вихованням студентської молоді у вищих навчальних закладах України в 50-ті роки ХХ ст., з краєзнавством Хмельниччини.

Помітне місце в роботі Анатолія Петровича посідала громадська робота. Декілька років виконував обов'язки секретаря партійної організації і заступника декана історичного факультету. Кілька разів обирався до складу парткому інституту, відповідаючи за роботу громадських організацій. Протягом 1986-1988 рр. очолював партійну організацію інституту.

Улюбленим заняттям А. П. Гавришука стала журналістська робота. Протягом 1996-2002 рр. він – відповідальний за випуск багатотиражної газети “Студентський меридіан”, у вересні 2002 р. призначений її редактором. Газета широко висвітлювала багатогранне життя університету. З ініціативи редактора в ній були запроваджені рубрики “Університет і світ”, “З історії університету”, “Психологічний практикум”, “Поради юриста”, “Для тебе, першокурснику”, “Коли викладачі були студентами”, “Наш етикет”, “У світі природи”, “Цікаві зустрічі”, “Школа” та ін. Газета підтримувала і заохочувала молоді поетичні сили.

Як вправний журналіст А. П. Гавришук висвітлював життя міста, університету на сторінках міських, обласних та центральних газет і журналів. У його статтях йшлося про цікавих людей, проблеми краєзнавства, народознавства, про природу краю. Таких публікацій – понад тисячу. Тому цілком заслужено у 2001 р. він був прийнятий до Національної спілки журналістів України.

Анатолій Петрович безмежно залюблений у своє рідне Подністрів'я. По краплині збирає матеріали про Студеницю, свій родовід, готує книгу, статті про рідне село, Подністрів'я – їх історію, етнографію і культуру. Уболіває за майбутнє України, долю народу. Опублікував понад тисячу газетних та журнальних матеріалів та понад 200 наукових робіт.

Праця А. П. Гавришука відзначена багатьма грамотами та подяками. В числі перших у добу незалежної України нагороджений знаком “Відмінник освіти України”.

Нині Анатолій Петрович перебуває на заслуженому відпочинку.

Прокопчук В. С.

Основні праці:

1. Гавришук А. П. Волочиськ / А. П. Гавришук, І. А. Стасюк // Історія міст і сіл УРСР. Хмельницька область. – Київ, 1971. – С. 145-157.
2. Гавришук А. П. Нариси історії Хмельницької обласної партійної організації / А. П. Гавришук (авт. ХП розділу). – Львів, 1972. – С. 317-368.
3. Гавришук А. П. Адамівські гончарі / А. П. Гавришук // Народна творчість та етнографія. – 1985. – № 3. – С. 89-91.
4. Гавришук А. П. Студеницька “Маланка” / А. П. Гавришук // Проблеми етнографії, фольклору і соціальної географії Поділля : наук. зб. – Кам'янець-Подільський, 1992. – С. 33-35.
5. Гавришук А. П. Легенди та перекази з подністрівських сіл / А. П. Гавришук // Подільський національний природний парк: доцільність і проблеми створення : матер. всеукр. наук.-практ. конф., 23-24 верес. 1993 р. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 59-63.
6. Гавришук А. П. Особливості календарно-обрядових свят у подністрівських селах Кам'яниччини / А. П. Гавришук // Культура Поділля: історія і сучасність : матер. другої наук.-практ. конф., присвяч. 500-річчю м. Хмельницького, 27-29 серп. 1993 р. – Хмельницький, 1993. – С. 135-138.
7. Гавришук А. П. Татарські напади на Поділля і доля Могилева / А. П. Гавришук // Перша Могилів-Подільська краєзн. конф., (жовт. 1996 р.). – Могилів-Подільський, 1996. – С. 37-38.
8. Гавришук А. П. Дослідник Болохівської землі [В. І. Якубовський] / А. П. Гавришук // Матеріали Х-ої Подільської іст.-краєзн. конф., присвяч. 55-ій річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні. – Кам'янець-Подільський, 2000. – С. 521-526.
9. Завальнюк О. М. Півстоліття на ниві освіти України (до 70-річчя від дня народження А. Ф. Суrowого) / О. М. Завальнюк, А. П. Гавришук // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Т. 11. – С. 440-453.

10. Поема, різьблена з граніту і сердець : зб. поетичних творів / [ред. та упоряд. А. Гавришук ; редкол.: М. Гордичук, А. Донець, К. Медвідь та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2009. – 192 с.
11. Гавришук А. П. : [спогади] / А. П. Гавришук // Факультет фізичної культури в особах / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2009. – С. 49-53.
12. Завальнюк О. М. Кам'янець-Подільський державний учительський інститут у роки Великої Вітчизняної війни : дослідження, документи і матеріали, спогади / О. М. Завальнюк, В. С. Прокопчук, А. П. Гавришук ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Наук. 6-ка ; Центр дослідження історії Поділля. – Кам'янець-Подільський : Оіом, 2010. – 448 с.
13. Гавришук А. П. Незагоєні рани війни / А. П. Гавришук // Жива пам'ять. Це наша перемога – це наша жива пам'ять. Присвячується 65-річчю перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 289-290.
14. Навки в пам'яті народній. 25-річчю створення Кам'янець-Подільської міської організації ветеранів України присвячується / [авт.упоряд.: Г. І. Гріншєна, З. П. Фтемова]. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 400 с. – [Нариси про викладачів університету – учасників Другої світової війни / О. Завальнюк, В. Прокопчук, А. Гавришук. – С. 110, 129, 141, 146, 153, 169, 181, 189, 193].
15. Завальнюк О. М. Півстоліття на ниві вищої освіти України (до 75-річчя А. Ф. Суруового) / О. М. Завальнюк, А. П. Гавришук // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський : Оіом, 2013. – Т. 20 : 95-річчю заснування Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту присвячується. – С. 289-303.

Про А. П. Гавришука:

1. Бажєнов Л. В. Гавришук Анатолій Петрович / Л. В. Бажєнов // Поділля в працях дослідників і краєзнавців ХІХ-ХХ ст. Історіографія. Біобібліографія. Матеріали. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 156-157.
2. Суруовий А. Ф. Анатолій Петрович Гавришук / А. Ф. Суруовий // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 81-92.
3. Гавришук Анатолій Петрович (до 40-річчя науково-педагогічної праці) : біобібліогр. покажч. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; [уклад. Є. П. Сільвєструк ; редкол.: О. М. Завальнюк (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2008. – 42 с.

1 серпня

80 років від дня народження

Олексія Давидовича Беца,

доцента кафедри музичного мистецтва, композитора,
заслуженого працівника культури України

Народився 1 серпня 1938 р. в селищі Стара Ушиця Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл. Музичні здібності проявляв з дитинства. Протягом скількох років (1945-1955) – активний учасник шкільного духового оркестру. Після закінчення середньої школи вступив на фізико-математичний факультет Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. Під час навчання в інституті самотужки оволодів складною грою на баяні і був незмінним керівником художньої самодіяльності факультету.

Талановитість музиканта засвідчив і той факт, що після закінчення у 1961 р. фізико-математичного факультету Олексій Беца став викладачем музики на молодому тоді факультеті підготовки вчителів молодших класів (випадок надзвичайно рідкісний), з яким назавжди пов'язав своє життя. 1962-1965 рр. – служба в армії, де також був керівником художньої самодіяльності. Після закінчення служби повернувся в інститут на кафедру музики і продовжив працю викладача. 1965-1970 рр. – навчання в Тернопільському музичному училищі без відриву від виробництва, а потім – на музично-педагогічному факультеті Івано-Франківського педінституту (1971-1975 рр.).

Олексій Беца відомий як талановитий подільський композитор. У його творчому доробку – понад 200 ліричних творів, значна частина яких опублікована у всеукраїн-

ських збірниках, періодичних виданнях, окремими платівками, виконуються на телебаченні і радіо, на конкурсах і фестивалях. О. Бец справедливо вважається одним з кращих знавців і збирачів музичної народної творчості. Фахівці виділяють два напрями його пісенної творчості. Перший – пісні, близькі до народних – лірично-побутових чи жартівливих. Другий – естрадні пісні, в яких мелодія поєднується з гучною вокальною декламацією, сучасною гармонізацією й ритмічною основою. Композитор вносить у них м'якість і глибоку задушевність, властиву для подільського колориту. І це не випадково, адже тут, на Поділлі, його коріння, натхнення і доля.

Важливе місце в творчому житті займала робота з народним самодіяльним фольклорно-етнографічним ансамблем троїстих музик Кам'янець-Подільського університету, який він створив і в якому розкрився як музикант, композитор та аранжувальник. Будучи керівником ансамблю, він намагався якнайширше використати технічні можливості кожного учасника, створити єдиний, професійний колектив. Неабиякий талант музиканта допомагав йому вирішувати складні творчі завдання. Він умів глибоко вникати в ідейно-художній зміст твору, розкривати задум автора і вдало передавати його тими виражальними засобами, які мав у своєму арсеналі невеликий склад ансамблю. Серед інструментальних творів, опрацьованих ним для ансамблю троїстих музик, переважають подільські народні обрядові пісні та танці. Фольклорний колектив постійно виступав з концертами в місті, області, учасник свят, телепередач. Колектив побував у гострольних закордонних поїздках та на міжнародних фестивалях у Болгарії, Бельгії, Іспанії, Португалії, на Кубі, у країнах Африки. Всього О. Д. Бец брав участь у більш як сорока різного рівня конкурсах і фестивалях, у багатьох із них займав призові місця і отримував звання лауреата.

Досить тривалий час оркестр співпрацював з танцювальним ансамблем “Горлиця”, з яким отримував перемоги на республіканських конкурсах, здобув три золотих медалі Всесоюзних фестивалів народної творчості, звання лауреата XI Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Гавані.

Як викладач доцент О. Д. Бец щедро ділився з майбутніми вчителями музики своїми різнобічними знаннями і великим досвідом. Він є автором низки наукових та навчально-методичних праць, у багатьох збірках видрукувані і видані його власні твори та обробки українських народних пісень.

Самовіддана і плідна праця Олексія Давидовича Беца як педагога і композитора високо оцінена державою. Він удостоєний орденів “Знак пошани”, “Чесць і шана”, почесного звання “Заслужений працівник культури України”, лауреата Хмельницької обласної премії ім. В. Заремби й багатьох інших відзнак.

Маринін І. Г.

Основні праці:

1. Бец О. Д. М. Леонтович – композитор – педагог / О. Д. Бец // Музично-педагогічна і творча діяльність М. Леонтовича в контексті відродження національної освіти та культури : наук. доп. першої всеукр. наук.-теорет. конф. (10-12 груд. 1997 р.). До 120-річчя від дня народження. – Кам'янець-Подільський, 1997. – С. 64-68.
2. Маринін І. Г. Про педагогічну спрямованість діяльності керівника шкільного народно-інструментального колективу / І. Г. Маринін, О. Д. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. пед. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 15-16 квіт. 2002 р. : у 2 т. – Кам'янець-Подільський, 2002. – Т. 2. – С. 118-119.
3. Маринін І. З хорової спадщини М. Д. Леонтовича / І. Маринін, О. Бец // Матеріали до українського мистецтвознавства: Микола Леонтович і сучасна освіта та культура. До 125-річчя від дня народження : зб. наук. пр. – Київ ; Кам'янець-Подільський, 2003. – Вип. 4. – С. 19-22.
4. Бец О. Моє Поділля чарівне: вибрані вокально-хорові твори / О. Бец. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. міськ. друк., 2003. – 67 с.
5. Бец О. Використання народної пісні в творчості Левка Миколайовича Ревуцького / О. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 7-8 квіт. 2004 р. : вип. 3, у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2004. – Т. 1. – С. 250-252.

6. Бец О. Микола Різоль – педагог, композитор, виконавець / О. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 6-7 квіт. 2005 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2005. – Вип. 4. – Т. 1. – С. 160-161.
7. Бец О. Д. Подільські народні танці в опрацюванні для баяна або акордеона : навч.-репертуар. посіб. / О. Д. Бец. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2006. – 56 с.
8. Бец О. Д. Виховання вокально-хорових навичок на уроках музики в загальноосвітній школі / О. Д. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 18-19 квіт. 2007 р. : вип. 6, у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Т. 1. – С. 188-189.
9. Бец О. Д. Робота баяніста над музичним твором / О. Д. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 12-13 берез. 2008 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 7. – Т. 5. – С. 127-128.
10. Бец О. Д. До питання використання сопілки в загальноосвітній школі / О. Д. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 11-12 берез. 2009 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 8. – Т. 5. – С. 140-141.
11. Бец О. Д. Народний оркестр народних інструментів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / О. Д. Бец // Мистецька спадщина Поділля у контексті полікультурного європейського простору : зб. наук. праць за результатами міжнар. наук.-практ. семінару. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 12-15.
12. Бец О. Формування виконавської баянної техніки в Україні / О. Бец // Зб. наук. пр. “Педагогічна освіта: теорія і практика” / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 5. – С. 180-185.
13. Бец О. Д. Особливості формування виконавської техніки студента-баяніста / О. Д. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 10-11 берез. 2010 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 9. – Т. 4. – С. 131-132.
14. Бец О. Д. Микола Дмитрович Леонтович у спогадах сучасників / О. Д. Бец // Зб. наук. пр. “Педагогічна освіта: теорія і практика” / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 9. – С. 201-205.
15. Бец О. Д. До питання про вивчення пісень шкільного репертуару в інструментальних класах вузів / О. Д. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 21-22 лют. 2012 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 11. – Т. 1 – С. 171-172.
16. Бец О. Д. Удосконалення виразливих можливостей готово-виборного баяна з позиції розвитку баянного мистецтва / О. Д. Бец // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 5-6 берез. 2013 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 12. – Т. 1 – С. 158-159.

Про О. Д. Беца:

1. Каньоса П. С. Бец Олексій Давидович / П. С. Каньоса // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 44-47.
2. Печенюк М. А. Бец Олексій Давидович // Печенюк М. А. Музиканти Кам'яниччини : біографічно-репертуар. довідник / М. А. Печенюк. – Хмельницький, 2003. – С. 445.
3. Бец Олексій Давидович // Педагогічний: віхи розвою : іст. нарис / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 156.
4. Бец Олексій Давидович // Маринін І. Г. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль троїстих музик Олексія Беца : монографія / І. Г. Маринін, В. Ф. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2011. – С. 117-119.

8 серпня

50 років від дня народження

Алли Олександрівни Хоптяр,

кандидата філологічних наук, доцента кафедри англійської мови

Народилася 8 серпня 1968 р. у м. Кам'янці-Подільському Хмельницької обл. в сім'ї службовців. Батько, Юрков Олександр Степанович (1943-2017), випускник історичного факультету Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, був подвизником туристичної справи на Поділлі.

Дитинство промайнуло у м. Кам'яниці-Подільському. З 1976 по 1986 рр. навчалася у середній школі № 8, яку закінчила з медаллю. Після закінчення школи у 1986 р. вступила до Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту на філологічний факультет із додатковою спеціальністю “англійська мова”. Інститут закінчила з відзнакою у 1992 р.

Після закінчення ЗВО з 1992 по 2000 рр. працювала вчителем англійської мови загальноосвітньої школи I-III ступеня № 15 м. Кам'яця-Подільського.

У 2007 р. вступила до магістратури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка і наступного року отримала диплом магістра іноземної філології з відзнакою.

З 1 вересня 2008 р. розпочала роботу в цьому ж університеті на посаді викладача кафедри англійської мови. У листопаді 2008 р. вступила до аспірантури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на кафедру світової літератури. Після закінчення аспірантури у березні 2013 р. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук на тему “Перекладацька діяльність Бориса Грінченка та її роль в українському літературному процесі кінця XIX – початку XX ст.”. Захист відбувся на вченій раді Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Увесь час після захисту працювала на кафедрі англійської мови, з 2014 р. – на посаді старшого викладача, а з 1 вересня 2017 р. – на посаді доцента кафедри.

Коло наукових досліджень А. О. Хоптяр: теорія та практика перекладу, когнітивна лінгвістика, психолінгвістика тощо.

У 2017 р. побачила світ монографія “Перекладацька діяльність Бориса Грінченка та її роль в українському літературному процесі кінця XIX – початку XX ст.”.

Хоптяр Ю. А.

Основні праці:

1. Хоптяр А. О. Феміністичні європейські тенденції у творчій спадщині Б. Грінченка / А. О. Хоптяр // Вісн. Прикарпат. ун-ту ім. Василя Стефаника. Філологія (Літературознавство). – Івано-Франківськ : В-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2010. – Вип. 23-24. – С. 212-217.
2. Хоптяр А. О. Перекладна творчість Б. Грінченка в контексті російсько- українських літературних взаємин / А. О. Хоптяр // Історико-літературний журнал : зб. наук. пр. Одеського нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова / [відп. ред. Н. Малютіна]. – Одеса : Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2010. – Вип. 18. – С. 121-129.
3. Хоптяр А. О. Концепт “Depression” в оповіданнях Вірджинії Вульф (психолінгвістичний аспект) / А. О. Хоптяр // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 10-11 берез. 2010 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, РВВ, 2010. – Вип. 9. – Т. 3. – С. 190-191.
4. Хоптяр А. О. Перекладацька діяльність Бориса Грінченка в контексті слов'янських літературних взаємозв'язків / А. О. Хоптяр // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2010. – Вип. 24. – С. 134-140.
5. Хоптяр А. О. Поезія “свободи і кохання” Гайнріха Гайне в перекладах і творчому осмисленні Бориса Грінченка / А. О. Хоптяр // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : зб. наук. пр. Ужгород. нац. ун-ту / [відп. ред. І. В. Сабадаш]. – Ужгород : Вид-во УжНУ “Говерла”, 2011. – Вип. 16. – С. 321-325.
6. Хоптяр А. О. Французькі натуралістичні тенденції XIX ст. у перекладацькій рецепції Бориса Грінченка / А. О. Хоптяр // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. – Вип. 28. – С. 472-475.
7. Хоптяр А. О. Родина Грінченків і Поділля: творчі зв'язки / А. О. Хоптяр // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – Вип. 31. – С. 357-360.
8. Хоптяр А. О. Феномен синкретизму в оригінальній творчості Бориса Грінченка в контексті перекладацької діяльності : спроба трансформації канону / А. О. Хоптяр // Літературний процес: методологія, імена, тенденції : зб. наук. пр. (філол. науки) / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; редкол.: О. Є. Бондарева, О. В. Єременко, І. Р. Буянітова [та ін.]. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – № 2. – С. 58-62.
9. Хоптяр А. О. Твочі зв'язки родини Грінченків з Кам'янець-Подільським державним українським університетом / А. О. Хоптяр, Ю. А. Хоптяр // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. –

- Кам'янець-Подільський : Оіом, 2013. – Т. 20: 95-річчю заснування Кам'янець-Подільського державного українського університету присвячується. – С. 171-175.
10. Хоптяр А. О. Видатна постать Т. Г. Шевченка у творчій рецепції Б. Д. Грінченка / А. О. Хоптяр // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки.* – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2014. – Вип. 35. – С. 166–168.
  11. Хоптяр А. О. Драма Ібсена у перекладацькій рецепції родини Грінченків / А. О. Хоптяр // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 24–25 берез. 2015 р. : у 3 т.* – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, 2015. – Вип. 14. – Т. 3. – С. 63-64.
  12. Хоптяр А. О. Провідні засади перекладацької діяльності Бориса Грінченка / А. О. Хоптяр // *Virtus: Scientific Journal / editor-in-Chief M. A. Zhurba.* – Dezerber № 10, 2016 – P. 163-167.
  13. Хоптяр А. О. Драма Ф. Шиллера у перекладах Бориса Грінченка / А. О. Хоптяр // *Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень : матер. міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 9-10 груд. 2016 р.* – Львів : Логос, 2016. – 190 с.
  14. Хоптяр А. О. “The light in the heart”. V. Woolf. (Short stories for home reading) : навч.-метод. посіб. для розвитку усного та писемного мовлення студ. I-IV курсів ф-ту іноземних мов / А. О. Хоптяр. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, 2014. – 52 с.
  15. Хоптяр А. О. Перекладацька діяльність Бориса Грінченка та її роль в українському літературному процесі кінця XIX – початку XX ст. : монографія / А. О. Хоптяр. – Кам'янець-Подільський : Вид. Зволейко Д. Г., 2017. – 276 с.

19 серпня

55 років від дня народження

Ірини Володимирівни Ящишиної,

доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри економіки підприємства

Народилася 19 серпня 1963 р. в м. Ізяслав Хмельницької обл. у сім'ї вчителів. У 1975 р. сім'я переїхала в м. Кам'янець-Подільський, де Ірина Володимирівна закінчила середню школу № 5.

Впродовж 1980-1984 рр. навчалася в Донецькому інституті радянської торгівлі на економічному факультеті. Інститут закінчила із дипломом з відзнакою. Брала активну участь у студентському житті.

Після закінчення ЗВО розпочала трудову діяльність на посаді адміністратора універмагу Кам'янець-Подільського міського управління промтоварів. Через два роки перейшла на роботу до міськхарчоторгу, де працювала економістом, а згодом – заступником директора об'єднаної дирекції магазинів № 2.

З жовтня 1989 р. почала працювати в Кам'янець-Подільському педагогічному інституті на посаді асистента кафедри історії КПРС та політекономії, проводила практичні заняття з політичної економії. З цього часу Ірина Володимирівна почала займатись науковою роботою. Її наставником у науково-педагогічній діяльності впродовж багатьох років був завідувач кафедри, професор Латер Юхим Семенович.

У 1991 р. поступила до аспірантури Центру дослідження науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. Доброва Національної академії наук України. У 1996 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Київського державного університету ім. Т. Шевченка успішно захистила кандидатську дисертацію на тему “Аналіз та оцінка діяльності малих науково-технічних структур”. Після цього працювала на посадах асистента, старшого викладача, доцента кафедри економічних дисциплін Кам'янець-Подільського педагогічного університету.

У вересні 2003 р. обрана на посаду завідувача кафедри економічної теорії. З вересня 2006 р. за наказом ректора університету призначена деканом новоутвореного економічного факультету, який здійснював підготовку бакалаврів та спеціалістів за трьома освітніми напрямками: “Економічна теорія”, “Економіка підприємства”, “Управління персоналом та економіка праці”.

У вересні 2009 р. вступила в докторантуру Центру дослідження науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. Доброва Національної академії наук України, де виконала наукове дослідження на тему “Соціалізація інноваційної економіки”, започатковуючи новий напрям у вітчизняній науці, який умовно можна визначити як “соціальна інноватика”. 2013 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Центру успішно захистила докторську дисертацію.

Після завершення докторантури повернулася на роботу, спочатку на посаду завідувача кафедри економічної теорії та туризму, а через рік знову обрана на посаду декана економічного факультету.

З вересня 2015 р. очолює кафедру економіки підприємства, працює над її вдосконаленням та розвитком. Творчий доробок Ящишина І. В. нараховує понад 160 наукових на науково-методичних праць, статей. Серед них: співавторство у фактично першому в Україні посібнику з “Економічної теорії” для студентів неекономічних спеціальностей (1994 р.), одна одноосібна (2012 р.) та участь у 7-ми колективних монографіях. Підготувала і видала десятки навчально-методичних посібників для студентів денної та заочної форм навчання.

Одним із важливих напрямів науково-методичної роботи Ірини Володимирівни є формування методичного забезпечення викладання шкільного курсу економіки. Ця робота була започаткована в 1999 р. у співавторстві з Латером Ю. С., коли шкільний курс економіки ввійшов до варіативної компоненти навчальної програми загальноосвітніх навчальних закладів. Результатом цієї роботи стало видання десяти навчально-методичних посібників і збірників для учнів та вчителів загальноосвітніх навчальних закладів загальним обсягом біля 100 друківаних аркушів. З них 5 мають гриф Міністерства освіти та науки України і використовуються у школах усіх областей України:

Упродовж 2003-2008 рр. брала участь у підготовці та роботі журі IV етапу Всеукраїнської олімпіади з економіки, у 2007 та 2008 рр. очолювала журі фінального етапу Всеукраїнського турніру з основ економіки серед школярів України.

У 2009-2012 рр. брала участь у розробці Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2011-2014 рр. та Стратегічного плану підвищення конкурентоспроможності та економічного розвитку м. Кам’янець-Подільського на 2011-2015 рр.

Завальнюк О. М.

Основні праці:

1. Латер Ю. С. Збірник для тематичних завдань з економіки для 10-11 класів : навч.-метод. посіб. / Ю. С. Латер, І. В. Ящишина. – Кам’янець-Подільський : Абетка-Нова, 2002. – 252 с.
2. Ящишина І. В. Збірник самостійних робіт з економіки / І. В. Ящишина, Ю. С. Латер. – Кам’янець-Подільський : Абетка-Нова, 2003. – 251 с.
3. Ящишина І. В. Характеристика теоретичних уявлень щодо економічного зростання / І. В. Ящишина // Ринкова трансформація економіки України: проблеми регулювання : кол. моногр. / за ред. В. Ф. Бесєдіна та А. Ф. Музиченка. – Київ : Вид-во НДІЕЕІ, 2005. – Розд. 1.19. – С. 150-155.
4. Робочий зошит із загальної економіки / Ю. С. Латер, І. В. Ящишина. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2008. – Ч. 1. – 96 с.; Ч. 2. – 88 с.
5. Латер Ю. С. Методичний посібник до “Робочого зошита із загальної економіки” / Ю. С. Латер, І. В. Ящишина. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 192 с.
6. Ящишина І. В. Тенденції розвитку педагогічної освіти Хмельниччини у ХХ столітті / І. В. Ящишина // Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Хмельницька область : [кол. моногр.] / [ред. рада вид.: В. Г. Кремень (голова) та ін. ; редкол. тому: О. М. Завальнюк (голова) та ін.]. – Київ : Знання України, 2010. – Розд. 3, підрозд. 3.2. – С. 225-245.
7. Ящишина І. В. Інноваційний розвиток Хмельниччини / І. В. Ящишина // Соціально-економічний розвиток Хмельниччини в умовах трансформаційної економіки : кол. моногр. / за ред. Ю. С. Латера. – Кам’янець-Подільський : Сисин О. В., 2011. – Розд. 5. – С. 115-158.
8. Ящишина І. В. Соціальне спрямування інноваційної економіки: досвід, тенденції, наслідки : монографія / І. В. Ящишина. – Кам’янець-Подільський : Сисин Я. І., 2012. – 368 с.
9. Ящишина І. В. Концептуальні засади розвитку елементів інформаційного суспільства у податковій сфері / І. В. Ящишина, Л. О. Матвейчук // Актуальні проблеми теорії та практики

- оподаткування : монографія / [за ред. А. М. Новицького, В. В. Лисенка, К. І. Швабія]. – Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2013. – Розд. 3.7. – С. 397-424.
10. Буторіна В. Б. Макроекономіка: практикум / В. Б. Буторіна, І. В. Ящишина. – Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І., 2014. – 120 с.
  11. Ящишина І. В. Регіональне стратегування розвитку туризму / І. В. Ящишина // Хмельниччина туристична: історико-культурні, природно-географічні та економічні аспекти розвитку : кол. моногр. / [редкол.: С. А. Копилов (голов. ред.), С. Е. Баженова (наук. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – Розділ 7. – С. 150-169.
  12. Ящишина І. В. Організація підприємницької діяльності в туризмі : навч.-метод. посіб. / І. В. Ящишина. – Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І., 2015. – 118 с.
  13. Ящишина І. В. Інноваційний потенціал Хмельниччини / І. В. Ящишина // Економічний потенціал Хмельницької області: формування та використання : [кол. моногр.] / [І. В. Ящишина, В. Ю. Лисак та ін. ; за заг. наук. ред. І. В. Ящишиної]. – Кам'янець-Подільський : МЕДОБОРИ-2006, 2016. – Розд. 5. – С. 144-181.
  14. Економічна безпека підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [уклад. І. В. Ящишина]. – Кам'янець-Подільський : МЕДОБОРИ-2006, 2016. – 86 с.
  15. Ящишина І. В. Інноваційна політика ЄС: соціальні аспекти / І. В. Ящишина // Kontynent europejski wobec wyzwań współczesności / R. Kordonski, O. Kordonska, Ł. Muszyński (red.) ; Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franka. – Łwów-Olsztyn, 2017. – Т. 1. – С. 17-35.

Про І. В. Ящишину:

1. Ящишина І. В. Економічний факультет Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : іст. нарис / І. В. Ящишина, Е. М. Мельник. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 76 с.
2. Ящишина Ірина Володимирівна // Економісти України. Лідери вітчизняної економіки: видатні особистості, провідні фахівці, громадські діячі / авт.-упоряд. В. В. Болгов. – 2006. – Вип. 1. – С. 129-130.
3. Ящишина Ірина Володимирівна // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка : [ювіл. вид.] / [авт.-упоряд. Я. Білейчук ; редкол.: О. М. Завальнюк, В. А. Смолій, І. М. Вишневецький та ін.]. – Київ : Вид-во Логос Україна, 2008. – С. 77, 79.

29 серпня

60 років від дня народження

Володимира Агафангеловича Гурського,

кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Народився 29 серпня 1958 р. в м. Кізел (Росія) в сім'ї робітників. У 1973 р. закінчив Мнишинську восьмирічну школу з Похвальною грамотою і цього ж року став студентом Рівненського торгово-економічного технікуму.

Після закінчення технікуму в 1976 р. вступив на педагогічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту. Після завершення навчання в інституті був направлений на роботу у Садівську восьмирічну школу Гоцанського району Рівненської області. Упродовж 1980-1986 рр. працював учителем початкових класів, фізичного виховання, завідувачем консультпункту вечірньої загальноосвітньої школи. Одночасно займався науково-дослідною і методичною роботою, в якій йому допомагали вчені та педагогичні наставники М. Антонєць, А. М. Воробйов, Н. Ф. Скрипченко – кандидати педагогічних наук; В. Новак, педагог-новатор, директор школи та ін. У 1984 р. В. А. Гурський був обраний науковим кореспондентом Українського науково-дослідного інституту педагогіки.

З 1986 р. працює у Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті на посадах старшого лаборанта, асистента, старшого викладача, доцента, завідувача кафедри. У вересні 1988 р. вступив до аспірантури Українського науково-дослідного інституту педагогіки на спеціальність 13.00.01 "Теорія та історія педагогіки", де у квітні 1990 р. за-

хистив кандидатську дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата педагогічних наук. За направленням Міністерства освіти України був призначений на посаду старшого викладача кафедри педагогіки Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту.

У 1993 р. призначений завідувачем кафедри практичної психології новоствореного дефектологічного факультету і обраний за конкурсом на посаду доцента цієї ж кафедри. У 2003 р., у зв'язку з утворенням Кам'янець-Подільського державного університету та реформуванням підрозділів, переведений на посаду доцента кафедри реабілітаційної педагогіки, переіменованої згодом на кафедру дефектології.

Викладач сумлінно виконує свої професійні обов'язки та громадські доручення. Для забезпечення високого рівня викладання розробив навчально-методичні комплекси з дисциплін, які викладає: “Педагогіка”, “Історія педагогіки”, “Етнопедагогіка”, “Основи наукових досліджень”, “Педагогіка з історією педагогіки”.

Двічі працював відповідальним секретарем приймальної комісії педінституту, головою відбіркової комісії факультету, виступав з лекціями перед педагогічними колективами, батьками та учнями з питань професійної орієнтації та відбору абітурієнтів до ЗВО. Неодноразово входив до складу методичної та вченої рад вишу. З 2001 р. очолює Подільське відділення Всеукраїнської асоціації ім. Василя Сухомлинського.

Коло наукових інтересів В. А. Гурського охоплює питання історії української педагогіки та педагогічної думки від найдавніших часів до сьогодення, організації науково-дослідної роботи студентів в процесі їх професійної підготовки, актуальні проблеми виховання школярів. Тема його творчої науково-дослідної роботи: “Українізація освіти в першій третині ХХ століття”. Він активний учасник наукових конференцій, у його творчому здобутку понад 80 публікацій.

За ініціативи Володимира Агафангеловича у 2000 р. спільно з лабораторією історії педагогіки Інституту педагогіки АПН України при Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті була створена науково-дослідна лабораторія історії соціально-педагогічної освіти, яка стала організатором проведення кількох всеукраїнських науково-практичних семінарів та симпозіумів (2001, 2004, 2006 рр.). За результатами цих наукових форумів В. А. Гурський упорядкував і опублікував шість томів збірників наукових праць загальним обсягом понад 100 друк. арк., затверджених ВАК України як фахові видання зі спеціальності “Педагогічні науки”. Керівництво лабораторією він виконує на громадських засадах.

Нині Володимир Агафангелович працює на кафедрі педагогіки та управління навчальним закладом.

За багаторічну сумлінну працю у науковій і навчальній роботі, активну громадську діяльність та вагомий внесок у розвиток освіти В. А. Гурський нагороджений Почесною грамотою МОН України (2008), неодноразово відзначався Почесними грамотами та цінними подарунками керівництва університету, міської та обласної держадміністрацій.

Кучинська І. О.

Основні праці:

1. Наукознавство у системі професійної підготовки студентів : навч. посіб. / П. Д. Плахтій, А. І. Шинкарук, В. А. Гурський, Л. Г. Любінська. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2006. – 132 с.
2. Гурський В. А. Науково-дослідна діяльність студентів у їх професійній підготовці : навч.-метод. посіб. / В. А. Гурський. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2006. – 104 с.
3. Гурський В. А. Витоки формування педагогічних поглядів Софії Русової / В. А. Гурський // Провісниця діяльності Софії Русової : зб. наук. праць Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : матеріали Міжнар. наук. симп., присвяч. 150-річчю від дня народж. С. Русової. Сер. соціально-педагогічна : вип. 5, у 2 т. / упоряд. В. А. Гурський. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2007. – Т. 2. – С. 68-75.
4. Гурський В. А. Педагогіка. Загальні основи педагогіки. Дидактика : навч. посіб. / В. А. Гурський, В. В. Присакар. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – 224 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: biblioteka@kpnpu.edu.ua.

5. Гурський В. А. Педагогіка: теорія виховання, управління навчально-виховним процесом : навч. посіб. / В. А. Гурський, В. В. Присакар. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – 194 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: biblioteka@kpnu.edu.ua.
6. Гурський В. А. Педагогіка. Теорія виховання. Управління навчально-виховним процесом : навч. посіб. / В. А. Гурський, В. В. Присакар. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – 218 с.
7. Гурський В. А. Основи науково-дослідної діяльності студентів соціально-педагогічних спеціальностей : навч. посіб. / В. А. Гурський. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2014. – 136 с.
8. Гурський В. А. Педагогіка. Теорія виховання. Управління навчально-виховним процесом : навч. посіб. : у 2 кн. / В. А. Гурський, В. В. Присакар. – 2-е вид. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2014. – Кн. 2. – 190 с.
9. Гурський В. А. Науково-дослідна діяльність в галузі освіти : навч.-метод. посіб. / В. А. Гурський, А. І. Босенко, О. М. Вержиховська, О. В. Гаврилов. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2014. – 136 с.
10. Гурський В. А. Основи науково-дослідної діяльності студентів соціально-педагогічних спеціальностей : навч. посіб. / В. А. Гурський. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – 136 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: biblioteka@kpnu.edu.ua.
11. Гурський В. А. Педагогіка. Загальні основи педагогіки. Теорія освіти і навчання : навч. посіб. : у 2 кн. / В. А. Гурський, В. В. Присакар. – Вид. 3-тє, допов. і перероб. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015. – Кн. 1. – 202 с.
12. Гурський В. А. Педагогіка. Теорія виховання. Управління навчально-виховним процесом : навч. посіб. : у 2 кн. / В. А. Гурський, В. В. Присакар. – 2-е вид., допов. і перероб. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015. – Кн. 2. – 220 с.
13. Гурський В. А. Теорія виховання : навч.-метод. посіб. / В. А. Гурський. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. – 142 с.
14. Гурський В. А. Теорія та історія освіти і навчання : навч.-метод. посіб. / В. А. Гурський. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. – 148 с.
15. Гурський В. А. Педагогіка з історією педагогіки : навч. посіб. / В. А. Гурський. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2017. – 268 с.

Про В. А. Гурського:

1. Співак В. І. Володимир Агафангелович Гурський / В. І. Співак // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2008. – Т. 3. – С. 125-131.
2. Співак В. І. Факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету : іст. нарис / В. І. Співак, А. Л. Глушковецький. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 60 с.

10 вересня

70 років від дня народження

Віктора Миколайовича Федорчука,

кандидата психологічних наук, доцента, професора кафедри психології освіти

Народився 10 вересня 1948 р. в с. Мілівці Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл. у селянській сім'ї. Початкову школу закінчив у рідному селі, середню освіту здобув у Чернокозиньській середній школі, яку закінчив у 1966 р.

1966 рік був не простим екзаменом для бажаючих навчатись у ВНЗ, адже атестати одночасно отримали випускники 10-х і 11-х класів. Радянська вища школа неспроможна була прийняти й 20 відсотків випускників. Віктору Миколайовичу випало очолити сільську бібліотеку. Впродовж 1967-1969 рр. служив у Збройних силах СРСР, був залучений до надання "інтернаціональної допомоги" Чехословаччині, за що отримав статус учасника бойових дій на території інших держав. Після демобілізації працював на заводі "Електроприлад". У 1970-1972 рр. навчався в Київському училищі енергетиків, оволодів професією радіотелемеханіка.

Упродовж 1972-1977 рр. здобував вищу освіту на фізико-математичному факультеті Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, був проформом групи, отримав фах фізика. Після закінчення вишу працював у харчовому технікумі на посаді голови учнівського профкому та на 0,5 ставки викладача. Цікавився проблемами соціальної психології, що давала ключ до розуміння людей, успішного спілкування з ними, вирішення різних, і навіть конфліктних, питань. Ці зацікавлення ще більше зміцніли під час стажування в Харківському політехнічному інституті.

У 1979 р. вступив до аспірантури Київського науково-дослідного інституту психології, під науковим керівництвом старшого наукового співробітника Р. О. Пономарьової підготував дисертацію, яку захистив у 1982 р. Цього ж року влився в колектив кафедри педагогіки і психології Кам'янець-Подільського педінституту. Був активним лектором товариства "Знання", відповідно до угоди з Кам'янець-Подільським цемзаводом брав участь у науковому проєкті вивчення соціально-психологічного клімату в колективі. У 1989 р. очолив новостворену кафедру психології. У 1993 р. зніціював і ліцензував перепідготовку кадрів зі спеціальності "Практична психологія", окрім кафедри очолив і це відділення.

Надзвичайно успішним і знаковим для В. М. Федорчука став 1994 рік, коли його було прийнято до Міжнародної школи з психотерапії "Трускавець 1994-1999" за напрямом "Клієнт-центрована психотерапія" К. Роджерса. Значення цієї школи в його професійному становленні важко переоцінити. Вже в 1993 р. на факультеті з перепідготовки практичних психологів він провів свій перший у житті тренінг "Особистісне зростання", одночасно опанував тренінг "Розвиток комунікативної компетентності". Для ведення групових форм роботи Віктор Миколайович створив на той час одну з кращих лабораторій психологічного консультування і тренінгів, доклав чимало зусиль для створення нового кабінету психології, наповнив їх таблицями, слайдами, літературою.

За пропозицією ректора А. О. Копилова з листопада 1997 по 2001 р. обіймав посаду проректора з соціально-психологічної роботи та зв'язків з освітніми закладами, очолюючи одночасно ще й заочний відділ. Відповідав за виховну роботу, зв'язки з іншими закладами освіти, вніс свою долю зусиль у відкриття навчально-консультативного центру в м. Шепетівці, налагодження співпраці з обласними, міськими і районними управліннями і відділами освіти сусідніх областей. У 2002 р. за наказом ректора університету Віктор Миколайович був переведений на посаду проректора з навчально-методичної роботи, координував роботу з переведення процесу навчання на засади, передбачені Болонською декларацією. З 2005 р. працював на посаді проректора з науково-педагогічної роботи, був обраний професором кафедри психології освіти і управління. На цій посаді доклав величезних зусиль заради акредитації університету за IV рівнем у 2007 р., що стало однією з головних умов для одержання статусу національного університету. У січні 2010 р. Віктор Миколайович прийняв для себе непросте рішення піти за власним бажанням з посади проректора.

Продовжував працювати на посаді професора кафедри психології освіти, читав свої улюблені курси: соціальна психологія, психологія комунікативної компетентності, психологічне консультування, основи психотерапії, психогігієна. Провів, починаючи з 1993 р., біля двох тисяч годин тренінгів: особистісного зростання, комунікативної компетентності, формування команди та ін.

Як науковець має майже 120 публікацій: підручники, посібники, методичні рекомендації, більше 100 наукових статей.

Віктор Миколайович брав активну участь у громадсько-виховній роботі. Шість років очолював бібліотечну раду на громадських засадах, з душею ставився до університетської книгозбірні, сприяючи удосконаленню її бази, формуванню електронної бібліотеки. Тільки за 2003-2010 рр. передав з власної бібліотеки сотні книг, придбав у Києві на книжковому ринку і скопіював з Інтернету понад 6000 електронних книг, переважно з психології. Добре прислужився і міській громаді: за сумісництвом працював у новоствореному Центрі соціальної служби для молоді, виступав на конференціях з формування християнської моралі, організатором яких був міськвиконком.

За багаторічну і багатогранну діяльність В. М. Федорчук отримав дві Почесні грамоти МОН України (1987, 1998), знак “Відмінник освіти України” (1997), Почесну грамоту Верховної Ради України (2003), Почесну грамоту Хмельницької обласної державної адміністрації (2008), відзнаку Кам’янець-Подільського міського голови “За заслуги перед міською громадою” (2008), знак МОН України “Василь Сухомлинський” (2009), Почесний диплом “За особистий творчий внесок в удосконалення змісту навчально-виховного процесу” (за організацію виставки “Сучасна освіта в Україні” 2008, 2009), Почесну грамоту Хмельницького обласного управління освіти і науки, молоді та спорту (2012) та ін.

Восени 2016 р. Віктор Миколайович завершив трудову діяльність в університеті у зв’язку з переходом на іншу роботу.

Завальнюк О. М.

Основні праці:

1. Федорчук В. М. Соціально-психологічний тренінг “Розвиток комунікативної компетентності викладача” : навч.-метод. посіб. / В. М. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Абетка, 2003. – 240 с.
2. Федорчук В. М. Соціально-психологічний тренінг “Розвиток комунікативної компетентності викладача” : навч.-метод. посіб. для викл. та студ. вищ. навч. закл. / В. М. Федорчук. – 2-е вид. – Кам’янець-Подільський : Абетка, 2006. – 240 с. – (Рек. МОН України).
3. Федорчук В. М. Зміна парадигми вищої освіти у контексті Болонської декларації / В. М. Федорчук // Наук. вісн. Чернівецького ун-ту : зб. наук. пр. – Вип. 300: Педагогіка та психологія. – Чернівці, 2006. – С. 167-175.
4. Федорчук В. М. Тренинговая подготовка как средство формирования профессионального коммуникативного компонента будущих психологов / В. М. Федорчук // Общение–2006: На пути к энциклопедическому знанию : матер. междунар. конф., 19-21 октября 2006 г. / Психологический институт РАО. – Москва, 2006. – С. 335-342.
5. Концепcyjne ujęcie kształtowania środowiska oświatowego w edukacji ustawicznej // Kształcenie ustawiczne do wielokulturowości / pod red. Tadeusza Lewowickiego i Franciszka Szloska – Warszawa ; Radom, 2009. – S. 405–408.
6. Федорчук В. М. Проблема емоційного “вигорання” керівника тренінгу та його профілактика / В. М. Федорчук // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам’янець-Подільський, 2009. – Вип. 4. – С. 450-457.
7. Федорчук В. М. Соціально-психологічний тренінг / В. Н. Федорчук // Психологія общения : енцикл. словарь / под общ. ред. А. А. Бодалева. – Москва : Изд-во “Когито-Центр”, 2011. – С. 286-287.
8. Федорчук В. М. Тренинги общения: классификация / В. Н. Федорчук // Психология общения : энцикл. словарь / под общ. ред. А. А. Бодалева. – Москва : Изд-во “Когито-Центр”, 2011. – С. 289-290.
9. Федорчук В. М. Тренингова психокорекція міжособистісних стосунків майбутніх фахівців / В. М. Федорчук // “Актуальні проблеми педагогіки і психології” : матер. міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 7-8 жовт. 2011 р. : у 2-х ч. – Львів, 2011. – Ч. 1. – С. 91-93.
10. Федорчук В. М. Психологічне забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців / В. М. Федорчук // Педагогіка і психологія: традиції та інновації : матер. наук.-практ. конф., м. Харків, 17–18 лют. 2012 р. – Харків, 2012. – С. 49-51.
11. Федорчук В. М. Тренинговая подготовка будущих психологов до психогієнічної саморегуляції / В. М. Федорчук // Теорія і практика проектування авторських педагогічних систем : зб. матер. всеукр. наук.-практ. конф., 26-27 квіт. 2012 р., м. Кривий Ріг. – Київ, 2012. – С. 119-125.
12. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання : навч. посіб. / В. М. Федорчук. – Київ : Вид-во “Центр учбової л-ри”, 2014. – 248 с.
13. Федорчук В. М. Прийоми і техніки психологічної допомоги: теорія і практика : семінар-практикум для практичних психологів / В. М. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Вид. Зволейко Д. Г., 2014. – 44 с.
14. Федорчук В. М. Вимоги до особистості ведучого тренінгу / В. М. Федорчук // Особистісно-професійний розвиток майбутнього педагога : [кол. моногр.] / за ред. М. В. Савчина. – Дрогобич : Вид. від. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2014. – 331 с.
15. Федорчук В. М. Як стати психологом для себе : [наук.-попул. вид.] / В. М. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : Вид. Зволейко Д. Г., 2015. – 252 с.

Про В. М. Федорчука:

1. Завальнюк О. М. Віктор Миколайович Федорчук / О. М. Завальнюк // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 499-520.
2. Гладченко П. М. Знані люди Кам'яниччини: Федорчук Віктор Миколайович / П. М. Гладченко // Кам'яниччина: історія, розвиток, перспективи : наук. зб. – Кам'янець-Подільський, 2008. – С. 187.
3. Парашук В. [Федорчук В. М.] Життя – гра з пазлами, які потрібно з'єднати... : біобібліографічний нарис / В. М. Парашук. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2013. – 244 с.
4. Федорчук Віктор Миколайович // Завальнюк О. М. Подільські науковці й освітяни: звершення в ім'я незалежної України. Персональний вимір / О. М. Завальнюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – С. 491-512.

15 вересня

65 років від дня народження

Юрія Олександровича Маркітантова,

кандидата філологічних наук, доцента, професора кафедри української мови, декана факультету української філології та журналістики (2004-2016)

Народився 15 вересня 1953 р. в селищі Вовковинці Деражнянського р-ну Хмельницької обл. в сім'ї службовців. 1961-1971 рр. навчався в Деражнянській середній школі.

З 1971 р. мешкає у Кам'янці-Подільському. До призову в армію, з вересня до грудня 1971 р., працював різноробчим Кам'янець-Подільської лінійно-технічної дільниці Кам'янець-Подільського експлуатаційно-технічного управління зв'язку. Після завершення строкової служби у лютому 1974 р. пішов працювати на завод “Електроприлад” спочатку учнем, а потім слюсарем-складальником радіоапаратури.

З 1974 по 1978 рр. навчався на філологічному факультеті Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту за спеціальністю “Російська мова і література”. Виявляв схильність до педагогічної та наукової роботи. Брав участь у роботі наукових гуртків. Виступав з доповідями і повідомленнями на студентських наукових конференціях. Написав та захистив дипломну роботу “Жанр балади у поезії 20-х років” під керівництвом Г. М. Красевської.

Після отримання вищої освіти працював учителем російської мови і літератури спочатку у Княжпільській середній, а потім у Колибаївській восьмирічній школі.

У 1980 р. прийнятий на посаду асистента кафедри російської мови Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту.

У 1983 р. вступив до аспірантури Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького на спеціальність “Російська мова”. Дисертацію “Функционирование фразеологизмов в русской поэтической речи советского времени (60-80-е гг. XX в.)” захистив 1987 року у спеціалізованій раді Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького.

Після завершення навчання в аспірантурі повернувся на роботу до Кам'янець-Подільського державного пединституту. Працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента. Звання доцента здобув у 1992 р. З 1993 р. працював на посаді доцента кафедри української мови. 2011 року його обрано на посаду професора цієї ж кафедри.

З 1989 р. до січня 2004 р. працював заступником декана філологічного факультету (з 2002 р. – факультету української філології). 5 січня 2004 р. вченою радою факультету обраний на посаду декана. За час його керівництва відкрито спеціалізацію “Редагування освітніх видань” і ліцензовано спеціальність “Журналістика”.

У 2005 р. факультет було перейменовано у факультет української філології та журналістики.

Юрій Олександрович є фахівцем східнослов'янської фразеології. Наукові інтереси – фразеологія, лінгвостилістика. Працює над проблемами, пов'язаними

з функціонуванням фразеологічних одиниць у поетичних текстах (на матеріалі східнослов'янських мов). Брав участь у міжнародних, всесоюзних, всеукраїнських та університетських наукових конференціях Ю. О. Маркітантов – автор понад 90 публікацій, з них 1 монографія, навчальні та навчально-методичні посібники, один з яких – з грифом Міністерства освіти і науки України, низки наукових статей.

Забезпечує читання курсів: теоретичні проблеми сучасного мовознавства, методика наукових досліджень, основи наукових досліджень, українська мова за професійним спрямуванням, спецкурси з фразеології. Відповідальний редактор наукового збірника “Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки”.

“Відмінник освіти України”, нагороджений Грамотою Міністерства освіти і науки України, грамотами Кам’янець-Подільської міської ради, університету, знаком університету “За вагомий внесок у розвиток освіти та науки”.

Марчук Л. М.

Основні праці:

1. Маркітантов Ю. Фразеологізми у поетичному тексті: функціонально-стилістична класифікація у світлі ідей Л. А. Булаховського / Ю. Маркітантов // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки.* – Кам’янець-Подільський, 2001. – Вип. 5. – С. 136-138.
2. Маркітантов Ю. О. Функціонування фразеологізмів у сучасному українському діловому мовленні / Ю. О. Маркітантов // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 15-16 квіт. 2002 р. : у 2 т.* – Кам’янець-Подільський, 2002. – Т. 1. – С. 126-127.
3. Білоусова Т. П. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Т. П. Білоусова, Ю. О. Маркітантов. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2003. – 120 с.
4. Маркітантов Ю. О. Актуалізація фразеологізмів у поезії Ігоря Римаука / Ю. О. Маркітантов // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 7-8 квіт. 2004 р. : у 3 т.* – Кам’янець-Подільський, 2004. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 32-35.
5. Маркітантов Ю. О. Способи актуалізації фразеологізмів у поетичних текстах (на матеріалі східнослов'янської поезії) / Ю. О. Маркітантов // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. Науки : у 2 т.* – Кам’янець-Подільський, 2005. – Вип. 11. – Т. 2. – С. 12-21.
6. Білоусова Т. П. Як підготувати наукову роботу : [метод. рек.] / Т. П. Білоусова, Ю. О. Маркітантов. – Кам’янець-Подільський : Зарічківський, 2007. – 76 с.
7. Маркітантов Ю. О. Факультет української філології та журналістики Кам’янець-Подільського національного університету: поступ вперед / Ю. О. Маркітантов // *Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць.* – Кам’янець-Подільський, 2008. – Т. 11. – С. 80-97.
8. Маркітантов Ю. О. Факультет української філології та журналістики Кам’янець-Подільського національного університету : іст. нарис / Ю. О. Маркітантов, В. Б. Стецюк. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2008. – 120 с.
9. Маркітантов Ю. О. Фразеологічні одиниці у поетичному світі Оксани Почапської / Ю. О. Маркітантов // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 12–13 берез. 2008 р. : у 5 т.* – Кам’янець-Подільський, 2008. – Вип. 7. – Т. 2. – С. 41-43.
10. *Короткий словник-довідник термінів спорту та фізичної культури : навч. посіб. / уклад.: Ю. О. Маркітантов, В. Ю. Маркітантова.* – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2010. – 68 с.
11. Маркітантов Ю. О. Фразеологія в східнослов'янському мовленні : монографія / Ю. О. Маркітантов. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2011. – 148 с.
12. Маркітантов Ю. О. Фразеологічні новотвори в газетних текстах / Ю. О. Маркітантов // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки.* – Кам’янець-Подільський, 2011. – Вип. 25. – С. 286-288.
13. *Короткий словник-довідник термінів спорту та фізичної культури : навч. посіб. / уклад.: Ю. О. Маркітантов, В. Ю. Маркітантова.* –2-е вид., допов. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2014. – 72 с.
14. Маркітантов Ю. О. Авторське слово в художній прозі Миколи Невидайла (на матеріалі повісті “Родове прокляття”) / Ю. О. Маркітантов, Л. В. Поплавська // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки.* – Кам’янець-Подільський, 2016. – Вип. 42. – С. 138-141.

15. Маркітантов Ю. О. Паремії в художньому мовленні Марії Магіос / Ю. О. Маркітантов // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 14-15 берез. 2017 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – Вип. 16. – Т. 3. – С. 81-82.

Про Ю. О. Маркітантова:

1. Гавришук А. П. Юрій Олександрович Маркітантов / А. П. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 297-305.
2. Маркітантов Юрій Олександрович // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка : [ювіл. вид.] / [авт.-упоряд. Я. Білейчук ; редкол.: О. М. Завальнюк, В. А. Смолій, В. С. Степанков та ін.]. – Київ : Вид-во Логос Україна, 2008. – С. 62.
3. Маркітантов Юрій Олександрович // Маркітантов Ю. О. Факультет української філології та журналістики Кам'янець-Подільського національного університету : історичний нарис / Ю. О. Маркітантов, В. Б. Стецюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 59.
4. Юрій Олександрович Маркітантов // Актуальні проблеми українського мовознавства та лінгводидактики (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, Л. М. Марчук, Л. А. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2009. – С. 48-55.

16 вересня

50 років від дня народження

Лесі Людвигівни Галаманжук,

доктора педагогічних наук, доцента,

професора кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти

Народилася 16 вересня 1968 р. в м. Кам'янці-Подільському в родині службовців. Після закінчення загальноосвітньої школи № 5 у 1985 р. вступила до Кам'янець-Подільського державного педінституту на педагогічний факультет за спеціальністю “Педагогіка і методика початкового навчання та образотворчого мистецтва”. Закінчивши заочну форму навчання у 1992 р. отримала кваліфікацію вчителя початкових класів і образотворчого мистецтва. Упродовж 1992–2000 рр. працювала викладачем та майстром виробничого навчання у Вищому професійному училищі № 14 м. Кам'янця-Подільського.

З вересня 2003 р. прийнята на посаду асистента кафедри педагогіки і методики початкового навчання і образотворчого мистецтва Кам'янець-Подільського державного університету. З листопада 2003 р. розпочала навчання у цільовій аспірантурі Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Після завершення аспірантури (листопад 2006 р.) працювала на посаді асистента кафедри педагогіки і методики початкового навчання та дошкільного виховання Кам'янець-Подільського державного університету, а 30 листопада 2007 р. захистила кандидатську дисертацію на тему “Підготовка майбутніх дошкільних педагогів до комплексного використання творів пластичного мистецтва у вихованні старших дошкільників”.

У грудні 2008 р. переведена на посаду старшого викладача кафедри педагогіки та методики дошкільної і початкової освіти. У цьому статусі працювала до квітня 2011 р., після – переведена на посаду доцента цієї ж кафедри. Водночас, з вересня 2011 р. по листопад 2012 р. прийнята на посаду доцента кафедри педагогіки та психології Львівського державного університету фізичної культури.

Вагомим у формуванні наукових інтересів Лесі Людвигівни був вплив доктора педагогічних наук, професора Б. М. Шияна, доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора Г. А. Єдинака, академіка НАПН України, доктора педагогічних наук, професора М. О. Носко, дійсного члена НАПН України, доктора педагогічних наук, професора А. М. Богуш. Це значною мірою вплинуло на її подальшу наукову діяльність: з листопада 2012 р. по листопад 2015 р. була докторантом кафедри теорії та методики фізичного виховання Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 03 березня

2016 р. успішно захистила дисертацію з теми “Теоретико-методичні засади превентивного розвитку рухової активності дітей дошкільного віку у процесі занять фізичною культурою” на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров’я) у спеціалізованій вченій раді Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.

З вересня 2016 р. продовжує працювати на кафедрі теорії та методик дошкільної і початкової освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на посаді професора.

Бере участь у роботі наукової лабораторії “Теоретико-методологічні засади дошкільної і початкової освіти” та наукової лабораторії “Гендерні профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації”.

Викладає дисципліни: оздоровчі технології та діагностичні методики фізичного розвитку дітей; основи наукових досліджень; сучасні технології викладання фахових методик дошкільної освіти у вищій школі; теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти; методика навчання освітньої галузі “Технології”; технології вивчення галузі “Технології”; технології вивчення галузі “Здоров’я і фізична культура”.

Коло наукових інтересів Л. Л. Галаманжук: теоретико-методичні основи диференційованого фізичного виховання у дошкільних, загальноосвітніх і вищих навчальних закладах; технології формування і реалізації змісту руху “Спорт для всіх” у аспекті превенції в дошкільний період і початковій школі негативних тенденцій у стані здоров’я, фізичному розвитку, вияві функціональних показників дітей; теоретико-методичні основи рухової діяльності дітей з обмеженими функціями в системі спеціальних навчальних, реабілітаційних закладів і системі “дитина-фахівець-сім’я” в дошкільний період і початковій школі; підготовка компетентних фахівців із дошкільної і початкової освіти.

Упродовж науково-педагогічної діяльності опублікувала 1 монографію, 4 навчальні посібники, понад 50 наукових статей.

Єдинак Г. А.

Основні праці:

1. Галаманжук Л. Л. Використання історії пластичного мистецтва в практиці виховання старших дошкільників : метод. рек. / Л. Л. Галаманжук. – Кам’янець-Подільський : Заричкій А. М., 2006. – 92 с.
2. Клюс О. А. Організація і методика корекції психофізичного стану учнів других класів у процесі фізичного виховання : метод. посіб. / О. А. Клюс, Л. Л. Галаманжук, Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2013. – 204 с.
3. Галаманжук Л. Л. Особливості розвитку психічних функцій, пов’язаних з пізнавальними процесами, у хлопчиків з різною спрямованістю мануальної рухової асиметрії між 4 і 6 роками / Л. Л. Галаманжук // “Strategiczne pytania światowej nauki – 2013” : materiały IX Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji, 07-15 lutego 2013 roku. – Przemysł, 2013. – Vol. 31 : Fizyczna kultura i sport. – P. 15-20.
4. Gerasymchuk A. Efficiency of prevention-targeted curriculum in the correction of children’s physical condition and dynamics of their mental activity during physical exercising [Electronic resurse] / A. Gerasymchuk, L. Galamandjuk // Journal of Health Sciences. – 2014. – Vol. 4(10). – P. 357-370. – Retrieved from :<http://journal.rsw.edu.pl/index.php/JHS/article/view/2014%3B4%2810%20%3A357-370>.
5. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Л. Л. Галаманжук, Л. В. Балацька, Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Друк. «Рута», 2014. – 160 с.
6. Galamandjuk L. Peculiarities of physical abilities and development of physical features of boys with different orientation of manual motor asymmetry within 4-6 years of life [Electronic resurse] / L. Galamandjuk // Journal of Health Sciences. – 2014. – Vol. 4(9). – P. 89-100. – Retrieved from: <http://journal.rsw.edu.pl/index.php/JHS/article/view/2014%3B4%289%29%3A89-100>.
7. Герасимчук А. Ю. Програмування занять фізичними вправами превентивної спрямованості для 6-річних дітей : навч. посіб. / А. Ю. Герасимчук, Л. Л. Галаманжук, Г. А. Єдинак. – Кам’янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2014. – 180 с.

8. Галаманжук Л. Л. Сравнительный анализ развития в дошкольный период когнитивных функций девочек и мальчиков с разной направленностью мануальной двигательной асимметрии / Л. Л. Галаманжук // Вісн. Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2014. – Вип. 118. – Т. 3. – С. 57-61.
9. Галаманжук Л. Л. Влияние разных вариантов обучения основным движениям на физическую подготовленность 4-летних девочек с различной двигательной асимметрией / Л. Л. Галаманжук // Modern scientific potential-2015 : materials of the XI international scientific and practical conference, February 28 – march 7, 2015, Sheffield. – Sheffield : Science and education ltd, 2015. – Vol. 27 : Physical culture & sport. – P. 66-75.
10. Галаманжук Л. Л. Вплив різних підходів до навчання основним рухам на фізичну підготовленість 4-річних хлопчиків із існуючими варіантами рухової асиметрії / Л. Л. Галаманжук // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 5. – С. 3-8.
11. Галаманжук Л. Л. Эффективность экспериментальной системы в овладении детьми основными рухами на мануальную вправність / Л. Л. Галаманжук // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 7. – С. 3-9.
12. Галаманжук Л. Эффективность методичной системы превентивного развития руховой активности у поліпшенні фізичних якостей дітей упродовж шостого року / Л. Л. Галаманжук // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 6. – С. 3-9.
13. Галаманжук Л. Л. Эффективность разных подходов до навчання під час занять фізичною культурою в розвитку рухової активності 4-річних дівчаток з існуючими варіантами мануальної рухової асиметрії / Л. Л. Галаманжук // Молодіжний наук. вісн. Східноєвропейського нац. ун-ту ім. Лесі Українки : зб. наук. праць. – Луцьк, 2015. – Вип. 17. – С. 89-96.
14. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015. – 500 с.
15. Галаманжук Л. Л. Структурно-функціональна модель системи превентивного розвитку рухової активності дітей дошкільного віку у процесі занять з фізичної культури / Л. Л. Галаманжук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : наукові записки РДГУ : зб. наук. праць. – Рівне, 2015. – Вип. 11(54). – С. 145-151.
16. Єдинак Г. Стан залучення студентів медичних коледжів до занять фізичними вправами в різних формах / Г. Єдинак, Г. Кубай, В. Мисів, Л. Галаманжук // Історичні, теоретико-методичні, медико-біологічні аспекти фізичної культури і спорту : матер. наук.-практ. конф., 6-7 квіт. 2016 р. – Чернівці, 2016. – С. 24-29.

Про Л. Л. Галаманжук:

1. Леся Людвигівна Галаманжук // Розвивальні й оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації (наукова школа) : бібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, В. М. Мисів, Л. А. Онуфрієва та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2009. – Вип. 4. – С. 26-28.
2. Галаманжук Леся Людвигівна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kdro.kpnu.edu.ua>. – Назва з екрану.
3. Галаманжук Леся Людвигівна // Педагогічний: віхи розвою : іст. нарис / Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – С. 71-72.

21 вересня

105 років від дня народження

Євгеній Мойсейович Гінзбург (1913-2000),

кандидата філологічних наук, доцента кафедри зарубіжної літератури

Народилася 21 вересня 1913 р. в Білорусії у м. Рогачові. У різні роки батьки змінювали місця проживання – мешкали в Маріуполі, Харкові та інших містах. У 1933 р. Є. М. Гінзбург, завершивши навчання у Харківському технікумі іноземних мов, вступила на філологічний факультет Київського державного університету, який закінчила у 1937 р. До 1939 р. працювала викладачем англійської мови Білоцерківського сіль-

ськогосподарського інституту, упродовж 1939-1941 рр. – у вишах Харкова, паралельно навчаючись в аспірантурі Харківського державного університету. Дисертацію виконувала під науковим керівництвом видатного українського літературознавця академіка О. І. Білецького, але захистити роботу завадила війна.

У роки війни мешкала в м. Барнаул Алтайського краю. Працювала організатором культмасової роботи в евакогоспіталі та лектором Алтайського крайового лекційного бюро. За сумлінну працю нагороджена медаллю “За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.”.

Після повернення в Україну з вересня 1944 р. до 1970 р. працювала у Кам’янець-Подільському державному педагогічному інституті на різних посадах. Викладала загальні та спеціальні курси літератури для студентів-філологів та істориків.

У 1947 р. захистила дисертацію про роман англійського письменника Вільяма Ґодвіна “Пригоди Калеба Вільямса” і здобула науковий ступінь кандидата філологічних наук.

Євгенія Мойсеївна Гінзбург є автором низки літературно-критичних праць, методичних розробок, наукових статей. Вона вела значну громадську роботу, була лектором товариства “Знання”, очолювала партбюро факультету. Її плідна науково-педагогічна діяльність та активна життєва позиція відзначена державними нагородами, зокрема грамотами Міністерства народної освіти та Президії Верховної ради України.

У 1970 р. у зв’язку з сімейними обставинами С.М. Гінзбург змушена була припинити роботу. У 1980 р. переїхала до м. Хмельницького, де й провела останні двадцять років життя, не пориваючи, однак, зв’язків із Кам’янець-Подільським і відгукуючись на найважливіші події наукового і громадського життя рідного вишу.

Кеба О. В.

Основні праці:

1. Гінзбург Е. М. Научно-художественная конференция как средство идейно-эстетического воспитания молодежи : метод. разработка для школ и педучилищ области / Е. М. Гинзбург, Е. И. Королькова. – Хмельницкий, 1954. – 19 с.
2. Гинзбург Е. М. Изучение творчества Шекспира в 9 классе : метод. разработка для школ области / Е. М. Гинзбург, Е. И. Королькова. – Каменец-Подольский, 1955. – 60 с.
3. Гинзбург Е. М. З життя – в книгу, з книги – в життя : [про М. Островського] / Є. М. Гінзбург // Кам’янець-Подільський : літературно-художній альманах. – 1956. – № 1. – С. 117-122.
4. Гинзбург Е. М. Изучение творчества Гете в 9 классе / Е. М. Гинзбург. – Каменец-Подольский, 1956. – 90 с.
5. Гинзбург Е. М. Нова інтерпретація стародавнього сказання в драмі Назима Хікмета “Легенда про любов” / Є. М. Гінзбург // Наук. записки Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Серія іст.-філол. – Кам’янець-Подільський, 1957. – С. 70-98.
6. Гинзбург Е. М. Воспитание патриотизма и интернационализма на занятиях по внеклассному чтению в 5-7 классах. Из опыта работы / Е. М. Гинзбург, В. А. Ивашкова. – Каменец-Подольский, 1958. – 68 с.
7. Гинзбург Е. М. Литературный портрет в романах Диккенса / Е. М. Гинзбург // Тези доп. викл. на звіт. сесії про наук. роботу за 1960 рік / Кам’янець-Подільський, 1961. – С. 25-27.
8. Гинзбург Е. М. Мислення і звучання: кілька слів про книжку “Рукопис” Івана Іова / Є. М. Гінзбург // Дзвін. – 2000. – № 3. – С. 157-158.

Про Є. М. Гінзбург:

1. Сохацька Є. Прекрасна в часоплині / Є. Сохацька // Кам’янець-Поділ. вісн. – 1993. – 2 жовт.
2. Сохацька Є. Слава перемозі над усіма зневірами / Є. Сохацька // Кам’янець-Поділ. вісн. – 2000. – 17 листоп.
3. Сваричевський А. Образи таких людей не блякнуть ніколи / А. Сваричевський // Педагогічний вісн. – 2003. – № 2. – С. 34-35.
4. Марчук-Мачківська М. “Немає в пам’яті межі...”: [про Є. М. Гінзбург] // Подільські вісті. – 2003. – 28 жовт.

5. Гавришук А. П. Гінзбург Євгенія Мойсейівна / А. П. Гавришук // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 93-101.
6. Євгенія Мойсейівна Гінзбург // Завальнюк О. М. Кам'янець-Подільський державний учительський інститут у роки Великої Вітчизняної війни: дослідження, документи і матеріали, спогади / О. М. Завальнюк, В. С. Прокопчук, А. П. Гавришук. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 89-94.

22 вересня

80 років від дня народження

Зої Єгорівни Запорожан,

кандидата сільськогосподарських наук, доцента,
професора кафедри математики і природознавства з методикою викладання

Народилася 22 вересня 1938 р. в с. Свесса Ямпільського р-ну Сумської обл. в сім'ї службовців. У 1956 р. закінчила Правдинську середню школу Охтирського району Сумської обл., у цьому ж році вступила до Уманського сільськогосподарського інституту на плодовоовочевий факультет, який закінчила в 1961 р. за спеціальністю вчений агроном-плодовоовочівник. Після закінчення інституту деякий час працювала агрономом-садівником у с. Рахманів Шумського р-ну Тернопільської обл., потім учителем біології і виробничого навчання у Кириківській середній школі Охтирського р-ну.

За сімейними обставинами перейшла на посаду агронома-інспектора Таращанської контрольно-насіневої лабораторії (Київська обл.), звідки у 1969 р. отримала рекомендацію на навчання в аспірантурі Уманського сільськогосподарського інституту на кафедрі агрохімії та ґрунтознавства. Після закінчення аспірантури в 1973 р. працювала асистентом на цій же кафедрі і за сумісництвом обіймала посаду декана факультету громадських професій. У 1973 р. захистила кандидатську дисертацію, здобула вчений ступінь кандидата сільськогосподарських наук.

У 1974 р. була обрана за конкурсом на заміщення вакантної посади викладача землезнавства і природознавства Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту ім. В. П. Затонського на педагогічний факультет. Невдовзі зайняла посаду старшого викладача, доцента кафедри математики і природознавства з методикою викладання. У травні 1979 р. Зої Єгорівні присвоєно вчене звання доцента, а з квітня 2007 р. – професора цієї ж кафедри.

Запорожан Зоя Єгорівна – висококваліфікований фахівець у галузі природознавства та методики викладання природничих дисциплін у вищій школі. Багато зусиль вона доклала для забезпечення викладання та навчання дидактичними і методичними матеріалами. Зокрема, обладнано кабінет природознавства, з якого згодом було створено кабінети зоології та ботаніки, створено кабінети загального землезнавства, екології, виготовлено низку стендів, необхідну кількість роздаткового, дидактичного матеріалів, створено мінералогічну колекцію тощо. Вона розробила методичні рекомендації до всіх лабораторно-практичних занять із загального землезнавства, ботаніки, зоології, методики викладання природознавства у початковій школі. Постійно займалася науково-дослідною роботою, працювала з дипломниками, магістрантами. Основні напрями її дослідницьких пошуків були спрямовані на вдосконалення методики природничої, в тому числі екологічної освіти, формування екологічної культури учнів та студентів. У її науковому доробку понад 50 публікацій: навчальні та навчально-методичні посібники, методичні розробки, наукові статті.

Зоя Єгорівна завжди була активним учасником громадського життя закладу, добросовісно виконувала свої службові обов'язки, виявляючи творчий підхід та ініціативу, за що неодноразово одержувала подяки та нагороди: “Відмінник освіти України”, Почесна грамота МОН України, медаль “Ветеран праці К-ПДУ”, “За вагомий внесок в розвиток освіти і науки К-ПДУ”, Почесні грамоти обласного, районного відділів освіти, занесена на дошку пошани університету “Працею звеличені”.

Лабунець В. М.

Основні праці:

1. Запорожан З. Є. Методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять з ботаніки / З. Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський, 1983. – 65 с.
2. Запорожан З. Є. Методичні вказівки до проведення польової практики з ботаніки для студентів I-II курсів пед. ф-ту / З. Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський, 1997. – 24 с.
3. Запорожан З. Є. Екологія в початковій школі: дидактичні матеріали з методикою їх використання : [навч. посіб.] / З. Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 1999. – 200 с.
4. Запорожан З. Є. Основи сільського господарства: лабораторно-практичні заняття : [навч.-метод. посіб.] / З. Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, інформ. вид. від., 2004. – 122 с.
5. Запорожан З. Є. Сезонні спостереження в природі : навч. посіб. / З. Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2004. – 264 с.
6. Запорожан З. Є. Екологія в початковій школі : навч.-метод. посіб. / З. Є. Запорожан. – 2-е вид., допов. і переробл. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, інформ.-вид. від., 2005. – 252 с.
7. Запорожан З. Є. Патріотичне виховання школярів у сучасних умовах навчально-виховного процесу / З. Є. Запорожан // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 17-18 жовт. 2006 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2006. – Вип. 5. – Т. 1. – С. 158-159.
8. Запорожан З. Є. Програма краєзнавчої роботи в школі / З. Є. Запорожан // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 18-19 квіт. 2007 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Вип. 6. – Т. 1. – С. 143-145.
9. Запорожан З. Є. Практикум з основ природознавства : навч. посіб. / З. Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2008. – 236 с.
10. Запорожан З. Є. Тестове оцінювання знань у початковій школі (3-4 кл.) / З. Є. Запорожан // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 12-13 берез. 2008 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 7. – Т. 5. – С. 86-87.
11. Запорожан З. Є. Мотиваційна діяльність вчителя на уроках "Людина і світ" в світлі інтерактивних технологій / З. Є. Запорожан // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 10-11 берез. 2010 р. : у 5 т. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 9. – Т. 4. – С. 92-94.
12. Гнатенко О. С. Формування професійної готовності студентів педагогічного факультету до здійснення екологічного виховання на уроках математики в початкових класах / О. С. Гнатенко, З. Є. Запорожан // Зб. наук. пр. "Педагогічна освіта: теорія і практика". – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 8. – С. 273-279.
13. Запорожан З. Є. Ситуативні технології на інтегрованих уроках з громадянської освіти / З. Є. Запорожан // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 5-6 берез. 2013 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 12. – Т. 3. – С. 192-193.
14. Запорожан З. Є. Особливості методики проведення практичних занять зі студентами педагогічного факультету / З. Є. Запорожан // Зб. наук. пр. "Педагогічна освіта: теорія і практика". – Кам'янець-Подільський, 2014. – Вип. 17 (2-2014). – С. 203-207.
15. Запорожан З. Є. Практичне спрямування підготовки майбутніх вчителів до викладання природознавства у початковій школі / З. Є. Запорожан // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 20-21 берез. 2014 р. : у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2014. – Вип. 13. – Т. 3. – С. 134-134.

Про З. Є. Запорожан:

1. Каньоса П. С. Зоя Єгорівна Запорожан / П. С. Каньоса // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Т. 3. – С. 165-171.
2. Запорожан Зоя Єгорівна // Педагогічний: віхи розвою : іст. нарис / Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 100-101.

15 жовтня

125 років від дня народження

Івана Антоновича Любарського (1893-1937),

приват-доцента кафедри новогрецької мови
богословського факультету К-ПДУУ (1919-1920),
приват-доцента кафедри всесвітньої історії ІНО (1921-1930),
професора, завідувача мовно-літературної кафедри
Кам'янець-Подільського інституту соціального виховання (1930-1932)

Народився 15 жовтня 1893 р. в слободі Сенькове Куп'янського повіту Харківської губернії в родині псаломщика. Навчався в Куп'янському духовному училищі, Харківській духовній семінарії (1909-1914), Київській духовній академії (1914-1918), отримав звання магістра. 16 січня 1919 р. міністр народної освіти І. І. Огієнко (за сумісництвом ректор університету у Кам'янці-Подільському) призначив його приват-доцентом кафедри новогрецької мови на богословському факультеті Кам'янець-Подільського державного українського університету з дорученням читати обов'язковий курс з 1 січня 1919 р.

10 лютого викладач-початківець прочитав вступну лекцію на тему "Філологія та богословіє", яку слухали і викладачі, і студенти. 3 жовтня 1919 р. Івану Антоновичу збільшили академнавантаження за рахунок годин на історико-філологічному факультеті з таких навчальних дисциплін як "Продовження історичної граматики латинської мови", "Історія римської літератури", "Початковий курс латинської мови". Восени 1920 р. він викладав дві навчальні дисципліни – "Творчість латинського автора Таціта" і "Пропедевтичний курс латинської мови".

Крім викладацької роботи займався й адміністративною. З серпня 1919 р. по вересень 1920 р. обіймав посаду секретаря історико-філологічного факультету. Займався і науковою роботою. Ще до приходу в університет опублікував кілька праць: "Взаємодносини вселюдського і національного в історії" (1917), "Історія грецької трагедії" (1918), "Ad Resrog та Гомер в своїм методословії" (1918).

Враховуючи гостру нестачу навчальної літератури з доручених йому дисциплін, у 1920 р. підготував тексти двох підручників з грецької та латинської мов. Брав участь у всеукраїнському національно-культурному і церковно-релігійному проєкті – перекладі українською мовою текстів Святого Письма. Як член комісії з перекладу богословських книг, брав участь у понад 70-ти її засіданнях (листопад 1919 – червень 1920). В орендованій університетом друкарні були підготовлені та видруковані, але не шиті у книгу перекладені тексти.

Виконував громадські доручення, так, за рішенням Ради професорів університету брав участь у лекційній пропаганді серед населення. Впродовж 1919-1920 н.р. в трудових колективах, освітніх установах і закладах прочитав лекцію на тему "Першо-християнські спілки та комунізм", 28 лекцій з питань логіки. Із заснуванням при ІНО науково-дослідної кафедри Поділля очолив одну із двох її секцій – культури, яка мала підсекції історії і археології, лінгвістики, літератури і мистецтва, а 1925 року І. А. Любарського призначили завідувачем НДК Поділля. На цій посаді він пропрацював два роки. Після реорганізації Кам'янець-Подільського ІНО в Інститут соціального виховання (1930 р.) професор І. А. Любарський очолював мовно-літературну кафедру.

Наприкінці 1932 р. було заарештовано ряд викладачів. Головним серед звинувачених був професор І. А. Любарський. Його подальша доля невідома. Дослідник С. М. Складенко стверджує, що пізніше (очевидно, наприкінці 80-х – на початку 90-х рр.) його було реабілітовано.

Завальнюк О. М.

Про І. А. Любарського:

1. Любарський Іван Антонович // Завальнюк О. М. Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах (1918–1921 рр.) / О. М. Завальнюк. – Кам'янець-Подільський, 2006. – С. 248-253.

20 жовтня

50 років від дня народження

Олександра Івановича Любинського,

доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри екології

Народився 20 жовтня 1968 р. у мальовничому подільському селі Шрубків (раніше село мало назву Кам'янецькі хутори) Летичівського р-ну Хмельницької обл. в сім'ї учителів.

У 1983 р. після закінчення восьмирічної школи в рідному селі продовжив навчання в Меджибізькій середній школі. У 1985 р. вступив до Кам'янець-Подільського державного сільськогосподарського інституту (тепер – Подільська державна аграрно-технічна академія), який закінчив у 1992 р. з відзнакою за спеціальністю “Зоотехнія”. Впродовж 1987-1989 рр. проходив службу в армії на Далекому Сході.

З 1992 р. О. І. Любинський працював у Подільському державному аграрно-технічному університеті на біотехнологічному факультеті на посадах молодшого наукового співробітника, аспіранта, асистента, доцента, завідувача кафедри. 5 червня 1996 р. захистив кандидатську дисертацію “Господарсько-біологічні особливості української червоно-рябої молочної породи різних генотипів на Буковині”. 10 червня 2009 р. захистив докторську дисертацію “Селекційно-генетичні аспекти формування і консолідації прикарпатського внутішньопородного типу української червоно-рябої молочної породи”. 21 грудня 2001 р. йому присвоєно вчене звання доцента кафедри розведення та генетики сільськогосподарських тварин, а 20 січня 2011 р. – звання професора кафедри селекційно-генетичних технологій тваринництва.

У Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка Олександр Іванович працює з вересня 2004 р. за сумісництвом на посадах доцента (з 2011 р. – професора) кафедри біології та методики її викладання. З 1 вересня 2012 р. – завідувач, професор кафедри географії та екології, а з 1 вересня 2015 р. – завідувач, професор кафедри екології. Провідний викладач з дисциплін: “Генетика з основами селекції”, “Молекулярна генетика”, “Охорона природи”, “Актуальні питання генетики людини”, “Основи ведення сільського господарства та охорони земель”, “Основи екології”, “Техноекологія”, “Біологічне різноманіття та методи його оцінювання”.

Упродовж двадцяти років займався дослідженнями, пов'язаними з особливостями формування і консолідації прикарпатського внутішньопородного типу та буковинського заводського типу української червоно-рябої молочної породи. Автор селекційних досягнень: “Заводський тип української червоно-рябої молочної породи “Буковинський” та “Заводська лінія української червоно-рябої молочної породи Рігела 352882” (Наказ Міністерства аграрної політики України та УААН № 902/133 від 13 грудня 2007 р.).

За результатами науково-дослідної роботи в 1995-1996 рр. отримував стипендію Кабінету Міністрів України для молодих вчених, у 2005 р. нагороджений відзнакою Міністерства аграрної політики України “Відмінник аграрної освіти і науки”. У 2011 р. обраний академіком Міжнародної академії аграрної освіти, а у 2013 р. – членом Міжнародної асоціації екологів університетів. Результати наукової діяльності висвітлені в понад 200 публікаціях, у тому числі в 7 монографіях, 6 навчальних посібниках (3 – рекомендовані МОН України).

Сучасні пріоритети наукової діяльності професора О. І. Любинського пов'язані з проблемами екологічної генетики, розробкою ефективних методів збереження біорізноманіття України. Олександр Іванович проводить наукову роботу за темами “Еколого-генетичний, біологічний, хімічний, фізико-географічний моніторинг біорізноманіття Поділля і Буковини” (0112U005651), “Розробка системної оцінки та моніторингу генофонду домашніх тварин” (0110U006076), активно займається підготовкою наукових кадрів при Інституті розведення і генетики тварин НААН та Подільському аграрно-технічному університеті. Підготував одного кандидата наук.

Високі професійні якості, величезна працездатність, шанобливе та уважне ставлення до людей створили Олександрові Івановичу заслужений авторитет серед колег та студентів.

Конет І. М.

Основні праці:

1. Інтер'єр сільськогосподарських тварин : лекція / Й. З. Сірацький, Б. М. Гопка, О. І. Любинський [та ін.] ; за ред. Й. З. Сірацького. – Київ : Наук. світ, 2000. – 75 с.
2. Екстер'єр молочних корів: перспективи оцінки і селекції : монографія / Й. З. Сірацький, Я. Н. Данилків, О. І. Любинський [та ін.] ; за ред. Й. З. Сірацького, Є. І. Федорович. – Київ : Наук. світ, 2001. – 146 с.
3. М'ясна продуктивність великої рогатої худоби різних генотипів : монографія / М. Г. Повозніков, М. О. Мазуренко, О. І. Любинський [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2002. – 44 с.
4. Селекційно-генетичні та біологічні особливості абердин-ангуської породи в Україні : монографія / Й. З. Сірацький, В. О. Пабат, О. І. Любинський [та ін.] ; за ред. Й. З. Сірацького, Є. І. Федорович. – Київ : Наук. світ, 2002. – 203 с.
5. Рекомендації по організації відтворення великої рогатої худоби / В. П. Буркат, Ю. Ф. Мельник, О. І. Любинський [та ін.]. – Київ : Наук. світ, 2002. – 27 с.
6. Методи селекції української червоно-рябої молочної породи : монографія / М. В. Зубець, В. П. Буркат, О. І. Любинський [та ін.]. – Київ, 2005. – 436 с.
7. Програма розвитку племінного скотарства в господарствах Чернівецької області / О. І. Любинський, М. Г. Повозніков, Р. В. Ячник [та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 48 с.
8. Виробництво молока на малій фермі : практ. Посіб. / А. Т. Цвігун, М. Г. Повозніков, О. І. Любинський [та ін.] ; за ред. А. Т. Цвігуна, В. Б. Кирилюка. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 216 с.
9. Програма підвищення кваліфікації дорадників та експертів-дорадників за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин / В. П. Буркат, Й. З. Сірацький, Є. І. Федорович, О. І. Любинський. – Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2008. – 12 с.
10. Інтер'єр сільськогосподарських тварин : навч. посіб. / Й. З. Сірацький, Є. І. Федорович, О. І. Любинський [та ін.]. – Київ : Вища освіта, 2009. – 280 с.
11. Історія, селекція та біологічні особливості абердин-ангусів України : монографія / Й. З. Сірацький, Є. І. Федорович, О. І. Любинський [та ін.] ; за ред. Й. З. Сірацького, Є. І. Федорович. – Корсунь-Шевченківський : Гаврищенко В. М., 2011. – 432 с.
12. Генотип сільськогосподарських тварин : навч. посіб. / В. В. Шуплик., О. В. Савчук, О. І. Любинський [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Вид. Звольєко Д. Г., 2013. – 352 с.
13. Шаравара В. В. Основи екології : навч. посіб. / В. В. Шаравара, І. В. Федорчук, О. І. Любинський. – Кам'янець-Подільський : Друк. "Рута", 2015. – 104 с.
14. Шаравара В. В. Екологія : навч. посіб. / В. В. Шаравара, І. В. Федорчук, О. І. Любинський. – Кам'янець-Подільський : Друк. "Рута", 2016. – 104 с.
15. Любинський О. Селекційно-генетичні аспекти формування і консолідації типу : монографія / О. Любинський. – Saarbrücken (Німеччина) : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. – 388 с.

Про О. І. Любинського:

1. Алещенко М. І. Подільська державна аграрно-технічна академія : монографія / М. І. Алещенко. – Кам'янець-Подільський : Тернопіль : Лілея, 2004. – 172 с.
2. Біотехнологічний факультет: історія і сьогодення / упоряд.: М. Г. Повозніков, С. М. Блюсюк, Н. В. Кравець [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2005. – 260 с.
3. Любинський Олександр Іванович // Доктори наук, професори Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : довід.-бібліогр. вид. / уклад.: І. М. Конет, В. С. Прокочук. – Кам'янець-Подільський : Вид-во Абетка-Світ, 2013. – С. 264-277.
4. Конет І. М. Любинський Олександр Іванович [Електронний ресурс] І. М. Конет // Енциклопедія часної України. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=57383. – Назва з екрану.

31 жовтня

50 років від дня народження

Валерія Васильовича Щегельського,

кандидата філологічних наук, старшого викладача кафедри історії української літератури та компаративістики, завідувача навчально-наукової лабораторії етнології

Народився 31 жовтня 1968 р. в мальовничому приміському селі Гуменці, яке розкинулося пообіч річки Мукша, що на Кам'янецьчині, у сім'ї робітників. У 1975 р. пішов у перший клас Гуменецької середньої школи, яку закінчив у 1985 р.

З 1985 по 1986 рр. працював слюсарем у колгоспі с. Гуменці, згодом – старшим лаборантом кабінету естетики Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. У 1986 р. став студентом філологічного факультету цього ж вишу. 1988-1989 рр. – служба у лавах Збройних сил. Після демобілізації продовжив навчання. У 1992 р. закінчив педінститут, здобувши кваліфікацію вчителя української мови і літератури. За час навчання виявляв хист до наукової та громадської роботи. Багаторазовий учасник інсценізованих народознавчих свят, член хорової капели та духового оркестру у вищезгаданому навчальному закладі.

Упродовж 1992-1995 рр. працював старшим лаборантом кафедри української літератури Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. З 1995 по 2008 рр. працював старшим лаборантом навчально-наукової лабораторії етнології державного педагогічного університету.

2006-2010 рр. – навчання в аспірантурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика (заочна форма навчання).

У 2008 р. наказом ректора призначений на посаду завідувача навчально-наукової лабораторії етнології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

25 грудня 2015 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.001.15 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка успішно захистив кандидатську дисертацію на тему “Ігровий фольклор Поділля: регіональна своєрідність та національна традиція” за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика й здобув науковий ступінь кандидата філологічних наук. На підставі рішення Атестаційної колегії від 12 травня 2016 р. отримав диплом кандидата наук.

На сьогодні Валерій Васильович обіймає посаду завідувача навчально-наукової лабораторії етнології університету та виконує обов'язки старшого викладача кафедри історії української літератури та компаративістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Активно займається просвітницько-культурною роботою. Проводить екскурсії для студентів, учнів шкіл міста, гостей університету, під час яких знайомить з народними традиціями, побутом, культурою, звичаями населення Подільського краю.

З 2010 р. – член Національної спілки краєзнавців України та товариства “Просвіта” у м. Кам'янець-Подільський.

Виконує ряд громадських доручень: голова профбюро працівників факультету української філології та журналістики, голова ревізійної комісії обласної Національної спілки краєзнавців України.

Сфера наукових інтересів Валерія Васильовича Щегельського – народна культура Поділля у контексті національного відродження України. Має понад 50 публікацій: окремі видання, наукові статті в збірниках та періодичних виданнях.

Рарицький О. А.

Основні праці:

1. Матеріали навчально-наукової лабораторії етнології Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Вип. 1: Народні намогильні написи-посвяти з Поділля / упоряд.: Н. Д. Коваленко, Т. І. Колотило, В. В. Щегельський. – Кам'янець-Подільський : Мошак М. І., 2001. – 256 с.

2. Щегельський В. В. Традиційна дитяча гра “Жмурки”: етнорегіональний аспект дослідження / В. В. Щегельський // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., присвяч. 90-річчю Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту : у 5 т. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2008. – Вип. 7. – Т. 2. – С. 83-86.
3. Щегельський В. В. “Деся тут була подоляночка”: порівняльно-текстологічний аналіз / В. В. Щегельський // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., асп. і здобувачів : у 5 т. – Кам’янець-Подільський, 2009. – Вип. 8. – Т. 2. – С. 69-72.
4. Матеріали навчально-наукової лабораторії етнології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Вип. 2: Народні пісенні жарти з Поділля / упоряд.: Т. І. Колотило, Н. Д. Коваленко, В. В. Щегельський. – Кам’янець-Подільський : Буйницький О. А., 2011. – 300 с.
5. Щегельський В. В. Українська народна забава “Лубок” та її трансформації в родинно-обрядових і побутових іграх на Поділлі / В. В. Щегельський // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Філологічні науки. – Кам’янець-Подільський : Медобори-2006, 2011. – Вип. 25. – С. 519-523.*
6. Щегельський В. В. Семантика ігрово-розважальної традиції українців як аргумент протистояння ідеологій / В. В. Щегельський // *Фальклор і сучасна культура : матеріяли III Міжнар. наук.-практ. канф., 21-22 крас. 2011 г., Мінск* : у 2 ч. / редкал.: І. С. Роўда [і інш.]. – Мінск : Вид. центр БДУ, 2011. – Ч. 2. – С. 38-41.
7. Щегельський В. В. Жартівливо-сатиричний аспект у поховальній обрядовості українців (на матеріалах фіксацій голосінь) / В. В. Щегельський // *Матеріали Всеукр. наук.-метод. семінару “Фольклор та етнографія Поділля: історична динаміка”, 19 трав. 2011 р. – Хмельницький, 2011. – С. 131-137.*
8. Матеріали навчально-наукової лабораторії етнології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Вип. 3: Народні дитячі ігри і забави пастухів Поділля та околиць / упоряд. В. В. Щегельський. – Кам’янець-Подільський, 2011. – 360 с.
9. Оберігаючи традиції: до 60-річчя від дня народження кандидата філологічних наук, доцента кафедри журналістики, етнології, фольклористики Колотила Танасія Івановича / уклад.: В. В. Щегельський, В. В. Гудима. – Кам’янець-Подільський : “Медобори-2006”, 2012. – 224 с.
10. Щегельський В. В. Гончарний промисел на Поділлі у дослідженнях навчально-наукової лабораторії етнології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / В. В. Щегельський, В. В. Гудима // *Наук. вісн. “Межбіж”* : матеріали Шостої наук.-красн. конф. “Стародавній Межбіж в історико-культурній спадщині України” і Міжнар. наук. симп. “Євреї Великого Князівства Литовського на теренах Литви й України” / під ред. О. Г. Погорільця, Л. В. Баженова, А. М. Трембіцького [та ін.]. – Межбіж ; Хмельницький : Мельник А. А., 2012. – Ч. 2. – С. 137-143.
11. “Похоронна перепустка” або звичай класти (кидати) гроші покійнику на “той світ” // *Література. Фольклор. Проблеми поетики* : наук. зб. присвяч. дослідженню творчої спадщини Л. Ф. Дунаєвської. – Київ : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2013. – Вип. 38 – С. 457-463.
12. Щегельський В. В. Етнокультурний зміст вислову “трапи весілля” на Поділлі / В. В. Щегельський // *Spheres of Culture. – Lublin : Maria Curie-Skłodowska University, 2013. – Vol. 5. – С. 321-327.*
13. Щегельський В. В. Обрядово-ритуальне відлуння у подільських дитячих іграх / В. В. Щегельський // *Мандрівець. – Тернопіль. – 2014. – № 3 (111). – С. 36-39.*
14. Коваленко Н. Д. Фольклорно-діалектологічна практика : навч.-метод. посіб. / Н. Д. Коваленко, В. В. Щегельський // Кам’янець-Подільський : Буйницький О. А., 2015. – 144 с.
15. Щегельський В. В. Календарно-обрядова ігрова практика подолян: проблема протистояння, виживання та відродження / В. В. Щегельський // *Матеріали VII Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. з україністики “Діалог мов – діалог культур. Україна і світ”, Мюнхен, 27-30 жовт. 2016 р.* – С. 629-639.

1 листопада

100 років від дня народження

Михайла Йосиповича Семиліта (1918-2013),

викладача математики, завідувача кафедри математики (1956-1970)

Народився 1 листопада 1918 р. в с. Городянка на Київщині у багатодітній селянській сім’ї. У 1926 р. розпочав навчання у місцевій семирічці, після закінчення якої у 1933 році вступив на навчання до Київського будівельного технікуму сільськогосподарської архітектури, який наступного року було розформовано. Михайло Семиліт повернувся у рідне село і

став учнем 8-го класу місцевої школи колгоспної молоді. У 1937 р. закінчив 10-й клас, отримав атестат з відзнакою. Того ж року без складання іспитів вступив на навчання на механіко-математичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка.

25 червня 1941 р., коли ворожа авіація бомбила столицю, Михайло Семиліт складав останній іспит. Університет був евакуйований, але група студентів у кількості 30 чоловік, серед яких був і Семиліт М. Й., домоглася права стати бійцями 2-го винищувального батальйону центрального сектора оборони м. Києва. Михайло Семиліт був призначений командиром взводу. Брав участь у визволенні України. У березні 1944 р. був важко поранений, після одужання направлений до духового оркестру запасного полку. У складі 1-го Українського фронту брав участь у визволенні Польщі, Німеччини. 24 червня 1945 р. Михайло Семиліт брав участь у Параді Перемоги в Москві.

Після демобілізації у жовтні 1945 р. відновив навчання на механіко-математичному факультеті Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Наступного року був зарахований до аспірантури (спеціальність – диференціальні рівняння), яку закінчив у 1949 р.

1 вересня 1949 р. випускник столичної аспірантури став викладачем кафедри математики Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Старший викладач Михайло Семиліт активно розпочав навчально-виховну роботу. Читав курс математичного аналізу. Грунтовні і різнобічні знання з математики, уміння ясно і чітко викладати їх, наполеглива праця – це ті важливі фактори, які створили викладачу високий авторитет, репутацію висококваліфікованого й ерудованого викладача.

У 1956 р. був призначений на посаду завідувача кафедри математики, яку очолював протягом 14 років. Великою і постійною турботою завідувача був підбір кадрів, дбав про підготовку викладачів з числа випускників факультету. Був схильний підтримувати все нове і перспективне для запровадження його в навчальний процес.

М. Й. Семиліт займався науковою роботою, досліджував питання з історії математики. Підготував кандидатську дисертацію, але через різні обставини не захистився. Та на цьому його потяг до науки не згас, він підготував велику за обсягом монографію з історії розвитку функціональних рівнянь, що залишилася на правах рукопису. Він автор двох праць методичного змісту.

Михайло Йосипович був активним учасником громадського життя інституту, багато років входив до складу профкому інституту, на фізико-математичному факультеті займався художньою самодіяльністю. Його великим уподобанням була музика, що супроводжувала його усе життя. Часто виступав перед студентами із спогадами про події Великої Вітчизняної війни.

Захисник рідної землі у грізні роки Другої світової війни, талановитий, високоєрудований, вимогливий викладач і скромна людина – таким Михайло Йосипович Семиліт залишиться у пам'яті колег і тисячів учителів – його колишніх студентів.

Конет І. М.

Основні праці:

1. Семиліт М. Й. Елементарні дослідження функцій в курсі алгебри середньої школи / М. Й. Семиліт. – Київ, 1956. – 23 с.
2. Семиліт М. Й. До питання про стійкість розв'язків систем лінійних диференціальних рівнянь з коефіцієнтами, що мало відрізняються від періодичних / М. Й. Семиліт // *Наук. записки Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Сер. фізико-математична.* – Київ, 1956. – Т. 2. – Вип. 1. – С. 7-15.
3. Семиліт М. Й. Елементарні дослідження функцій в курсі алгебри середньої школи / М. Й. Семиліт // *Наук. записки Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Сер. фізико-математична.* – [Б. м.], 1958. – Т. 6. – С. 77-97.

Про М. Й. Семиліта:

1. Гавришук А. П. Семиліт Михайло Йосипович / А. П. Гавришук // *Кам'янець-Подільський державний університет в особах.* – Кам'янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 425-438.

2. Михайло Йосипович Семиліт // Завальнюк О. М. Кам'янець-Подільський державний учительський інститут у роки Великої Вітчизняної війни : дослідження, документи і матеріали, спогади / О. М. Завальнюк, В. С. Прокопчук, А. П. Гавришук. – Кам'янець-Подільський, 2010. – С. 231-237.
3. Будзей О. Семиліт дев'яносто п'яти літ : [Михайлу Йосиповичу Семиліту – 95] / О. Будзей // Подолянин. – 2013. – 1 листоп. (№ 44). – С. 8.
4. Гавришук А. Ровесник університету. До 95-річчя від дня народження М. Й. Семиліта / А. Гавришук // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2013. – 1 листоп. (№ 44). – С. 7.
5. Конет І. М. Михайло Семиліт – математик, фронтвик, учасник Параду Перемоги / І. М. Конет // Велика Вітчизняна війна: уроки історії : зб. матер. всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 70-річчю визволення України від німецько-фашистських загарбників. – Хмельницький : ХУУП, 2014. – С. 308-315.

1 листопада

70 років від дня народження

Ярослава Михайловича Чопика,

кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови

Народився 1 листопада 1948 р. в с. Латківці Борщівського р-ну Тернопільської обл. Шкільні роки пройшли в Мельниця-Подільській середній школі, де захопився літературою та визначився з майбутньою професією.

Після завершення навчання в середній школі у 1966 р. вступив до Чернівецького державного університету на українське відділення філологічного факультету, де упродовж п'яти років опановував секретами лінгвістичної науки, літературознавства під орудою відомих вчених: Василя Максимовича Лесина, Іларіона Іларіоновича Слинька, Михайла Григоровича Івасюка, Анатолія Миколайовича Добрянського, Костянтина Федоровича Германа та ін. В університеті, як і в школі, співав у народному хорі, брав активну участь у культурно-мистецьких заходах. Усі канікули студента Я. Чопика були пов'язані з трудовими десантами у Кустанайську область Казахстану, де працював і мулярем, і штукатуром, і теслею.

Після закінчення університету у 1971 р. спробував себе саме в сільській школі: викладав українську мову і літературу, англійську мову в Боришківській восьмирічній школі Борщівського р-ну Тернопільської обл. У серпні 1976 р. був призначений директором Сапогівської восьмирічної школи, а рівно через рік – завучем Дзвиняцької середньої школи цього ж району. Згодом настав час відслужити у війську, причому у групі, розташованій у тодішній Польській Народній Республіці (1972-1973 рр.), що врешті-решт додало життєвого гарту і ще навіть певної мовної практики з польської, яка разом із болгарською дуже стала принагідною через роки доценту Ярославу Михайловичу при викладанні курсів лінгвістичної типології слов'янських мов у Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті.

31 січня 1978 р. призначений на посаду асистента кафедри української мови Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. Кам'янець-Подільський період творчої діяльності Я. М. Чопика, його фахове зростання визначив тодішній завідувач кафедри української мови професор О. О. Чехівський, всіляко допомагаючи своєму підопічному. У березні 1981 р. він був обраний на посаду старшого викладача кафедри української мови.

У грудні 1980 р. вступив до заочної аспірантури зі спеціальності “Українська мова” Київського державного педагогічного інституту ім. Горького. У 1991 р. успішно захистив кандидатську дисертацію на тему “Зони атрибутивності у структурі простого речення (семантика і засоби вираження)”. Вчене звання доцента йому присвоєно у 2001 р.

За профілем фахової підготовки його наукова компетенція певною мірою виявляється у семантичному синтаксисі, ономазіології, дериватології, а також у проблематиці загального мовознавства, особливо у його суспільно заангажованій галузі – соці-

олінгвістиці. До речі, підтвердженням цього є те, що упродовж 1997-2003 рр. він був, по суті, номінальним керівником держбюджетної теми, яку виконували провідні викладачі кафедри української мови, “Функціонування української мови як державної”.

Упродовж 2002-2008 рр. очолював факультет післядипломної освіти нашого університету. З січня 2008 р. – завідувач Центру підвищення кваліфікації спеціалістів. За рекомендацією себе здібним організатором, науковцем-практиком, досвідченим методистом. Його заслугою є, зокрема, проведення ліцензування спеціальності “Управління навчальним закладом” і, відповідно, її акредитація. У результаті цього в багатьох регіонах нашої держави творчо працюють фахівці-менеджери освітньої галузі: керівники навчальних закладів, провідні методисти, працівники освітніх установ.

Основні навчальні курси, які викладав доцент Я. М. Чопик, – “Сучасна українська літературна мова”, “Загальне мовознавство”, “Порівняльна типологія східнослов’янських мов”, спецкурс “Функціонально-граматична організація простого речення”, а крім того керував написанням курсових, дипломних, магістерських робіт студентів. Автор понад 60 наукових праць. Брав активну участь у громадському житті.

Нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (1998), Почесною грамотою Хмельницької обласної ради (2003), почесними відзнаками “За вагомий внесок в розвиток освіти і науки Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка” (2008), “Ветеран праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка” (2008), Почесною грамотою ректорату і профкому Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2008).

З 2016 року Ярослав Михайлович – на заслуженому відпочинку.

Марчук Л. М.

Основні праці:

1. Чопик Я. М. Уроки української мови в 9-10 класах : метод. рек. на допомогу студентам-практикантам / Я. М. Чопик. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т, 1990.
2. Чопик Я. М. Мовознавча спадщина І. І. Огієнка : метод. рек. до семінар. заняття із курсу “Загальне мовознавство” / Я. М. Чопик. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т, 2000. – 38 с.
3. Чопик Я. М. Шевченкова мова на порозі XXI століття / Я. М. Чопик // Тарас Шевченко і українська культура XXI століття : зб. наук. праць. – Кам’янець-Подільський, 2000. – С. 192-195.
4. Чопик Я. М. Міжривнева взаємодія мовних одиниць на фоні словотвірних процесів / Я. М. Чопик // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський, 2001. – Вип. 5. – С. 66-70.
5. Чопик Я. М. Рідномовна освіта в системі координат професійного зростання педагога / Я. М. Чопик // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки. – Кам’янець-Подільський, 2003. – Вип. 7. – С. 230-234.
6. Чопик Я. М. Українська мова як духовна основа народу / Я. М. Чопик // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки : у 2 т. – Кам’янець-Подільський, 2005. – Вип. 11. – Т. 1. – С. 131-139.
7. Чопик Я. М. Мовна особистість в етнопсихологічній концепції Олександра Опанасовича Потебні / Я. М. Чопик // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 6-7 квіт. 2005 р. : у 3 т. – Кам’янець-Подільський, 2005. – Вип. 4. – Т. 2. – С. 13-15.
8. Chopyk Y. Language as ethnocultural factor / Y. Chopyk // English in the 21-st Century Ukraine : Research Priorities and Perspectives on Language Teaching and Learning, April 25-27, 2006. – Kamyanets-Podilsky, 2006. – P. 99-103.
9. Чопик Я. М. Антропоцентричні засади сучасної лінгвістичної науки / Я. М. Чопик // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 18-19 квіт. 2007 р. : у 3 т. – Кам’янець-Подільський, 2007. – Вип. 6. – Т. 2. – С. 7.
10. Чопик Я. М. Соціолінгвістичні аспекти функціонування сучасної української мови / Я. М. Чопик // Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 12-13 берез. 2008 р. : у 5 т. – Кам’янець-Подільський, 2008. – Вип. 7. – Т. 2. – С. 79-81.

11. Чопик Я. М. Дихотомія “мова і мовлення”: лінгводидактичний аспект / Я. М. Чопик // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка* : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 10-11 берез. 2010 р. : у 5 т. – Кам’янець-Подільський, 2010. – Вип. 9. – Т. 3. – С. 62-64.
12. Чопик Я. М. Креативність індивідуально-авторської інтерпретації художнього тексту в науковому дискурсі Юрія Шевельова / Я. М. Чопик // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки.* – Кам’янець-Подільський, 2012. – Вип. 31. – С. 179-182.
13. Чопик Я. М. Диференційні ознаки якісних та відносних прикметників в аспекті словотвірних категорій / Я. М. Чопик // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки.* – Кам’янець-Подільський, 2014. – Вип. 37. – С. 251-255.
14. Чопик Я. М. Ад’єктивні універби в аспекті інтегральних словотвірно-граматичних процесів / Я. М. Чопик // *Наук. пр. Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки.* – Кам’янець-Подільський, 2015. – Вип. 38. – С. 351-354.
15. Чопик Я. М. Мовотворча індивідуальність Івана Огієнка як етнонаціональний феномен / Я. М. Чопик, Л. М. Поплавська // *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : наук. зб. Сер. філологічна.* – Кам’янець-Подільський, 2015. – Вип. 12. – С. 332-336.

Про Я. М. Чопика:

1. Філінок А. Г. Чопик Ярослав Михайлович / А. Г. Філінок // *Кам’янець-Подільський державний університет в особах.* – Кам’янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 580-584.
2. Марчук Л. М. Людина, науковець, організатор (до 60-річчя від дня народження доцента Я. М. Чопика) / Л. М. Марчук // *Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць.* – Кам’янець-Подільський, 2008. – Т. 12. – С. 374-382.
3. Чопик Ярослав Михайлович // *Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка : [ювіл. вид.] / [авт.-упоряд. Я. Білейчук; редкол.: О. М. Завальнюк, В. А. Смолій, В. С. Степанков та ін.].* – Київ, 2008. – С. 124.
4. Чопик Ярослав Михайлович // *Маркітантов Ю. О. Факультет української філології та журналістики Кам’янець-Подільського національного університету : історичний нарис / Ю. О. Маркітантов, В. Б. Стецюк.* – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 61-62.
5. Ярослав Михайлович Чопик // *Актуальні проблеми українського мовознавства та лінгводидактики (наукова школа) : біобібліогр. покажч. / [уклад.: І. М. Конет, Л. М. Марчук, Л. А. Онуфрієва та ін.].* – Кам’янець-Подільський, 2009. – С. 40-45. – (Серія: Наукові школи університету ; вип. 7).

4 листопада

85 років від дня народження

Петра Григоровича Сливки (1933-1995),

кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки

Народився 4 листопада 1933 р. в с. Комарово Кельменецького р-ну Чернівецької обл. в селянській сім’ї. Протягом 1944-1951 рр. навчався в Комарівській семирічній школі, а з 1951-го – в Іванівській середній школі цього ж району. У жовтні 1952 р. призваний в армію, після демобілізації продовжив навчання і отримав атестат про середню освіту. У 1957 р. вступив до Кам’янець-Подільського педінституту на історико-філологічний факультет. Брав участь у роботі студентських наукових гуртків з педагогіки і української літератури, виступав на студентських наукових конференціях. Був обраний старостою академгрупи, співав в інститутському хорі, дописував до інститутської багатотиражки, не раз був нагороджений грамотами і подарунками.

У серпні 1962 р. був направлений на роботу в Оселівську восьмирічну школу Кельменецького р-ну Чернівецької обл. Працював заступником директора, викладав історію, українську мову і літературу. Через 5 років перейшов на роботу в Путильську заочну середню школу, у серпні 1969 р. призначений директором Селятинської середньої школи цього ж району. Обирався депутатом Селятинської сільської Ради і Путильської районної ради депутатів трудящих, працював народним засідате-

лем районного суду, громадським інспектором районного комітету народного контролю, членом президії райкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ. Був активним членом товариства “Знання”. Досліджував питання військово-патріотичного виховання підрастаючого покоління.

У 1971 р. П. Г. Сливка перейшов на роботу до рідного педагогічного інституту в Кам’янець-Подільський. Спочатку працював на посаді асистента, згодом старшого викладача (1984), доцента (1988), читав лекційні курси з педагогіки, основ педагогічної майстерності, проводив практичні заняття. Маючи великий досвід роботи в загальноосвітній школі, лекції і практичні заняття насичував цікавими і повчальними прикладами. Активно розпочав науково-дослідну роботу, підготував і успішно захистив у травні 1986 р. кандидатську дисертацію на тему “Проблеми військово-патріотичного виховання школярів”. Цій проблемі присвятив більшість наукових публікацій.

Раптово помер 22 грудня 1995 р., залишивши добру пам’ять про себе у колег, студентів, усіх, хто його знав.

Клімчук Т. П.

Основні праці:

1. Сливка П. Г. Юные друзья пограничников / П. Г. Сливка // Воспитание школьников. – 1974. – № 5. – С. 87-88.
2. Сливка П. Г. Підготовка майбутнього спеціаліста до виховної роботи в трудовому колективі / П. Г. Сливка. – Київ, 1975.
3. Сливка П. Г. Майбутнім педагогам – правові знання / П. Г. Сливка // Радянське право. – 1976. – № 1. – С. 82-85.
4. Сливка П. Г. Математика в военном деле / П. Г. Сливка // Военные знания. – 1986. – № 12. – С. 29-31.
5. Сливка П. Г. Ефективність військово-патріотичного виховання допризовної молоді / П. Г. Сливка, В. В. Сіркизюк, В. В. Вонсович. – Кам’янець-Подільський, 1994.
6. Сливка П. Г. Етапи становлення учителя історії нової доби (на прикладі предмету історії України) / П. Г. Сливка // Неперервна педагогічна освіта: проблеми та перспективи : тези доп. наук.-практ. конф. – Кам’янець-Подільський, 1993. – С. 199-201.
7. Сливка П. Г. Підготовка старшокласників до військової служби в Збройних Силах України / П. Г. Сливка // XXXIII звіт. наук. конф. кафедр ін-ту за 1991-1992 рр. (секція психолого-педагогічних наук) : тези доп. – Кам’янець-Подільський, 1993. – С. 40.

Про П. Г. Сливку:

1. Дмитрів С. М. Петро Григорович Сливка / С. М. Дмитрів, А. Ф. Суровий // Кам’янець-Подільський університет в особах. – Кам’янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 456-465.

9 листопада

65 років від дня народження

Галини Йосипівни Насмінчук,

кандидата філологічних наук, професора, професора кафедри історії української літератури та компаративістики, завідувача кафедри української літератури (1990-2001)

Народилася 9 листопада 1953 р. в смт Чемерівці Хмельницької обл. У 1971 р. закінчила місцеву десятирічку з золотою медаллю, вступила до Чернівецького державного університету на українську філологію, де навчалася з 1971 по 1976 рр. Темою дипломної роботи обрала історико-біографічну прозу, зокрема її зацікавив роман М. Сиротюка про долю П. Грабовського “Забілили сніги”. Успішно захистивши диплом, з літа 1976 р. стала працювати науковим співробітником, а дещо пізніше – завідувачем відділу використання документів Хмельницького обласного державного архіву.

Однак логічним продовженням навчання в університеті могла бути лише педагогічна праця. І з грудня 1980 р. Г. Й. Насмінчук – асистент кафедри української літерату-

ри Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Одночасно опанувала декілька літературознавчих курсів, читала давню і новітню літературу, курс “Історична література” для студентів-істориків, “Виразне читання”, “Дитяча література”. Для фахового зростання особливо багато дало дворічне (1987-1989) стажування при кафедрі української літератури Київського педагогічного інституту ім. О. Горького.

Протягом цього часу завершила і в 1989 р. захистила кандидатську дисертацію на тему “Морально-філософські пошуки сучасного українського роману і проблема фольклоризму (Р. Федорів, В. Шевчук)”. Після захисту дисертації Галина Йосипівна постійно працює на кафедрі історії української літератури і компаративістики, викладаючи курси української (новітній період) та зарубіжної (античність, середньовіччя, Відродження, література Сходу) літератур. З лютого 1990 р. – старший викладач кафедри української літератури, а з березня того ж року по лютий 2001 р. – її завідувач. У 1991 р. їй присвоєно вчене звання доцента.

З січня 2004 р. по квітень 2016 р. обіймала посаду заступника декана факультету української філології та журналістики.

У 2013 р. рішенням колегії Міністерства освіти і науки України Г. Й. Насмінчук було присвоєно вчене звання професора кафедри української літератури і компаративістики. З 2012 р. вона входить до складу спеціалізованої вченої ради з присудження кандидатських наукових ступенів з історії і теорії літератури при Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Окреме місце у науково-педагогічній діяльності займає наукове керівництво аспірантами й магістрантами. Зокрема, під її керівництвом було підготовлено три кандидатські дисертації.

Сфера наукових інтересів Г. Й. Насмінчук – сучасна українська література, компаративні аспекти у літературознавстві, еволюція українського історичного роману. Наукові зацікавлення Г. Й. Насмінчук вилилися не тільки в дисертаційне дослідження, статті, а й сприяли підготовці спеціальних курсів (“Фольклор і література”, “Еволюція українського історичного роману”), які читаються на філологічному та історичному факультетах університету. Опублікувала понад 100 наукових праць, серед яких 1 монографія, низка методичних рекомендацій, навчально-методичних посібників, один з яких рекомендований МОН України. Галина Йосипівна – активний учасник міжнародних і всеукраїнських конференцій.

Нагороджена почесними грамотами МОН України, університету, почесною відзнакою “За вагомий внесок в розвиток освіти і науки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка”.

Рарицький О. А.

Основні праці:

1. Насмінчук Г. Й. Творчі роботи з української літератури у випускному класі : навч. посіб. / Г. Й. Насмінчук, Н. О. Лаврусевич, С. В. Мороз. – Кам'янець-Подільський : Альтаїр, 1997. – 84 с.
2. Насмінчук Г. Й. Література народів Сходу : метод. вказівки до вивчення курсу / Г. Й. Насмінчук. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 1998 – 52 с.
3. Насмінчук Г. Й. Випускний екзамен – 2000. Українська література. Зразки відповідей до екзаменаційних білетів / Г. Й. Насмінчук, Н. О. Лаврусевич. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. – 95 с.
4. Насмінчук Г. Й. Зарубіжна література : навч.-метод. матер. до держ. іспиту для студ. стац. і заоч. форми навчання / Г. Й. Насмінчук, Л. І. Починок. – Кам'янець-Подільський, 2002. – Ч. 1: Античність. Середньовіччя. Відродження. Література XVII-XVIII ст. – 106 с.
5. Насмінчук Г. Й. Еволюція українського історичного роману : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Й. Насмінчук. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, РВВ, 2007. – 136 с. – (Рек. МОН України).
6. Насмінчук Г. Й. Романи “Між пеклом і раєм”, “Цінь Хуань Гонь” Галини Тарасюк як вияв експериментального письма (міфологічний аспект) / Г. Й. Насмінчук // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Сер.: Літературознавство. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 1. – С. 113-124.
7. Насмінчук Г. Й. Література народів Сходу : навч. посіб. / Г. Й. Насмінчук. – Кам'янець-Подільський : Буйницький, 2012. – 220 с.

8. Насмінчук Г. Й. Зарубіжна література ранніх епох: Античність, Середньовіччя, Відродження : навч. посіб. / Г. Й. Насмінчук. – Кам'янець-Подільський : Буйницький, 2013. – 212 с.
9. Крук А. А. Типологія концепту долі у романістиці Т. Гарді й українській прозі доби реалізму (І. Нечуй-Левицький, Панас Мирний, І. Франко) : [монографія] / А. А. Крук, Г. Й. Насмінчук. – Кам'янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2014. – 200 с.
10. Насмінчук Г. Й. Художній світ роману “Маруся” В. Шкляра / Г. Й. Насмінчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. – Вип. 40. – С. 36-39.
11. Насмінчук Г. Й. Художні образи новелістики Євгенії Кононенко з погляду екзистенційних проблем життя / Г. Й. Насмінчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – Вип. 41. – С. 39-43.
12. Насмінчук Г. Й. Інтертекстуальні стратегії роману “Між пеклом і раєм” Галини Тарасюк / Г. Й. Насмінчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. – Вип. 42. – С. 25-29.
13. Насмінчук Г. Й. Наративні стратегії “маленьких романів” Галини Тарасюк / Г. Й. Насмінчук // Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах : матеріали II Всеукр. наук. конф. – Дніпро : СПД «Охотник», 2017. – С. 270-272.
14. Насмінчук Г. Й. Наратив “жіночих романів” Галини Тарасюк / Г. Й. Насмінчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 14-15 берез. 2017 р. : вип. 16, у 3 т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – Т. 3. – С. 88-89.
15. Насмінчук Г. Роман Галини Тарасюк: реконструкція взаємин Тараса Шевченка і Марка Вовчка : [виступ на конф. в Кам'янець-Поділ. нац. ун-ті ім. І. Огієнка про новий роман Г. Тарасюк “Зоре моя вечірняя, або Пророк і Марія”] / Г. Насмінчук // Літературна Україна. – 2017. – 20 груд. (№ 50). – С. 7.

Про Г. Й. Насмінчук:

1. Маркітантов Ю. О. Галина Йосипівна Насмінчук / Ю. О. Маркітантов // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Подільський, 2005. – Т. 2. – С. 329-333.
2. Насмінчук Галина Йосипівна // Маркітантов Ю. О. Факультет української філології та журналістики Кам'янець-Подільського національного університету: іст. нарис / Ю. О. Маркітантов, В. Б. Стецюк. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 71.
3. Ярова Н. “Шумовиння кане в Лету, істинне ж – залишиться” : На аванпостах боротьби – жінка // Подолянин. – 2013. – 08 листоп.

22 листопада

135 років від дня народження

Володимира Олександровича Гериновича (1883-1949),

приват-доцента кафедри географії фізико-математичного факультету К-ПДУУ, ректора Кам'янець-Подільського ІНО (з жовтня 1923 р. – по жовтень 1928 р.)

Народився 22 листопада 1883 р. в Сокалі (Східна Галичина) в родині малоземельного селянина. Навчався в місцевій гімназії, потім – у Львівському університеті. У 1907 р. склав іспит на право бути вчителем історії та географії, отримав посаду педагога в приватній гімназії у Львові, згодом перейшов на роботу до Самбірської учительської семінарії. У 1910 р. став членом фізіогеографічної комісії Наукового товариства ім. Т. Шевченка, співробітником математично-природничої секції “Записок НТШ”. У 1911 р. захистив докторську дисертацію на тему “Людина і географічне розміщення найдавнішої людини на просторі Східної Європи”.

З початком Першої світової війни мобілізований до австро-угорської армії, брав безпосередню участь у бойових діях. У 1919 р. на пропозицію Президента ЗУНР Є. Петрушевича обійняв посаду референта з питань народної освіти і пропаганди. Після низки поразок УГА і переходу її на терени Наддніпрянської України В. О. Геринович у середині липня 1919 р. в складі Начальної команди УГА опинився в Кам'янці-Подільському. Його увагу привернув місцевий державний український університет і він виявив бажання пере-

йти на викладацьку роботу. У серпні 1919 р. Радою професорів університету його було обрано в.о. приват-доцента кафедри географії фізико-математичного факультету. Читав лекції і вів практичні заняття з фізичної географії для студентів природничого і математичного відділень фізмату, працював над створенням географічного кабінету, завідував ним, організував гурток з географії. У вересні 1920 р. Володимира Олександровича призначили завідувачем щойно спорудженої метеостанції. Він вболівав за доручену роботу, дбав про належну якість знань майбутніх інтелігентів. За умов гострої нестачі навчальної літератури готував до друку тексти своїх лекцій, які мали заповнити дефіцит україномовних підручників. Коли восени 1919 р. в університеті постало Наукове товариство викладачів, він відразу вступив до секції точних наук, не раз виступав на її засіданнях.

З жовтня 1923 р. по жовтень 1928 р. В. О. Геринович очолював Кам'янець-Подільський ІНО. До 10-х роковин Жовтневої революції в “Записках Кам'янець-Подільського Інституту Народної Освіти” (т. 2) видрукував багату на фактичний матеріал статтю “До історії Кам'янець-Подільського Інституту Народної Освіти”, яка відтворює сторінки історії становлення та функціонування університету.

У грудні 1932 р. був заарештований, звільнився після війни. Реабілітований у 1989 р.

Завальнюк О. М.

Основні праці:

1. Геринович В. О. Причинки до проблем Сходу Європи / В. О. Геринович // Записки Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету. – Кам'янець-Подільський, 1920. – Т. 2.
2. Геринович В. О. Нарис економічної географії України. Частина географічна / В. О. Геринович. – Кам'янець на Поділлі, 1921. – Т. 1–2.
3. Геринович В. О. До історії Кам'янець-Подільського Інституту Народної Освіти : відбитка із “Записок Кам'янець-Подільського Інституту Народної Освіти” / В. О. Геринович. – Кам'янець на Поділлі, 1927. – Т. 2. – 24 с.
4. Геринович В. О. Товтри Західного Поділля / В. О. Геринович. – Кам'янець-Подільський, 1930.
5. Геринович В. О. Кам'янець на Поділлі / В. О. Геринович // Краєзнавство. – Харків. – 1930. – № 1-5. – С. 8-16.

Про В. О. Гериновича:

1. Завальнюк О. М. “Винним себе визнав...” (В. О. Геринович) / О. М. Завальнюк, М. Б. Петров // Репресоване краєзнавство (20–30-ті роки). – Київ, 1991. – С. 178-183.
2. Геринович Володимир Олександрович // Баженов Л. В. Поділля в працях дослідників і краєзнавців ХІХ-ХХ ст. Історіографія. Біобібліографія. Матеріали / Л. В. Баженов. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 166-167.
3. Завальнюк О. М. В. О. Геринович – приват-доцент Кам'янець-Подільського державного українського університету / О. М. Завальнюк // З непереможною правдою життя : зб. наук. пр. на пошану Є. М. Склярєнка. – Київ, 2004. – С. 183-193.
4. Геринович Володимир Олександрович // Завальнюк О. М. Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах (1918-1921 рр.) / О. М. Завальнюк. – Кам'янець-Подільський, 2006. – С. 206-213.

27 листопада

85 років від дня народження

Генріха Антоновича Весельського,

старшого лаборанта кафедри теорії і методики фізичного виховання

Народився 27 листопада 1933 р. в м. Хмельницькому в сім'ї робітників. У школу пішов після звільнення міста від німецьких окупантів у 1944 р. Займався спортивною гімнастикою, навчаючись у спортивній школі. Брав участь у республіканських і всесоюзних змаганнях у складі збірної команди України. З 1952 по 1956 рр. проходив службу в армії. У 1956 р. закінчив вечірню школу в м. Бердичеві.

У 1957 р. став студентом факультету фізичного виховання Кам'янець-Подільського педінституту, після закінчення якого працював учителем фізкультури в м. Ярмолинці Хмельницької обл.

З 1962 р. працює викладачем Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. У 1981 р. Генріх Антонович був обраний на посаду старшого викладача кафедри теорії і методики фізичного виховання. Основний предмет, який він викладав, – це гімнастика з методикою викладання, а також ритміка і хореографія, художня гімнастика (практичні та теоретичні заняття). У 1966 р., виконавши всі норми, отримав звання майстра спорту зі спортивної гімнастики.

У 2017 р. виповнилося 55 років його трудової діяльності в університеті. За цей час читав лекційні курси з гімнастики, історії фізичної культури і спорту, вів практичні заняття з цих дисциплін, тренував збірну команду факультету. З 1996 р. працює лаборантом кафедри і викладачем за контрактом. Займається науковою і методичною роботою, має ряд наукових публікацій.

Бесарабчук Г. В.

Основні праці:

1. Весельський Г. А. Роль фактору установки у спортивній діяльності гімнастів і їх готовності до змагань / Г. А. Весельський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 2-4 квіт. 2003 р. : у 2 т.* – Кам'янець-Подільський, 2003. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 240-242.
2. Гасюк І. Л. Дослідження факторної структури фізичної підготовленості дівчат-підлітків різних соматипів з урахуванням типологічних особливостей їх фізичного розвитку / І. Л. Гасюк, Г. А. Весельський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 7-8 квіт. 2004 р. : у 3 т.* – Кам'янець-Подільський, 2004. – Вип. 3. – Т. 3. – С. 235-236.
3. Весельський Г. А. Ефективність установчої діяльності у формуванні безпосередньої підготовки гімнастів до участі у змаганнях і виконання спортивних дій (комбінацій) / Г. А. Весельський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 6-7 квіт. 2005 р. : у 3 т.* – Кам'янець-Подільський, 2005. – Вип. 4. – Т. 3. – С. 119-122.
4. Весельський Г. А. Особливості прояву вольових якостей рішучості і сміливості та їх виховання у школярів на уроках фізичної культури / Г. А. Весельський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл. і асп., 17-18 жовт. 2006 р. : у 3 т.* – Кам'янець-Подільський, 2006. – Вип. 5. – Т. 3. – С. 115-117.
5. Ленська Т. Г. Організація відбору у спортивній гімнастиці / Т. Г. Ленська, С. М. Бабюк, Г. А. Весельський // *Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Сер. педагогічна.* – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 6. – С. 39-45.
6. Весельський Г. А. Психо(само)регуляція як метод цілеспрямованої допомоги школярам в їх учбовій діяльності та можливості використання її в заняттях фізичними вправами на уроках фізичної культури в школі / Г. А. Весельський, Т. Г. Ленська // *Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Сер. педагогічна.* – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 6. – С. 161-168.
7. Весельський Г. А. Психічна саморегуляція та практичне використання її засобів і методів у заняттях фізичними вправами на уроках фізичної культури в школі / Г. А. Весельський, Г. В. Бесарабчук // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 11-12 берез. 2009 р. : у 5 т.* – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 8. – Т. 4. – С. 50-54.
8. Весельський Г. А. Про деякі теоретичні питання проблеми і психофізіологічні основи прийняття рішення / Г. А. Весельський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 10-11 берез. 2010 р. : у 5 т.* – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 9. – Т. 5. – С. 65-68.
9. Весельський Г. А. Професійне здоров'я вчителя – основа ефективної роботи у навчанні і вихованні шкільної молоді / Г. А. Весельський, Д. В. Мальований // *Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти : зб. матер. V-ої всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю, 30 верес. – 1 жовт. 2011 р., м. Кам'янець-Подільський.* – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2012. – Вип. 1. – С. 67-72.
10. Весельський Г. А. Профілактичні засоби попередження дитячого травматизму на уроках фізичної культури в школі і в побуті: страховка і самостраховка / Г. А. Весельський // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викл., докторантів і асп., 5-6 берез. 2013 р. : у 3 т.* – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 12. – Т. 2. – С. 130-133.

Про Г. А. Весельського:

1. Гавришук А. П. Генріх Антонович Весельський / А. П. Гавришук // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Т. 3. – С. 45–55.
2. Солопчук М. С. Весельський Генріх Антонович / М. С. Солопчук, Г. В. Бесарабчук // Факультет фізичної культури в особах / Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2009. – С. 43-49.

16 грудня

55 років від дня народження

Миколи Дмитровича Матвєєва,

кандидата біологічних наук, професора кафедри біології та методики її викладання, декана природничо-економічного (від 2006 р. – природничого) факультету (з 2004 р.)

Народився 16 грудня 1963 р. в м. Киров-2 Калузької обл. Російської Федерації в родині залізничників. З 1971 р. навчався в залізничній школі № 43 станції Фаянсова. Тоді і зацікавився біологією, хімією, полюбляв мандрувати, що й зіграло визначальну роль у виборі майбутньої професії.

Закінчивши школу із золотою медаллю, вступив на біологічний факультет (спец. “Психологія”) Харківського державного університету. Після 1-го курсу перевівся на спеціальність “Біологія”. Під час навчання брав участь у роботі студентського наукового товариства, наполегливо працював над дипломною роботою, яку успішно захистив у 1985 р.

У 1986 р. Микола Дмитрович переїхав до Кам'янца-Подільського, де працював учителем біології у місцевій середній школі № 7. З 1988 р. був керівником гуртків зоології та орнітології Кам'янець-Подільської міської станції юних натуралістів.

З 1991 по 1995 рр. навчався у заочній аспірантурі Інституту зоології ім. Івана Шмальгаузена НАН України. У 1999 р. успішно захистив кандидатську дисертацію на тему “Птахи родини Синицевих в умовах Поділля”.

У серпні 1994 р. М. Д. Матвєєв був прийнятий на посаду асистента кафедри природознавства та математики Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, з 2000 р. – старший викладач, а з грудня 2001 р. – доцент кафедри біології та математики. Через рік став завідувачем кафедри біології та географії педагогічного факультету, потім завідувачем кафедри біології, географії та екології.

У 2004 р. М. Д. Матвєєв призначений деканом новоствореного природничо-економічного (з 2006 р. – природничого) факультету університету. До структури природничого факультету входять 3 кафедри: екології, географії та методики її викладання, біології та методики її викладання. На факультеті працюють навчальні лабораторії, навчальні та навчально-методичні кабінети, комп'ютерний клас, бібліотека. Як декан Микола Дмитрович доклад чималих зусиль для забезпечення лабораторій та кабінетів оновленим обладнанням, яке застосовують у навчальному процесі. Деканат постійно проводить профорієнтаційну роботу з метою залучення до навчання здібної молоді на спеціальності факультету.

Наукові дослідження Миколи Дмитровича спрямовані на вивчення фауни Хмельниччини та Поділля. Його науковий доробок складає понад 80 наукових праць, зокрема: 1 монографія, навчально-методичні посібники, наукові видання, статті у фахових вітчизняних та закордонних виданнях. Він є одним із авторів Кадастру флори і фауни Хмельницької області. Брав участь у створенні понад 50 заказників на території рідного краю. Нині очолює Хмельницьке відділення Українського товариства охорони птахів.

Нагороджений грамотою Міністерства освіти і науки України. У 2012 р. був відзначений Хмельницькою обласною премією ім. Петра Бучинського в галузі природничих наук і екології.

Любінська Л. Г.

Основні праці:

1. Біологія. Ч. 1: Ботаніка. Зоологія / упоряд. М. Д. Матвеев. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2004. – 208 с. – (Серія “Старшокласнику та абітурієнту”).
2. Біорізноманіття Кам'яньця-Подільського. Попередній критичний інвентаризаційний конспект рослин, грибів і тварин : [кол. моногр.] / [авт. кол.: О. О. Кагало, Л. Г. Любінська, М. Д. Матвеев та ін.] ; за ред. О. О. Кагало, М. В. Шевери, А. А. Леванця. – Львів : Ліга-Прес, 2004. – 180 с. : іл. (40 с.).
3. Заповідні перлини Хмельниччини / [авт. кол.: Л. Г. Любінська, М. Д. Матвеев, О. І. Прядко та ін. ; під. заг. ред. Т. Л. Андрієнко]. – Хмельницький : ПАВФ “Інтрада”, 2006. – 220 с.
4. Біотехнічні заходи на природоохоронних територіях : навч. посіб. / [авт. кол.: М. Д. Матвеев, М. В. Дребет, М. О. Тарасенко]. – Кам'янець-Подільський : Мошинський В. С., 2007. – 112 с.
5. Верхнє Побужжя – проєктований національний природний парк України (Хмельницька область) / [авт. кол.: Т. Л. Андрієнко, Л. П. Казімірова, М. Д. Матвеев та ін. ; під заг. ред. Т. Л. Андрієнко]. – Кам'янець-Подільський : Мошинський В. С., 2007. – 40 с.
6. “Мале Полісся” – проєктований національний природний парк України (Хмельницька область) / [авт. кол.: Т. Л. Андрієнко, Л. П. Казімірова, М. Д. Матвеев та ін. ; під заг. ред. Т. Л. Андрієнко]. – Кам'янець-Подільський : Мошинський В. С., 2007. – 40 с.
7. Охорона біорізноманіття в недержавних лісах Хмельницького Придністров'я : навч.-метод. посіб. / за ред. М. Д. Матвеева, Л. Г. Любінської. – Кам'янець-Подільський : Мошинський В. С., 2007. – 188 с.
8. Матвеев М. Д. Охорона та збереження орнітофауни Малеого Полісся / М. Д. Матвеев // Навколишнє середовище і здоров'я людини : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Кам'янець-Подільський, 18-20 листоп. 2008 р. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; Нац. природ. парк “Подільські Товтри” ; [відп. ред.: М. Д. Матвеев, П. Д. Плахтій, І. Д. Гуменюк]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2008. – С. 205-208.
9. Матвеев М. Д. Природничий факультет Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : іст. нарис / М. Д. Матвеев, А. Б. Задорожнюк, Н. В. Казанішена, Н. М. Гордій. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 148 с.
10. Зимова фауна кажанів Chiroptera Гуменецької штольні (НПП “Подільські Товтри”) / М. Д. Матвеев, М. В. Дребет, Ю. В. Сидорчук, М. О. Тарасенко // Подільський природничий збірник : [наук. зб.] / [редкол.: Ю. М. Чернобай, О. С. Климишин, М. Д. Матвеев та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 1. – С. 109-131.
11. Матвеев М. Д. “Бакотська затока” – водно-болотне угіддя міжнародного значення / М. Д. Матвеев, Л. Г. Любінська // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Природничі науки / [редкол.: М. Д. Матвеев (голов. ред.), О. М. Оптасюк (відп. ред.), Л. С. Балашов та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. 2. – С. 116-122.
12. Матвеев М. Д. Методика навчання біології : навч. посіб. / М. Д. Матвеев, В. А. Колодій, В. І. Соболюк. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2011. – 288 с.
13. Охорона довкілля та проблеми збалансованого природокористування : матеріали міжнар. наук. конф., 10-11 трав, 2011 р. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; Нац. природ. парк “Подільські Товтри” [та ін.] ; [редкол.: Л. С. Балашов, М. Д. Матвеев (голов. ред.), І. В. Федорчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Мошинський В. С., 2011. – 444 с.
14. Матвеев М. Д. Раритети тваринного світу Поділля: стан, загрози, збереження : монографія / М. Д. Матвеев, О. В. Музрак. – Вінниця, 2015. – 564 с.
15. Робочий зошит для лабораторних робіт із зоології хребетних для студентів біологічних спеціальностей : метод. рек. / уклад.: М. О. Тарасенко, М. Д. Матвеев. – Кам'янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2017. – 152 с.
16. Робочий зошит для лабораторних робіт із зоології (Частина 1. Безхребетні) для студентів біологічних спеціальностей : метод. рек. / уклад.: М. О. Тарасенко, М. Д. Матвеев. – Кам'янець-Подільський : Друк. “Рута”, 2017. – 188 с.

Про М. Д. Матвеева:

1. Матвеев Микола Дмитрович // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка : [ювіл. вид.] / [авт.-упоряд. Я. Білейчук ; редкол.: О. М. Завальнюк, В. А. Смолій, І. М. Вишневецький та ін.]. – Київ : Вид-во Логос Україна, 2008. – С. 72–76.
2. Природничий факультет Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : іст. нарис / М. Д. Матвеев, А. Б. Задорожнюк, Н. В. Казанішена, Н. М. Гордій. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – 148 с.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Ювіляри

- Авдеюк П. І. 6, 43-45
Балакірева Т. І. 6
Бец О. Д. 8, 66-68
Білецький С. І. 5
Бонещка Л. Д. 9
Босенко А. Д. 7, 57-59
Бурковський А. П. 9
Варфоломєєва Е. І. 8
Весельський Г. А. 10, 97-99
Гаврищук А. П. 8, 64-66
Галаманжук Л. Ю. 9, 79-81
Геринович В. О. 10, 96-97
Гінзбург Є. М. 9, 81-83
Главацька О. І. 11
Головата Л. Р. 7
Гораш В. М. 4
Грипас Н. Я. 7, 50-52
Грінченко М. О. 6
Гурський В. А. 9, 72-74
Дворницька Н. І. 11
Діяконович І. М. 6
Домбровська Т. В. 5
Дудко А. В. 8
Дудко О. О. 4
Єдинак Г. А. 6, 40-43
Запорожан З. Є. 9, 83-84
Іванова Л. С. 10
Івах І. В. 4, 20-22
Казар'янц С. С. 4
Карташова Ж. Ю. 6
Клімчук Т. П. 5
Козак Р. В. 7, 69-61
Копилов С. А. 7, 46-50
Копчук А. М. 9
Красуцький М. І. 4, 14-16
Кузь В. Г. 8
Кукурудзяк М. Г. 5, 25-27
Лаврусевич Н. О. 5, 29-31
Литовченко Н. Г. 8
Ліпінський О. С. 10
Любарський І. А. 9, 85
Любинський О. І. 10, 86-87
Ляпустіна Л. М. 9
Лясота О. Л. 8, 63-64
Мазур В. Й. 4
Макарова Л. В. 11
Маркітантов Ю. О. 9, 77-79
Матвєєв М. Д. 11, 99-100
Матковська М. В. 8
Мельник Н. В. 5
Миронова С. П. 7, 54-57
Мисько В. З. 11
Михайловський В. Д. 11
Михальський А. В. 5, 27-29
Найчук А. В. 9
Насмінчук Г. Й. 10, 94-96
Огурцова Н. А. 10
Олійник В. Ф. 4, 13-14
Онуфрієва Л. А. 5, 22-25
Пазинюк Н. К. 5
Панчук Н. П. 8
Паньков В. Г. 4
Паранюк Є. М. 7, 52-53
Петр В. І. 5
Петровська С. С. 7
Печенога І. П. 11
Пилипюк Т. М. 4
Портняний І. П. 8
Пушкар'єв Ю. М. 9
Раздимаха Г. С. 6
Резнічук Л. В. 4
Розенвасер М. М. 6
Розенштейн Е. Й. 7, 54
Савицька О. В. 11
Сазонов Б. М. 6
Сапешко Т. А. 7
Свідер П. І. 5, 33-34
Семиліт М. Й. 10, 89-91
Сивак Н. Й. 5
Скоропадський П. П. 6, 36-37
Сливка П. Г. 10, 93-94
Соколовська Н. В. 7
Соловйова Н. О. 61
Сорич В. А. 6, 34-36
Степенко О. Д. 7, 61-62
Стефанцев М. П. 6
Суровий А. Ф. 4, 18-20
Сушицький Ф. П. 4
Тихоліз Л. С. 4
Турівний В. П. 7, 45-46
Ухань О. П. 7
Федорчук В. М. 9, 74-77

Федорчук Е. І. 4, 16-18
Фещук М. Г. 10
Філінюк А. Г. 6, 37-40
Хоптяр А. О. 8, 68-70
Христич Т. М. 6
Цвіянович М. Д. 7
Циганюк Е. І. 6, 43
Чайка С. В. 5

Чайка М. М. 6
Чехівський О. О. 5, 31-33
Чобітько М. Г. 10
Чопик Я. М. 10, 91-93
Шишкіна Л. М. 8
Шулик О. З. 9
Щегельський В. В. 10, 88-89
Ящишина І. В. 8, 70-72

АВТОРИ СТАТЕЙ

Бесарабчук Г. В. 98
Гаврищук А. П. 15, 45, 58
Галаманжук Л. Л. 42
Єдинак Г. А. 80
Завальнюк О. М. 17, 37, 39, 48, 71, 76, 85, 97
Кеба В. О. 54, 82
Клімчук Т. П. 94
Кучинська І. О. 73
Конет І. М. 21, 24, 35, 44, 87, 90
Лабунець В. М. 83
Любінська Л. Г. 99
Маринін І. Г. 13, 67

Марчук Л. М. 32, 51, 60, 78, 92
Матвеев М. Д. 63
Матвеева М. П. 56
Михальська Ю. А. 28
Прокопчук В. С. 62, 65
Рарицький О. А. 30, 33, 88, 95
Резнічук Л. В. 53
Соловійова Н. О. 43
Степанков В. С. 26, 48
Франчук Т. Й. 17
Хоптяр Ю. А. 69

ЗМІСТ

ВІД УКЛАДАЧА	3
ВИЗНАЧНІ Й ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ЗА МІСЯЦЯМИ	4
<i>Січень</i>	4
<i>Лютий</i>	5
<i>Березень</i>	5
<i>Квітень</i>	5
<i>Травень</i>	6
<i>Червень</i>	6
<i>Липень</i>	7
<i>Серпень</i>	8
<i>Вересень</i>	9
<i>Жовтень</i>	9
<i>Листопад</i>	10
<i>Грудень</i>	11
2018 РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ	11
ЮВІЛЯРИ УНІВЕРСИТЕТУ. БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ ДОВІДКИ	13
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	101
АВТОРИ СТАТЕЙ.....	102

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

КАЛЕНДАР

ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА

НА 2018 РІК

**(До 100-річчя заснування Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка та 100-річчя
заснування університетської бібліотеки)**

Довідково-біобібліографічне видання

Випуск 9

На обкладинці світлини ювілярів:

*перший ряд (зліва направо) – П. П. Скоропадський, І. В. Івах, В. О. Геринович
другий ряд – А. Г. Філінюк, В. М. Федорчук, С. А. Копилов*

Підписано до друку __. __. 2018 р. Гарнітура «Таймс».
Папір офсетний. Друк різнографічний.
Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 6,1. Обл.-вид. арк. 9,5.
Тираж 50. Зам. № __-В.

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,
вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300.
Свідоцтво серії ДК № 3382 від 05.02.2009 р.

Надруковано в Кам'янець-Подільському національному
університеті імені Івана Огієнка,
вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300.